

3 1761 06765907 8

**A FŐ MÉLTÓSÁGU
MAGYAR KIR. KURIÁNAK
TÖRVÉNYKEZÉSI
MESTERSZAVAIT
EGYBEFOGLALÓ
S Z Ó T Á R.**

K

M21378

C26.

MAGYAR
TÖRVÉNYKEZÉSI
SZÓTÁR.

Felsőbb engedelem mellett

K I A D T A

TRATTNER-KÁROLYI

KÖNYVNYOMTATÓ-INTÉZETE.

Pesten,

a' Kiadók' betűjével és költségén,
Uri utsza 612dik szám.

1837.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS

H
M 21378

LIBRARY
1973-1974
CHICAGO

Szeretett Hazánk két utóbbi Törvényhozásai, honi nyelvünk, és ezzel szoros elválhatatlan kapcsolatban létező Nemzetiségünk előmozdítására, a' Magyar hanghasználatát a' Fő Méltóságú Magyar királyi Kuriára is, elsőbb ugyan a' feljebbvitt, azután pedig a' lefolyó Perekre nézve is behozván: **a' Fő Méltóságú királyi Kuria:** nehogy ezen nevezetes változással, az eddig meg nem határozott Magyar Törvénykezési kifejezésekből az igazság kiszolgáltatására habozás, bizonytalanság, határozatlanság, és így a' Törvénykezésnél, mindeneknél legártalmasabb homályosság háromoljon: szükségesnek látta **a' Magyar Törvénykezési mesterszavak** rendes meghatározását. Mivel pedig ezen fáradságos, a' közjóra azonban annyi boldogságot árasztó munka csak úgy érheti kívánva ohajtott sikerének valódi foganatját, ha közhirül tétetvén, mind az Alsóbb Birák, mind az Ügyviselők, Perló Felek, és minden egyes Honfiak a' legfőbb Törvényszékek

által használandó mesterszavak meghatározott értelmöket, egybefoglalva, minden további fáradság nélkül könnyen fellelhetik; a' fenn tisztelt Fő Törvényszék dicséretes hazafiúi törekedését, egyszersmind azzal is tetézte: hogy ebbeli Munkálatja kinyomtatását az alólírott Kiadóknak kegyesen megengedni méltóztatott.

Midőn tehát ezen minden valódi Hazafi forró keblében, imádott Fejedelmünk, Hazánk Attyai, és rendes Fő-Biráink iránt méltó tiszteletet és öröklő hálaadó érzést gerjesztő Munkát a' Magyar Közönség eleibe bocsájtani szerencsénk vagyon: egyszersmind el nem hallgathatjuk forró ohajtásunk' kijelentését: hogy anya nyelvünknek ezen új diadalma szeretett Hazánk czélzott boldogságára napról napra inkább inkább kifejlő virágain mentől érettebb gyümölcsöket hozzon.

Pesten, Jan. 10. 1837.

Trattner és Károlyi.

A.

- A**bactio. *Elhajtság, lásd Damna per pecora illata.*
- Abactio foetus. *Magzat elüzése, lásd foetus.*
- Abaestimatio. *Elbecsülés.*
- Abalienatio. *Elidegenítés.*
- Ab intestato. *Végrendelet nélkül, testamentom nélkül.*
- Abjudicare. *Elítélni.*
- Abjurare. *Elesküdni.*
- Ablegatus. *Követ.*
- Abnegare. *Eltagadni.*
- Abolire. *Eltörölni.*
- Abortus. **1.** *Idétlen szülés. 2.* *Éretlen szülés.*
- Abrasio. *Kivakarás, lásd Cancellatio.*
- Abrogatio Legis. *Törvény eltörlése.*
- Absolutio. *Felmentés.*
- Absolutionales. *Felmentő Levél.*
- Absolutorium. **1.** *Felmentő Ítélet. 2.* *Levél.*
- Abusus. *Visszaélés, lásd Usus.*
- Accessio. *Járvulat, szaporodás.*
- Accessio per alluvionem. *Szaporodás viz mosás, iszapolás által.*
- Accessio per vim fluminis. *Víz szakasztás által.*
- Accessio per mutationem alvei. *Folyam változás elhagyott víz medre által.*
- Accessio per Insulam. *Ujjonnan támadott sziget által.*
- Accessorium. *Hozzá járulat.*
- Accidens, per accidens. *Történetből.*
- Accusum. *Melléklet.*
- Accorda. *Alku, lásd Contractus.*
- Accrescentia. *Nevekedés.*
- Accusatio. *Vád.*
- Delatio. *Bevádolás.*
- Denunciatio. **1.** *Bejelentés, p. o. caducitatis denunciatio. Magvaszakadás bejelentése. 2.* *Feladás, p. o. denunciare aliquem. Feladni valakit.*
- Querela. *Panasz, panaszolkodás.*
- Accusator. *Vádló.*
- Acquisitio, acquisitum. **1.** *Szerzés, szerzemény. 2.* *Kereset, (midőn az Actioval egyget tesz) p. o. ezen értelemben, in totali actione et acquisitione convinci.*
- Acquisitum Bonum. *Szerzett vagygon.*
- Coacquisitio. *Közös szerzemény.*
- Coacquisitum. *Közös szerzemény.*
- Acquisitor. *Szerző.*
- Acquirere. *Szerzeni.*
- Acquisitionis radix vel ramus. *Szerzemény eredete.*
- Acquisitionales Literae. *Szerzemény Levél.*
- Acta. *Akták, Irományok.*

- Acta publica. *Köz-írományok.*
 Acta judiciaria. *Törvényi.*
 Actia. *Aktzia, Részvény.*
 Actio. *Kereset (polgáriakban)*
Vád (főben járókban).
 Reactio. *Viszontkereset.*
 Actio personalis. *Személyes kereset.*
 Actio realis, rei persecutoria. *Értéki.*
 Actio mixta. *Elegyes.*
 Actio cunulata. *Halmozott.*
 Actio compatibilis. *Öszveférhető.*
 Actio incompatibilis. *Öszveférhetetlen.*
 Actio indebita. *Helytelen.*
 — generica. *Átalyános.*
 — exploratoria. *Kémlelő.*
 — fundamentalis. *Anyá.*
 — accessoria. *Mellesleges.*
 — continuatoria, reflexoria. *Folytató.*
 Actio condescensoria. *Átszálló.*
 Actio Fiscalis, *Ügyészi. Fiscalis.*
 Actio criminalis. *Büntetőlevél.*
 Actio indeterminata. *Határozatlan.*
 Actionalis libellus. *Keresetlevél, vádlevél.*
 Actionalis Expositio. *Kereseti előadás.*
 Actioni cedere. *Keresettől elállani.*
 Activitas. *Tehetőség.*
 Active. *Keresőleg; passive szenvedőleg.*
 Activa causa. *Kereső per.*
 Passiva causa. *Szenvedő per, lásd Causa Processus.*
- Activum debitum. *Követelés.*
 Passivum debitum. *Adósság, lásd Debitum.*
 Activus et passivus status. *Követelő, és tartozó állapot, lásd Status.*
 Activisatio. *Megbízás.*
 Actor. *Felperes.*
 Actoratus. *Felperesség.*
 Actoratus personalis. *Személyes.*
 Actoratus realis. *Értéki.*
 Actus. *Cselekedet.*
 Actus personalis. *Személyes cselekedet.*
 Actus judicialis. *Birói.*
 Actus potentiarius; violentus. *Hatalmaskodó, erőszakoskodó.*
 Actus majoris potentiae. *Hatalmaskodás, lásd major potentia.*
 Actus minoris potentiae seu violentia. *Erőszakoskodás, lásd violentia.*
 Adaqvatio. *Itatás.*
 Adjudicare. *Megítelni.*
 Adjudicatoriae. *Megítelő levél.*
 Adjunctus. *Segéd.*
 Adjurare. *Megesketni, lásd Juramentum.*
 Adjustatio. *Kiegyengetés.*
 Adlaterare. *Mellékelni.*
 Admensurare, commensurare. *Hozzá mérsekelní.*
 Administratio Justitiae. *Igazság kiszolgáltatása.*
 Admonitio. 1. *Megintés.* 2. *Megkínálás, lásd Juridica remedia.*
 Admonitio judicialis. *Törvényes.*

- Admonitio judiciaria. *Birói.*
 Admonitio amicabile. *Barát-ságos.*
 Pars admoneri curans. *Intető fél.*
 Pars admonita. *Intetett fél.*
 Admonitoriae. *Megintő levél.*
 Adnexum: lásd acclusum.
 Adoptatio. *Örökbe fogadás.*
 Adoptatio filialis. *Füúnak fogadása.*
 Adoptatio fraternalis. *Atyafinak fogadás.*
 Adoptatio mutua. *Viszonyos.*
 Adoptans. *Örökbe fogadó.*
 Adoptatus. *Örökbe fogadott.*
 Adoptivus filius. *Fogadott fiú.*
 Adoptivus frater. *Fogadott atyafi.*
 Ad peram et saccum excussus. *Biróiképpen minden vagyonból kivetkeztetett.*
 Adsisentia. *Pártfogás.*
 Adsisentia Fiscalis. *Ügyészi.*
 Adsisentia Magistratualis. *Tiszti.*
 Ad tertium citatus. *Harmadnapra idéztetett.*
 Adulterium. *Házasság törés, nős paráznaság (férfiaknál) lásd Delicta carnis.*
 Adulter. *Házasság törő, nős-parázna.*
 Advena. *Jövevény.*
 Adversarius. *Ellenfél.*
 Ad vires Substantiae vel Successionis. *Érték, vagy örökség erejéig.*
 Advocatus. *Ügyvéd, Ügyviselő, lásd Fiscus, Procurator.*
 Per Regnum Hungariae Jurtus Causarum fori utriusque
 Advocatus. *Magyar országban mind két rendű Birósá-gi hites ügyvéd.*
 Advocatus Pauperum. *Szegények Ügyvédje.*
 Aedificia. *Épületek.*
 Aedificia necessaria. *Szükséges.*
 Aedificia utilia, *Hasznos.*
 Aedificia voluptuaria. *Gyönyör-ködtető.*
 Aedificia communia. *Köz.*
 Aequalitas Juris. *Jusbeli egyen-lőség.*
 Inaequalitas Juris. *Jusbeli e-gyenlenség.*
 Aequitas. *Egyenesség.*
 Aequivalens. *Hasonérték.*
 Aerarium Regium. *Királyi kint-s-tár.*
 Aes alienum. *Költsöpénz.*
 Aestimatio. *Bets.*
 Aestimatio judicialis. *Birói.*
 Aestimatio communis. *Köz.*
 Aestimatio condigna, *Illendő.*
 Aestimatio perennalis. *Örök.*
 Aestimationalis. *Bets szerinti.*
 Aestimationale pretium. *Bets ár.*
 Aetas. *Kor, idő.*
 Aetas perfecta. *Ember kor.*
 Aetas imperfecta. *Nevendék.*
 Aetas legitima. *Törvényes.*
 Aetas illegitima. *Gyermek kor.*
 Aetatis revisio. *Korlátás.*
 Revisionales literae. *Kor bi-zonyító-Levél.*
 Venia aetatis. *Kort pótló en-gedelem.*
 Affinitas. *Sógorság.*
 Affinitas ex copula licita. *Tör-vényes.*

Affinitas ex copula illicita. *Törvénytelen.*

Affirmatio. *Állítás.*

Affirmative. *Állítólag.*

Negative. *Tagadólag.*

Agratiatio. *Megkegyelmezés.*

Aggravare. *Terhelni.*

Aggressio. *Megtámadás.*

Agilis. *Nő nemes.*

Agnatio. *Atyai rokonság.*

Agnatus. *Atyafi.*

Alba. *Alba, Chartabianca.*

Alienare. *Elidegeníteni.*

Allatura. *Hozomány.*

Allegatio. *Szóváltás.*

Allegata et probata. *Előadatok és bebizonyítottak.*

Allodiatura. *Majorság.*

Allodium. *Major.*

Allodialis. *Majorsági.*

Alluvio. Alluvium. *Víz mosás, iszapolás, lásd accessio.*

Alteratio. *Változtatás.*

Alternativa. *Vagy egy v. más.*

Alternative. *Felváltva.*

Ambitus crimen. *Hivatal vadászás.*

Amens. *Esztelen, eszement, lásd mente captus.*

Amica. *Barátságos eggyezés.*

Amissio. *Vesztés, elvesztés.*

— capit. *Fő vesztes.*

— causae. *Per.*

— officii. *Tiszt.*

— bonorum. *Jószág.*

— privilegii. *Kiváltság.*

Privilegium.

Amissio Summae. *Summa elvesztése.*

Amissores castrorum finitimorum. *Véghelyek feladói.*

Amnestia. *Amnestia.*

Amortisatio. *Megsemmisítés.*

Lex amortisationis. *Szerzést tiltó törvény.*

Analogia. *Hasonlóság.*

Angaria. *Eszendő negyede.*

Animadversio. 1. *Eszrevétel.* 2.

Megfenyítés.

Annihilatio. *Semmisítés.*

Annus discretionis. *Értkor.*

Annualis revolutio. *Egy esztendő lefolyta; elforgása.*

Antecedens, et consequens. *Megelőző és következő.*

Anticipando. *Előleg.*

Anticipare. 1. *Elejét venni,* 2. *Előre kivenni, előlegezni* (mind a' két értelemben).

Antiquatio. *Avítás.*

Apographum. *Más, másolat, lásd scriptum.*

Apostolica Sedes. *Apostoli szék.*

Appellata. Appellatio. *Feljebbhívás.* In genere, *feljebbhívathozni, feljebbitel.* In respectu fori primae instantiae: — *Causa ad Tabulam Regiam appellata. Az első Birótól a' kir. Táblához feljebbitt per. feljebbhozás.*

In respectu fori appellationis.

Appellata intra dominium. *Birtokból. Szabadságban (a' büntető perekben).*

Appellata extra dominium. *Birtokon kívül. fogságból (a' büntető perekben).*

Appellatae cedere. *Lemondani a' feljebbitelről.*

Temere appellans. *Vakmerő feljebbitő.*

- Appellatorium forum. *Felsőbb ítélőszék, lásd Forum.*
- Appertinentia. *Tartozandóság.*
- Apprehensio. *Kéz rátétel.*
- Approbatio. *Helyben jóváhagyás.*
- Appropriatio. *Magának tulajdonítás.*
- Aqvatio. *Itatás, lásd adaqvatio.*
- Aratrum regale. *Királyi eke-mérték.*
- Arbiter Judex. *Választott bíró, lásd Compromissum.*
- Arbitrium. *Önkény.*
- Arbitrium prudens iudicis. *Bírói mérséklet.*
- Archivum. *Levéltár.*
- Archivarius. *Levéltárnok.*
- Arenda. *Árenda, haszonbérlet.*
- Arestum. 1. *Fogság.* 2. *Fogház, árestom, lásd carcer.*
- Arestatio. *Befogatás, letartóztatás.*
- Argentaria. *Ezüst neműek.*
- Arha. *Foglaló.*
- Arma. 1. *Fegyver.* 2. *Czímer.*
- Armorum Jus. 1. *Fegyverjussa ex parte Fisci.* 2. *Hádköltség ex parte praetendentis.*
- Armales. *Nemes levél.*
- Armalista. *Czímeres nemes.*
- Donatarius. *Adományos nemes, lásd Donatio.*
- Articulus. *Czikkely.*
- Articularis. *Törvényes.*
- Inarticulare. *Törvénybe foglalni.*
- Arx. *Vár.*
- Assassinium. *Bérgyilkosság.*
- Asscuratio. *Biztosítás.*
- Asscuratoriae. *Biztosító levél.*
- Assertum. *Állítás.*
- Assertum simplex. *Puszta állítás.*
- Assignare. 1. *Kimutatni,* 2. *rendelni.*
- Assignatio, exassignatio. 1. *Kimutató levél.* 2. *Rendelő levél.*
- Assumptio oneris. *Terh vállalás.*
- Assumptio causae in revisionem. *Pernek vizsgálás alá vétele.*
- Assumptus. *Felvett, meilévett, lásd violentia.*
- Astutia. *Ravaszság, lásd dolus.*
- Asylum. *Menedékhely.*
- Attestatio. *Bizonyítás.*
- Attestata mortualia. *Halált bizonyító levél.*
- Attractus in causam. *Alperes.*
- Aucarius. *Ludas.*
- Auctio. 1. *Felfizetés in pignoribus.* 2. *Kótya vetye, árverés, lásd Licitatio.*
- Auctionales. *Felfizető, vagy ráadó levél.*
- Ancupium. *Madarászat.*
- Auditus. *Hallomás,*
- Auritus testis. *Hallomási tanu, lásd Testis.*
- Aula. *Udvar.*
- Aurea Bulla. *Arany pecsétetes levél, lásd sigillum.*
- Anszugales. *Hiteljegyzék.*
- Anszugalia debita. *Hiteljegyzéki adósság.*
- Authentia. *Hitelesség.*
- Authenticatio. *Hitelesítés.*
- Authenticus. *Hiteles.*
- Authenticus locus. *Hely.*
- Authentica persona. *Személy, lásd credibilis.*

Authenticatus. *Hitelesített.*
 Autoritas. 1. *Hatalom.* 2. *Tekintet.*
 Autochryria. *Öngyilkosság.*
 Autographum. *Saját kézirat, lásd scriptum.*
 Aversionalis. *Általános.*
 Aversionale pretium. *Általános ár.*
 Aversionaliter. *Általában.*
 Aviticitas. *Ősiség.*
 Avitus, aviticus. *Ősi.*
 Aviticum bonum. *Ősi jószág, ősi vagyon.*

B.

Baptismales. *Kereszt-level.*
 Baro. *Báró.*
 Barones Regni. *Ország zászlósai.*
 Beneficium. *Haszonvétel.*
 — legis. *Törvénykedvezése.*
 — ordinis. *Sor jusa.*
 — regale. *Királyi haszonvétel.*
 — ecclesiasticum. *Papi.*
 — clerici. *Egyházi kivétel, lásd Clerus.*
 — naturae. *Természet adomány.*
 Benevola fassio. *Szabad vallás, önkénti vallomás.*
 Benevolum examen. *Szabad vagy önkénti vallatás.*
 Bestialitas. *Barmoskodás.*
 Bifariatio. *Kétfelé szakítás.*
 Binarius. *Kétszeri.*
 Bigamia. *Kétfeleségűség, Kétférjűség.*
 Polygamia. *Többfeleségűség, több férjűség.*

Bilateralis. *Viszonos, két oldalú, lásd unilateralis.*
 Birsagium. *Birság.*
 Blasphaemia. *Káromlás.*
 Bona fides. *Jó lelkűség.*
 Mala fides. *Hamis lelkűség.*
 Bonae, vel malae fidei Creditor. *Jó vagy rossz lelkű hittelező, lásd Fides.*
 Bonificatio. *Megtérítés, kipótolás.*
 Bonum, Bona. *Jószág, javak, lásd Res.*
 Res. *Vagyon.*
 Bonum immobile. *Ingatlan, fekvő jószág.*
 — mobile. *Ingó.*
 — donationale. *Adományi.*
 — extradonationale. *Adomány kívüli.*
 — avitum, aviticum. *Ősi.*
 — emptitium. *Vett.*
 — acquisitum, adventitium. *szerzett.*
 — coacquisitum. *Köz szerzeményü.*
 — virtuale. *Várandó.*
 — patrimoniale. *Nemzetségi.*
 — concambiatum. *Cserélt.*
 — paternum. *Atyai.*
 — maternum. *Anyai.*
 — utriusque sexus. *Mind két ágat illető.*
 — sexus masculini. *Füú ágat illető.*
 — dubium, dubiosum. *Kétséges.*
 — castrense. *Badi érdem által szerzett.*
 — quasi castrense. *Polgári érdem által szerzett.*

Bonum caducum, bona deficientium. *Magvaszakadt.*
 — notiorum. *Hűteleknek javai.*
 — occupata. *Elfoglalt javak,*
 — impignorata. *Elzálogosított.*
 — pupillaria. *Árvák javai.*
 — camerale. *Kamarai.*
 — coronale. *Koronai.*
 — fiscale. *Fiskális.*
 — ecclesiasticum. *Egyházi.*
 — fundationale. *Fundationális.*
 — publicum. *Közjó.*
 Brachium. *Hatalom, kar.*
 — regale. *Királyi.*
 — seculare. *Világi.*
 Brevis litis processus. *Rövid folyamati per.*
 Longae litis processus. *Hosszú folyamati per.*
 Breves brevium, brevia Judicia, judicia brevium evocationum. *Rövid utja a' perlekedésnek, rövid törvény.*

C.

Cadaver. *Holt test.*
 Caduca bona. *Magvaszakadt Jóság, lásd Bonum.*
 Coelebs. 1. *Nőtelen (férfiaknál).*
 2. *Hajadon (leányoknál).*
 Calcutura. *Nyomás, forduló.*
 Diverticulum. *Dűlő.*
 Calculus. *Számitás, felvetés.*
 Calunnia. 1. *Patvar.* 2. *Hamis vád.*
 Cambium. *Csere.*
 — purum. *Tiszta.*

Cambium perennale. *Örök csere.*
 — temporaneum. *Ideigleni.*
 — simulatum. *szinlett.*
 — praejudiciosum. *Sérelmes.*
 — mixtum. *Elegyes.*
 Concambium. *Költsön tseré.*
 Cambio mercantile judicium. *Kereskedői Itélőszék.*
 Cambiales Literae. 1. *Csere-
 2. Váltó levél.*
 Cancellaria. *Kanczellaria.*
 — major, R. H. *Anlica.
 Királyi nagyobb. M. k.
 udvari Kanczellaria.*
 — minor. *Királyi kisebb.*
 Cancellatio. *Átvonás.*
 Litura. *Kitörlés.*
 Rasio, rasura. *Vakarás.*
 Abrasio. *Kivakarás.*
 Cancellista. *Iró.*
 Canones sacri. *Egyházi szabályok.*
 Capacitas possessorii. *Jóság bírhatás, lásd incapacitas.*
 Capillare Jus. *Hajadoni jus, lásd Jus.*
 Capitale, Capitalis Summa. *Tőkepénz.*
 Capitale crimen. *Főbenjáró bűn*
 Capitalis Sententia. *Halálos Itélet.*
 Capitalis poena. *Büntetés.*
 Capitularis homo. *Küptulan ember.*
 Captivatio, incaptivatio. *Elbefogás.*
 Captivitas. *Fogság, lásd carcer.*
 Captivus. *Fogoly, rab.*
 Caput. *Fej.*
 — bonorum. *Jóság feje.*

- Capitis emenda. *Fejváltás.*
 — redemptio. *Fejváltás.*
 — aestimatio. *Fejbets.*
- Carcer. *Tömlöcz.*
 Captivitas. *Fogság.*
 Custodia. *Őrizet.*
 Arestum. *Fogház, árestom.*
 Incarceratio. *Be fogatás.*
- Cardinalis lex. *Sarkalatos törvény*
 Cardinalis praerogativa. *Szabadság.*
- Carnalis et uterinus frater. *Apul-Anyul testvér, lásd Frater.*
- Chartabianca. *Chartabianka, lásd Alba.*
- Cassa. *Pénztár.*
 Cassae contrectatio. *Pénztár meglopása.*
- Cassatio. 1. *Eltörlés.* 2. *Hivataltól megfosztás.*
- Castellum. *Kastély.*
- Castrum. *Vár.*
- Casus. *Történet, eset.*
 — notorii. *Hívségtelenség esetei.*
 — quinque casus. *A' hatalmaskodásnak öt esetei, lásd major potentia.*
 — casualis. *Történeti.*
- Causa. 1. *Ügy.* 2. *Ok, lásd Processus.*
 Causae meritum. *Ügy veleje, érdeme, dereka.*
 Causae condescensio, reassumptio, *lásd Processus.*
 Causae revisio. *Visgálás.*
 Processus causae. *Perfolyamat.*
- Causarum Regalium Director, et Sacrae Coronae Fiscalis. *A' királyi Ügyek Igazgatója és a' szent Korona Ügyésze.*
- Causans. *Törvénykező.*
- Causa principalis. *Fő derék ok.*
 — efficiens. *Eszközölő, szerző.*
 — efficiens per se. *Magától szerző ok.*
 — efficiens per accidens. *Történetből szerző.*
 — adjuvans. *Segítő.*
 — pia. *Kegyes czélú.*
- Cautela. *Óvás.*
 — juris. *Törvényes.*
 — superabundans. *Felesleges.*
- Cautio. *Jót állás, lásd Fidejussio.*
 Cautio literatoria. *Írásbeli jót állás.*
 Cautio realis. *Zúlogbéli jót állás, lásd damna per pecora illata.*
 Cautio expeditoria. 1. *Szavattosság, Evictio;* 2. *Jót álló, nyugtató.*
- Cavens. *Jót álló.*
- Cautionales. *Jót álló levél.*
- Cautus. *Vigyázó, szemes.*
- Incautus. *Vigyázatlan.*
- Cavillatio. *Gunyolás.*
- Censura. 1. *Visgálás.* 2. *Fenyíték.*
 — ecclesiastica. *Egyházi fenyték.*
- Censuralis Sedes. *Számvevő szék.*
- Census. 1. *Bér.* 2. *Adózás.*
 — domalis. 1. *Füstpénz.* 2. *házbér.*
 — regius. *Királyi bér, a' királyi városoknál.*
- Certificatio. *Idézés, lásd Citatio.*
- Certificatum. *Bizonyító írás.*
- Cessio. *Engedés, átengedés, engedmény.*
- Cessionarius. *Engedményes.*

- Cessionales. *Engedmény, átengedő levél.*
- Chirographum. *Kézirat.*
- Chirographarius. 1. *Kézíratos.* 2. *Kézíratos hitelező.*
- Circulare. *Kerülő-kör - levél, lásd Mandatum.*
- Circumstantia aggravans. *Terhelő, súlyosító.*
- Circumstantia allevians. *Könnyítő környúlállás.*
- Circumventio. *Elámitás.*
- Citatio. 1. *Idézés.* 2. *Fel-elő-hozás, p. o. legis.*
- fundamentalis, principalis, vel primaeva. *Első idézés.*
- reflexoria. *Emlékeztető.*
- personalis. *Személyes.*
- per Jurisdictionatum. *Embere által.*
- de domo habitationis. *Lakból lett.*
- officiosa. *Hivatalos.*
- de bonis facta. *Birtokból tett.*
- ex officiolatu. *Tisztségből.*
- verbalis. *Szóbeli.*
- literatoria. *Írásbeli.*
- peremptoria. *Haladék nélküli.*
- legitima. *Törvényes.*
- illegitima *Törvénytelen.*
- ad personaliter comparendum. *Idézés személyes megjelenésre.*
- ad personaliter comparendum et juri standum. *Személyes és törvény alatti megjelenésre.*
- ex vinculis. *Idézés fogásból.*
- Citatio ad suo modo comparendum. *Szokott megjelenésre.*
- Citationis exhibitio. *Idézés megadása.*
- Citatoriae. *Idéző levél.*
- Citatus. *Idéztetett.*
- Civis. *Polgár.*
- Civilis. *Polgári.*
- Civicus. *Városi.*
- Civitas Tavernicalis. *Tárnokiváros.*
- Personalitia. *Királyi személyes Helytartói.*
- Montana. *Szabad királyi Bánya város.*
- Clandestinus. *Alattomos.*
- Clavis. *Mérték.*
- repartitionis. *Felosztás mértéke.*
- proportionis. *Arányúság.*
- Classificatio. *Osztályozás.*
- debitorum. *Adósságok osztályozása.*
- territorialis. *Határbeli.*
- Classis. *Osztály.*
- Clausula. *Kikötés, feltétel.*
- justificatoria. *Igazságosító.*
- salvificatoria. *Mentő.*
- jurium declaratoria. *Just kifejező.*
- insolita. *Szokatlan.*
- legalis. *Törvényes.*
- illegalis. *Törvénytelen.*
- Clendia. *Dráguságok.*
- Mundus muliebris. *Asszonyi ékességek.*
- Clerus. *Papság, egyházi rend.*
- secularis. *Világi.*
- regularis. *Szerzetes.*

- Clerus junior. *Nevendék-papság.*
 — superior. *Fő.*
 — inferior. *Al.*
 Beneficium Cleri. *Egyházi kivétel.*
 Coactio. *Erőltetés.*
 Coadjutor. *Segéd.*
 Coacquisitio, coacquisitum. *Köz szerzés, köz szerzemény, lásd acquisitum.*
 Coacquisitio conjugalis. *Házassági.*
 — fraternalis. *Testvéri.*
 Codicillus. *Codicillus. Fiókrendelet.*
 Coëmtio. *Öszvevétel.*
 Coëvictio. *Közszavatosság, lásd Evictio.*
 Cognatio. *Anyai rokonság.*
 — spiritualis. *Komaság.*
 — cognatus. *Anyai, rokon.*
 Cognomen. *Vezeték név, lásd Nomen.*
 Cohabitatio. *Eggyütt lakás.*
 Coincattus. *Alperes társ.*
 Cointelligentia. *Eggyetértés.*
 Cointeressatus. *Érdek társ, közös fel, részes.*
 Collateralis. 1. *Oldalagos, a' vérségnél.* 2. *Törvényen kívüli, bírói foglalatosságban.*
 Collateralis fassio. *Törvényen kívüli vallás.*
 Collateralis linea. *Oldal ág.*
 — frater. *Oldal rokon.*
 Collatio Regia. *Királyi adomány.*
 — palatinalis. *Nádori.*
 — privilegialis. *Kiváltsági.*
 — possessionaria. *Jószágadás.*
 Collationales. *Adománylevél.*
 Collectivus. *Öszves adj.*
 Collimitatio. *Arányzás, hozzávetés.*
 Collimitaneus. *Határos, lásd Vicinus.*
 Collusio. *Üzimborálás.*
 Colonus. 1. *Jobbágy.* 2. *Telkes gazda.*
 — fugitivus. *Szökevény jobbágy.*
 — colonialis. *Jobbágyi.*
 — sessio. *Telek.*
 Colonorum emigratio. *Jobbágy el - ki - költözés.*
 Columna infamis. *Pelengér.*
 Combinatio. *Egybevetés.*
 Combinatorium Instrumentum. *Egybevető oklevél.*
 Commassatio. *Öszvesítés.*
 Commendatio. *Ajánlás.*
 Commetaneus. *Határos, lásd Vicinus.*
 Comminatio incendii. *Tűzzel fenyegetés, lásd Incendium.*
 Commissio. 1. *Meghagyás, megbízás.* 2. *Biztosság.*
 Committens. 1. *Megbízó.* 2. *Küldő.*
 Comissionatus. *Megbizott, lásd violentia.*
 Commissio neoacquistica. *Neoacquisticai Biztosság.*
 Commissarius. *Biztos.*
 Commodatum. *Haszon költsön.*
 Commodum. *Haszon.*
 Incommodum. *Rövidség, kár, alkalmatlanság.*
 Communio. *Közösség.*
 — juris. *Jus közössége.*
 — sangvinis. *Vérség.*

- Communio juris et sanguinis.** *Vérség és osztályosság.*
Communis. 1. *Köz, közös.* 2. *Közönseges.*
Commune Jus. *Köz, közös jus.*
Communis Inquisitio. *Közös tanúvallatás, lásd Inquisitio.*
Communis aestimatio. *Közönseges bets, lásd aestimatio.*
Communicatio. *Közlés.*
Communitas. *Község.*
 — *privilegiata.* *Szabados.*
Publicum. *Közönség.*
Universitas. *Közönség.*
Comparitio. *Megjelenés.*
 — *personalis.* *Személyes.*
 — *per se.* *Személyesen.*
 — *per Procuratorem.* *Ügyvéd által.*
 — *Medio mandatarii.* *Törvényes Meghatalmazott által.*
Comparitionis dies, Terminus. *Megjelenés határnapja.*
Compascuum. *Közöslegelő, közös legeltetés.*
Compassus. *Végrehajtás eszközlése.*
Compassuales. *Végrehajtást eszközlő levél.*
Compatibilis. *Egybe - öszveférhető, lásd incompatibilis.*
Compensatio. *Kipótlás, megterítés.*
Competens. *Illető.*
Incompetens. *Nem illető.*
Competentia. *Illetőség.*
 — *fori.* *Bíróság illetősége.*
 — *incompetentia.* *Bíróság helytelensége, lásd Inconvenientia.*
Complanatio. *Elegyenlítés.*
Complex. *Büntárs, czinkos.*
Complicitas. *Büntársaság, czinkosság.*
Compositio. *Eggyeztetés.*
 — *amica.* *Barátságos.*
Complexio corporis. *Testi alkotás.*
Compossessor. *Közbirtokos, birtok társ.*
Compossessoratus. *Közbirtokosság.*
Compossessorium. *Közbirtok.*
Comprobare. *Be-meg-bizonyítani.*
Compromissum. 1. *Biró választás.* 2. *Birói választó levél.*
Compromittens. *Biró választó.*
Compromittere in iudice. *Birót választani.*
Compromissionale iudicium. *Választott bíróság.*
Compulsorium mandatum. *Vallató, vallatást rendelő parancsolat, lásd Mandatum.*
Computus. *Számvetés.*
Comprovincialis. *Megyebeli.*
Concambium, concambiatio. *Költön-csere, egybe cserélés, lásd Cambium.*
Conceptio. *Fogantatás.*
Concernens. *Illető.*
Concertatio. *Értekezés, tanakodás*
Conciliatio. *Öszvefertetés.*
Concitatio. *Lázítás.*
Concivilitas. *Polgárság.*
Concivilitatis jus. *Polgársági jus.*
Concivis. *Polgártárs.*
Conclusio, conclusum. *Béfejezés, bevégzés.*
Concordia. *Eggyesség.*

- Concubina. *Agyas.*
 Concubinatus. *Agyastartás ; lásd Delicta carnis.*
- Concursus. 1. *Öszvegyülés , öszvejövetel.* 2. *Részvétel, p.o. concursus ad delicta.*
- Concursus Creditorum. *Hitelezők öszvejövetele.*
- Concursualis , convocatorius processus. *Hitelezők öszvejövo pere. Hitelezőket öszve hívó per, lásd Processus.*
- Condemnare *Kärhözhatni. ítélni.*
- Condensio. 1. *Leszállás. leszállítás.* 2. *Általszállítás.*
- Condensio Actionis, Citationis &c. *Kereset, idézet leszállítása.*
- Condensio Bonorum. *Jószág általszállása.*
- Condensoria Sententia. *Leszállító Ítélet.*
- Condendentia. *Származás.*
 — gradualis. *Izenként való leszármazás.*
- Conditio. 1. *Állapot, életneme, sors.* 2. *Feltétel.*
- Conditio essentialis. *Velős feltétel.*
 — accidentalis. *Mellékes, történeti.*
 — honesta. *Tisztességes.*
 — turpis. *Dísztelen.*
 — legalis. *Törvényes.*
 — illegalis. *Törvénytelen.*
 — licita. *Szabad.*
 — illicita. *Tiltott.*
 — possibilis. *Végre hajtható.*
 — impossibilis. *Lehetetlen.*
- Conditio substantiae contractus adversa. *A? kötéssel megférhetetlen.*
 — sine qua non. *Kizáró.*
- Conditionalis , conditionatus. *Feltételes.*
- Conditionatum. *Feltételmeny.*
- Condividere. *Osztozni.*
- Condividens. *Osztályos.*
- Condivisionalis. *Osztályos atyafi.*
- Congenerationalis. *Vérszerenti atyafi.*
- Conductio. *Bérbe fogadás, kibérlés, lásd Locatio.*
- Conferre. 1. *Adni.* 2. *Egybehasonlítani, öszvevetni.*
- Conferentia. *Értekezés.*
- Confessio. *Vallás, megvallás.*
 — benevola , spontanea. *Szabad vallás.*
- Confirmatio. *Megerősítés, jóváhagyás.*
 — regia. *Királyi megerősítés.*
- Confiscatio. *Elfoglalás Fiscus részére.*
- Confrontatio. 1. *Szembe állítás.* 2. *Egybehasonlítás cum originali, lásd conferre.*
- Congenerationalis. *Vérszerenti atyafi.*
- Conjectura. *Gyanítás, hozzávetés, segítés.*
- Conjuratio. *Öszveesküvés.*
- Conjux. *Hitves, házastárs.*
- Conjugium. *Házasság.*
- Conjugalis. *Hitvesi.*
- Conjugalis successio. *Hitvesi örökösödés.*
- Connexio. *Egybeköttetés.*

- Connexio juris et sanguinis. *Ösz-
tályos vérség.*
- Conniventia. *Egy kézre játszás,
elnézés.*
- Connubium. *Öszvekelés.*
- Connumeratio. *Öszve-fel-szám-
lálás,*
- Connumeratio Sessionum. *Tel-
kek öszveszámlálása, lásd
Sessio.*
- Conquestor. *Panaszolkodó.*
- Consanguineitas. *Vérség.*
Agnatio. *Atyafiság.*
Cognatio. *Rokonság.*
- Linea recta. *Egyenes ág.*
— collateralis. *Oldal.*
— collateralis aequalis. *E-
gyenlő oldal.*
— collateralis inaequalis. *E-
gyenetlen oldal.*
— ascendens. *Nemző ág.*
— descendens. *Nemzett.*
- Gradus. *Íz.*
- Consanguineus. *Vér.*
- Ascendentes. *Nemzők.*
- Descendentes. *Nemzettek.*
- Conscientia facti. *Dolog tudása.*
- Consectarium. *Folyadék, követ-
kezés.*
- Consensus. *Eggyetertés, meg-
egyezés, rá-állás.*
Unanimitas. *Egyértelműség.*
- Consensus regius. *Királyi hely
benhagyó adomány.*
- Consensus expressus. *Kijelen-
tett, világos.*
- Consensus tacitus. *Következte-
tett.*
- Consensuales. *Megeggyező levél.*
- Conservare. 1. *Megtartani, meg-
hagyni.* 2. *Gondját viselni.*
- Conservatio. 1. *Fentartás.* 2.
Gondviselés.
- Conservator literarum. *Leve-
lek gondviselője.*
- Consignatio. 1. *Fel-öszve-jegy-
zés.* 2. *Altaladás, kézreadás.*
- Consistorium. *Szent szék.*
— Episcopale. *Püspöki.*
— Vicariale. *Helytartói.*
- Consors. 1. *Részestárs.* 2. *Házás
társ.*
- Consors litis. *Ügy társ.*
Consortium litis. *Ügy társaság.*
- Conspiratio. *Öszveesküvés.*
- Constituere. *Rendelni, tenni,
vallani.*
- Constitutio. 1. *Alkotmány.* 2.
Rendelés, vallás.
- Constitutio procuratoris. *Ügy-
véd vallás.*
- Constitutivum alicujus rei. *Do-
log állodalma.*
- Consuetudo. *Szokás.*
— rationabilis. *Okkal való.*
— continua. *Folyvást tartó.*
— certa. *Bizonyos, tudva
lévő.*
— incerta. *Bizonytalan, is-
mételten.*
— generalis. *Közönséges,
országos.*
— particularis. *Részbeli, vi-
dégi.*
— specialis. *Helybeli.*
— judicialis. *Törvénytörvény-
szék kívüli.*
— immemorialis. *Emlékeze-
tet haladó.*
— juris. *Törvényes.*
— facti. *Cselekedetbeli.*

- Consuetudo obsoleta. *Avült.*
 Consuetus, consuetudinarius. *Szokott, megszokott.*
 Consuetudinaria lex. *Szokásbéli törvény.*
 Contentum, contextus. *Tartalom, foglalat.*
 Conterminum. *Határosság.*
 Contestatio. *Bizonyítás, megbe-mutatás.*
 Contestatio litis. *Per derekába lett ereszkedés.*
 Contestatio litis expressa. *Nyilvános perbe lett ereszkedés.*
 — generalis. *Általyános.*
 — particularis, partialis. *Részes.*
 — affirmativa. *Kereset elfogadása.*
 — negativa. *Kereset tagadása.*
 — qualificativa. *Módosított per elfogadás.*
 Contingens. *Történeti, lásd accidens.*
 Conto. *Kontó.*
 Contraagens. *Ellenőr.*
 Contrabanda. 1. *Tiltott porteka.* 2. *Tiltott porteka elvétele.*
 Contractus. *Kötés, szerződés.*
 Accorda. *Alku, megalkuvás.*
 Tractatus. *Alkudozás.*
 Conventio. 1. *Szegődés.* 2. *Eggyezés.*
 Pactum. *Fogadás.*
 Obligatio. *Kötelezés.*
 Transactio. *Eggyesség.*
 Contractus verus. *Valóságos kötés, szerződés.*
 Contractus praesumptus, quasi contractus. *Magyarázati, gyanítató.*
 — absolutus. *Feltétel nélküli.*
 — restrictus, conditionatus. *Feltételes.*
 — personalis. *Személyes, teltbéli.*
 — realis. *Vagyombeli, értékbeli.*
 — mixtus. *Egyvelges.*
 — positivus. *Cselekvő.*
 — negativus. *Elhagyó.*
 — unilateralis. *Egy részt kötelező.*
 — bilateralis. *Két részt kötelező.*
 — principalis. *Fő*
 — accessorius. *Mellék.*
 — nominatus. *Megnevezett.*
 — innominatus. *Nevezetlen.*
 — scriptus. *Irott.*
 — verbalis. *Szöbéli.*
 — legalis. *Törvényes.*
 — illegalis. *Törvénytelen.*
 — assecuratorius. *Nyugtató*
 — stricti Juris. *Szoros magyarázati.*
 — bonae fidei. *Jó lelkü.*
 Contractus validitas. *Szerződés, kötés helyessége.*
 Contractuales litterae. *Kötés, szerződés-level.*
 Contrahere. *Szerződni, alkut kötni.*
 Contrahens. *Szerződő, alku-kötő.*
 Contradictio. *Ellenmondás.*
 Protestatio. *Ellenszólás.*
 Reclamatio. *Ellenkiáltás.*

- Inhibitio. *Elliltás.*
 Prohibitio. *Megtiltás, tilalmazás.*
 Retractio. *Visszahuzás.*
 Contradictio intra dies fatales. *Az elváltató napok alatt közbe jött ellenmondás.*
 Contrapars. *Ellenfél.*
 Contraquietantia. *Viszon-nyugtató, viszon-nyugtatóvány.*
 Contraseratura. *Ellenzár.*
 Contrectatio cassae. *Pénztármeglopása, lásd cassa.*
 Contributio. *Adó, adózás.*
 Contributionale quantum. *Adó mennyisége.*
 Controlleria. *Ellenőrség, lásd Contraagens.*
 Controversia. *Villongás.*
 — metalis. *Határ.*
 Controversus. *Peres, kérdésalatti.*
 Contumacia. *Makatság.*
 — per non venit et per non defendit. *A megjelenés és védelem elmulasztásában.*
 Contumax. *Makats:*
 Contumelia. *Gyalázás.*
 Contumeliosus. *Gyalázó adj.*
 Convenientia. *Illendőség, állóság, lásd competens.*
 Conventiculum. *Alattomos gyülekezet.*
 Conventio. *Szegődés, egyezés, lásd contractus.*
 Conventionatus. *Szegődött.*
 Conventionalis moneta. *Conventziós, pengő pénz, lásd moneta.*
 Conventus jure. *Perbe idéztetett.*
- Convictio. 1. *Elmarasztás.* 2. *Meggyőződés.*
 Convictus. *Elmarasztalt.*
 Convicta pars. *Elmarasztalt fél.*
 Conviciator. *Rágalmazó, lásd deonestatio.*
 Convocare. *Öszve-egybe-hívni.*
 Convocatus. *Meghívott.*
 Convocatorius processus. *Hitelezőket őszvehívó per, lásd concursus.*
 Coobligatio. *Eggyütt kötelezés, lásd obligatio.*
 Cooperatio. *Eggyütt munkálódás, segítés.*
 Coptare. *Béfogadni.*
 Coordinatio. *Rendbeszedés, elrendelés.*
 Copia. *Más, másolat.*
 — simplex. *Pusztá.*
 — vidimata. *Hiteles.*
 Copiare. *Lemásolni, másút venni, lásd Instrumentum.*
 Copula carnalis. *Közösködés.*
 Copulatio. *Őszveadás, esketés.*
 Copulative. *Őszvefogalva.*
 Coramisatio. *Coramisatio.*
 Corona. *Korona.*
 Coronalis. *Koronai.*
 Bona coronalia. *Korona jószágai.*
 Corporatio. *Eggyesület.*
 Corporalis poena. *Testi büntetés.*
 Corpus delicti. *Bűn maradvány.*
 Indicium delicti. *Bűnjel.*
 Corporis detrimentum. *Testi sérelem.*
 Correctio. 1. *Megigazítás.* 2. *Fenyítés, feddés, dorgálás.*

- Correctio executionis. *Végrehajtás, bírói foglалás' igazítása.*
 Correctorius. *Igazító, fenyítő.*
 Correctoria domus. *Javitó- v. fenyítő-ház.*
 Correlatio. 1. *Rendelkezés.* 2. *Öszvefüggés.*
 — pecuniaria. *Pénzbeli correlatio, viszony.*
 Correspondentia. *Levelezés.*
 Corruptio. *Megvesztegetés.*
 — testium. *Tanúk megvesztegetése.*
 Credentiales, creditivum. *Megbízó-level.*
 Credentionans. *Megbízó.*
 Credentionatus. *Meghitt, lásd plenipotentarius.*
 Credibilis locus. *Hiteles hely.*
 Credibiles personae. *Hiteles személyek.*
 Creditor. *Hitelező.*
 Creditum. *Hitel.*
 Crediti securitas. *Hitelbiztosága.*
 Crida. *Bukás.*
 Cridalis massa. *Megbukott adós vagyona.*
 Cridatarius. *Megbukott, hitel vesztett.*
 Cridalis processus. *Bukásbeli per, lásd processus.*
 Crimen. *Bűn, lásd delictum.*
 Crimen laesae Majestatis. *Felség sértés bűne.*
 — perduellionis. *Felség ellen támadás.*
 — notae infidelitatis. *Hivtelenség bűne.*
 — prodicionis. *Haza árulás.*
 Criminalitas. *Bűnösség.*
 Criminalis adj. *Bűnbeli.*
 Criminalis sedes judiciaria. *Büntető, fenyítő törvényszék.*
 Criminalis processus. *Büntető per.*
 Criterium. *Ismertető jel.*
 Critica dies. *Megválasztó nap, lásd fatalis dies.*
 Cruentatio. *Megvérzés.*
 Culpa. *Hiba, lásd delictum.*
 — gravis, lata. *Tetemes.*
 — levis. *Csekély.*
 — levissima. *Igen csekély.*
 Cum nostris. *Bíró előtt vallott ügyvéd, lásd procurator.*
 Cumulatus. *Halmazott.*
 Curatela. *Gondviselés.*
 Curator. *Gondviselő, lásd Tutor.*
 Curatelatus. *Gondviselés alatt.*
 Curia. *Udvar, udvarhely.*
 — regalis. *Királyi udvarhely.*
 — legalis. *törvényes.*
 — regia. *Királyi Kuria, a' Király képeben ítélő Székek udvarhelye.*
 Curialista. *Udvaros, udvarhelyes.*
 Curialisatio fundorum colonialium. *Jobbágy telkek udvarosítása.*
 Currentatio. *Hirdetés, kihirdetés.*
 Currentales. *Hirdetmény.*
 Cursus. *Folyamat.*
 — juris et processus. *Törvényés per folyamatja.*

Currens. *Folyó.*
 Cusor falsarum monetarum. *Hamis pénzverő.*
 Custodia. *Őrizet, lásd carcer.*
 Violatio custodiae publicae.
Közőrizet ellen való támadás, közőrizetnek feltörése.
 Cynosura. *Zsinormérték.*

D.

Dannum. *Kár, kártétel.*
 — emergens. *Történhető v. történt.*
 — in communibus aedificiis.
Köz-épületekben tett kár.
 Dannum fratrum indivisorum.
Osztatlan atyafiak kára, lásd lucrum.
 Dannum causare. *Kárt okozni. kárt tenni.*
 Damni resarcitio. *Megtérítés.*
 Indemnitas. *Kártérítés.*
 Damnificatio. *Károsítás.*
 Damnificans. *Kárttevő.*
 Damnificatus. *Károsított.*
 Damnatus. *Kárhoztatott.*
 Damna per pecora illata. *Marhák által tett kár.*
 Impulsio. *Behajtás.*
 Invagiatio. *Behajtás kárból.*
 Abactio. *Elhajtás peresből.*
 Resignatio. *Átadás,*
 — realis. *Valóságos.*
 — literatoria. *Írásbeli, levélbeli.*
 Cautio literatoria. *Írásbeli jótállás.*
 — realis. *Zálogbeli.*
 Datia. *Adózás.*
 — urbarialis. *Jobbágyi.*

Datum emanationis literarum.
Levél költe.
 Debitum. *Adósság, tartozás.*
 Mutuum *Költsön.*
 Indebite solutio. *Helytelen fizetés.*
 Debitum liquidum. *Szembetűnő, nyilvános adósság.*
 — illiquidum. *Nem világos.*
 — activum. *Követelő.*
 — passivum. *Tartozó.*
 — intabulatum. *Bejegyzett.*
 — conjugale. *Házassági tartozás.*
 Denegatio debiti conjugalis. *A' házassági tartozásnak megtagadása.*
 Debitor. *Adós.*
 — manifestus. *Nyilvános.*
 — principalis. *Fő.*
 — minus principalis. *Mellékes adós.*
 Decima. *Tized, dézma.*
 Decimarum defraudatio. *Dézma csalás.*
 — arendatio. *Dézma ki-árendálása.*
 Decimator. *Dézmalló.*
 Decimatio. *Tizedelés.*
 Decisio. *Megítélés, elhatározás, végzés.*
 — causae. *Ügy megítélése.*
 — curiae regiae. *A' királyi Kuria gyakorlott ítélete.*
 Decisivus. *Elhatározó.*
 Declaratio. *Nyilatkoztatás.*
 Declarare. *Kijelenteni, ki-nyilatkoztatni.*
 Declinare. *Elmellőzni.*
 Decorticatio sylvarum. *Fa hantás, lásd sylvá.*

- Decretum.** 1. *Decretom, Törvény-könyv.* 2. *Rendelés.*
 — regium. *Királyi rendelés.*
 lásd mandatum.
Decretalis. *Törvényes.*
Dies decretalis. *Szünnap, lásd Juristitium.*
Decretale juramentum. *Decretomi hitletétel.*
Decursus litis. *Perfolyta.*
De eo utrum. *Kérdőpontok.*
Deutralis. *Kérdésbeli.*
Defalcare. *Leróvni.*
Defalcatis defalcandis, et imputatis imputandis. *Leróván a' leróvandókat, és beszámítván a' beszámítandókat.*
Defectus. *Fogyatkozás, hiánosság.*
 — seminis. *Magvaszakadás.*
 — fundi. *Értékfogyta.*
Deficiens. *Magvaszakadt.*
Defectui proximus. *Magvaszakadáshoz közelgető.*
Ultimus deficiens. *Utolsó magvaszakadt.*
Deficere in probis. *Próbák hijával lenni.*
Deficit. *Hijánosság.*
Defensa. *Védelem.*
 — legitima. *Törvényes.*
Defensio. *Védelmezés, lásd protectio.*
Defensive. *Védőleg.*
Offensive. *Támadólag, bántólag.*
Defensor matrimonii. *Házasság védlője, lásd matrimonium.*
Definitiva sententia. *Végső határozó ítélet, lásd sententia.*
- Definitus.** 1. *Határozott.* 2. *Magyaráztatott.*
Indefinitus. 1. *Határozatlan.*
 2. *Magyarázatlan.*
Defloratio. *Megszeplősítés.*
Defraudator. *Csaló.*
Degradatio. *Papságból kivetkeztetés, (egyházi személyeknél.)* 2. *Tisztségtől megfosztás (a' katonáknál.)*
Dehonestatio. *Betstelenítés.*
Detractio. *Megszóllás, rágalmazás.*
Dehonestationis poena. *Betstelenítés díja.*
Delatio. *Bevádolás, beárulás.*
 — simplex. *Pusztá.*
 — sinistra. *Bal.*
 — anonyma. *Névtelen, lásd accusatio.*
Delator. *Bevádoló, beáruló.*
Delegatio. *Delegáció.*
Delegans. *Bírótv nevező.*
Delegatus iudex. *Delegatum iudicium.* *Delegált bíró, bíróság.*
Delegatorium decretum, vel mandatum. *Delegált rendelés vagy parancsolat.*
Deliberatio. 1. *Végzés.* 2. *Ítélethozás, ítélettel.* 3. *Ítélet.*
Deliberative. *Ítéletképpen.*
Deliberatum est. *Ítéltett.*
Delictum. *Vétek.*
Crimen. *Bűn.*
Peccatum. *Vétség.*
Reatus. *Bűnösség.*
Scelus. *Gonoszság.*
Quasi-delictum. *Vétkesség.*
Culpa. *Hiba.*

- Delictum publicum. *Köz-sértő bűn.*
- Delictum privatum. *Magányos személy sértés.*
- mixtum. *Elegyesensértő vétek.*
 - civile politicum. *Polgári. **vétvég***
 - criminale. *Fenyítéki.*
 - capitale. *Főbenjáró.*
 - qualificatum. *Fortélyos.*
 - personale. *Személyt-sértő, személybeli.*
 - reale. *Értékbeli.*
 - verbale. *Szöbéli.*
 - reale. *Cselekedeti.*
 - dolosum. *Alnoksági.*
 - culposum. *Hibabeli.*
 - consummatum, perpetratum. *Elkövetett, végrehajtott.*
 - attentatum. *Igyekezet-szakadt.*
 - continuatum. *Folytatott.*
 - repetitum, reiteratum. *Ismételt.*
- Delicta concurrentia. *Csoportos vétkek.*
- commissionis. *Cselekedetbeli.*
 - omissionis. *Elhagyásbeli.*
 - nominatum. *Megnevezett.*
 - innominatum. *Nevezetlen.*
 - facti permanentis. *Nyoma hagyott.*
 - facti transeuntis. *Műlékony.*
- Delinquens. *Vétkes, bűnös, gonosztévő.*
- Auctor delicti. *Bűnszerző.*
- Coauctor delicti. *Bűnszerző társ.*
- immediatus. *Közvetlen.*
 - mediatus. *Közbevetett.*
- Mandans. *Parancsoló.*
- Consulens. *Tanácsoló.*
- Consentiens. *Eggyetértő.*
- Palpo. *Hízelkedve serkengető.*
- Fautor, receptator. *Orgazda.*
- Participans. *Résztvevő.*
- Mutus. *Halgató.*
- Non obstans. *Ellent nem álló.*
- Non manifestans. *Titkoló.*
- Indicium delicti. *Bűnjel, bűnjelenség, bűnyom.*
- Indicium delicti remotum. *Távol lévő bűnjel.*
- proximum. *Közellévő.*
 - certum. *Bizonyos.*
 - dubium. *Kétséges.*
- Locus delicti. *Bűnhely.*
- Inflagranti deprehensus. *Rajtakapott.*
- Delicta carnis. *Bujálkodás vétkei.*
- Struprum. *Paráznaság.*
- Fornicatio. *Kurválkodás.*
- Adulterium. *Házasságtörés, nős paráznaság.*
- Incestus. *Vérfertőztetés.*
- Vis pudicitiae illata. *Erőszak-tétel.*
- Concubinatus. *Ágyastartás.*
- Sodomia. *Sodomabűn.*
- Lenocinium. *Kerítés.*
- Demeritum. *Vétség.*
- Denominatio. *Kinevezés, kijelzés.*

- Denuntiatio. 1. *Bejelentés*. 2. *Feladás, beadás*.
- Denuntiatio anonyma. *Névtelen feladás*.
- Denuntiationis rata. *Beadási rész*.
- Denunciator. *Feladó, beadó. lásd accusatio*.
- Dependentia. *Függés*.
- Independentia. *Függetlenség*.
- Deponens. *Letéző*.
- Depositarius. *Átvevő*.
- Depositum. *Letett érték*.
- Depositio. *Letétel, lásd re-media juridica*.
- causae. *Per letétel*.
- actionis. *Kereset-levél*.
- Onus depositionis. *Letételterhe*.
- Depulsoria media. *Elhárító kifogások*.
- Deputare. *Kirendelni*.
- Derivatio. *Származtatás*.
- Derogatio. *Kisebbités*.
- Derogare legi. 1. *Törvényváltoztatás, in sensu legislativo*. 2. *Törvényáthágás, apud privatos*.
- Descriptio personalis. *Személyes leírás*.
- Desertio. *Elhagyás*.
- Designatio. *Kijelelés, kijegyzés, kimutatás*.
- Deserta. *Puszta*.
- Deserta sessio. *Puszta Telek*.
- Desertio malitiosa conjugis. *Hítvestársának hitellen elhagyása*.
- Desolatio. *Elpusztítás*.
- Desponsatio. *Eljegyzés, lásd sponsus*.
- Desumptio. *Megvétel*.
- Desumptio decimae. *Dézma megvétele*.
- Detectio. *Felfedezés*.
- Dententio. *Letartóztatás*.
- Detentor. *Letartóztató*.
- Deterioratio. *Rontás, rongálás*.
- Determinatio. 1. *Határozás, végzet*. 2. *Elhatározás*.
- Determinatus. *Meghatározott*.
- Indeterminatus. *Határozatlan*.
- Detrahere. 1: *Lehúzni, levonni, lehajtani*. 2 *Rágalmazni*.
- Detracta. *Levonat*.
- Detractio. *Megszóllás, rágalmazás, lásd dehonestatio*.
- Detrimentum. *Károsodás*.
- corporis. *Testbeli sérelem*.
- Devalvatio. *Leszállítás*.
- Devastatio. *Pusztítás*.
- sylvarum. *Erdő*.
- Devolutio. *Háromlás*.
- possessorii. *Birtok háromlása*.
- Diametralis calculus. *Közép arány*.
- Dica. *Róvás*.
- Dicatio. *Adó, róvás*.
- Dies intercalaris. *Közbeneső nap*.
- Dies prohibiti. *Tiltott napok*.
- fatales. *Megválasztó, kiszabott napok*.
- decretalis. *Szünnap*.
- Differentia. *Különbözés, különbség*.
- metalis. *Határbeli villongás*.
- Difficultas. *Nehézség*.
- Superdifficultas. *Másod nehézség*.

- Difficultare. 1. *Kérdésbe venni, neheztelni.* 2. *Ellenzeni.*
- Dilapidatio. *Vesztegetés.*
- Prodigalitas. *Tekozlás.*
- Dilatio. *Halasztás, elhalasztás.*
— termini. *Határnap halasztás.*
- Dilatoria sententia. *Halasztó ítélet.*
- Dilatoria exceptio. *Kifogás.*
- Dilucidatio. *Világosítás.*
- Dimensio geometrica. *Földmérői felmérés.*
- Dimissores malefactorum. *Gonosztévők elbocsájtói.*
- Diploma. *Diploma.*
— advocatiale. *Ügyvédi Diploma.*
- Director. *Igazgató.*
- Vice-director. *Al-igazgató.*
- Jurium director. *Ügy-igazgató.*
- Bonorum. *Jószág.*
- Causarum regalium director et sacrae coronae fiscalis. *A' királyi ügyek igazgatója, és a' szent korona ügyésze.*
- Directoralis fiscalis. *Királyi igazgatói ügyész.*
- Directio. *Igazgatás.*
- Dirimens. *Felbontó, sikertelenítő, lásd impedimentum.*
- Dirimere. *Elválasztani, elbontani.*
- Disceptatio. *Vetélkedés.*
- Disciplina. *Fenyíték.*
- Discussio. *Vitátás.*
- Disinteressantia. *Részre nem hajlás, részre hajlatlanság.*
- Disinteressatus. *Részre nem hajló, részre hajlatlan, lásd interesse.*
- Dismembratio. *Feltagolás, darabolás.*
- Dispensatio. *Felszabadítás, felmentés.*
— a trina promulgatione. *háromszori kihirdetéstől felmentés, lásd promulgatio.*
- Dispositio. *Elrendelés, intézet, rendelet.*
— libera. *Szabad rendelkezés.*
- Disproportio, improportio. *E-ránytalanság, lásd proportio*
- Disputatio. *Vetekedés, vitatás.*
- Disquisitio. *Fesztegetés, megvizsgálás.*
- Dissectio, dissectio. *Felvagdalás, elvagdalás.*
— cadaveris. *Holttest boncsolása, lásd obductio.*
- Dissolutio. *Feloldozás, feloldás, felbontás.*
— matrimonii. *Házassági feloldás, lásd divortium.*
- Distinctio. *Megkülönböztetés.*
- Distributiva justitia. *Osztó igazság, lásd justitia.*
- Districtualis tabula. *Kerületi tábla, törvényszék, lásd forum.*
- Diurnum. *Napbér.*
- Diurna merces. *Napszám-bér.*
- Diverticulum. *Dülő, lásd calca-tura.*
- Divisio. *Osztály.*
— nova. *Osztály újítás, új osztály.*
- Rectificatio divisionis. *Osztály igazítás.*

- Divisio aequa. *Igazságos.*
 — mutua. *Költsönös.*
 Dividere. 1. *Osztani.* 2. *Osztozni.*
 Condidens. *Osztozó.*
 Condivisionalis. *Osztályos.*
 Rata divisionaria. *Osztály rész.*
 Sorte divisionaria. *Osztály képen, osztály által.*
 Status divisus, indivisus. *Osztott, osztatlan állapot.*
 Fratres divisi. *Osztott atyafiak.*
 — indivisi. *Oszttalan.*
 Bonum indivisum. *Oszttalan jószág.*
 Divisionales. *Osztály-level.*
 Divortium. *Elválás.*
 — totale. *Teljes, tökéletes.*
 — partiale. *Részes, részbeli.*
 — a thoro et mensa. *Lakásbeli.*
 — a vinculo. *Kötésbeli, lásd impedimentum.*
 Documentum. *Oklevel.*
 Dolus. *Csalfuság, álnokság.*
 Culpa. *Hiba.*
 Casus. *Történet.*
 Fraus. *Csalárdság.*
 Astutia. *Ravaszság.*
 Dolosus. *Álnok, csalfa.*
 Domalis census. 1. *Házbér.* 2. *füst pénz.*
 Domicilium. *Hon, lakhely, lakás.*
 — fixum. *Állandó lakás.*
 Domiciliatus. *Hajlékos, házas.*
 Inquilinus. *Házas, zsellér.*
 Dominus. *Úr.*
 Dominus terrestris. *Földesúr.*
 — possessionatus. *Birtokos.*
 Dominatus. 1. *Uraság.* 2. *Uralkodás.*
 Dominicus. *Uri.*
 Dominica potestas. *Úri hatalom.*
 Dominalis. *Uradalmi.*
 — potestas. *Hatalom.*
 — sedes. *Uriskék.*
 — officialis. *Uradalmi tiszt.*
 Dominium. 1. *Uradalom.* 2. *Uraság.*
 Possessio. *Bírás.*
 Possessorium. *Birtok.*
 Proprietas. *Tulajdon.*
 Usus fructus. *Haszonvétel.*
 Dominii jus. *Uraság jussa.*
 — vulgare. *Közönséges uraság.*
 — verum. *Igaz, valódi.*
 — putativum. *Képzelt.*
 — solitarium. *Magányos.*
 Condominium. *Köz-*
 Condominium dividuum. *Osztott köz-*
 — individuum. *Oszttalan köz-*
 Dominium limitatum. *Határozott-*
 — illimitatum. *Határozatlan-*
 — reale possessorium. *Birtokbeli-*
 — successorium virtuale. *Örökösödésbeli-*
 Dominium plenum. *Teljes uraság.*
 — minus plenum. *Nem-teljes-*
 — directum. *Tulajdoni-*
 — utile. *Haszonbeli-*
 Intra et extra dominium. *Birtokon belül, birtokon kívül, lásd appellata.*

- Domus nobilitaris invasio. *Nemesi házra ütés, nemesi ház megtámadása.*
- Donatio. 1. *Adomány.* 2. *Adománylevel.* 3. *Ajándékozás. ajándék.*
- regia. *Királyi adomány-*
- palatinalis. *Nádori-*
- praedialis. *Egyházi-*
- pura. *Tiszta-*
- mixta. *Elegyes-*
- Titulus donationis. *Adomány cím.*
- Defectus seminis. *Magvaszakadás.*
- Nota. *Hivégtelenség.*
- Jus regium. *Királyi jus.*
- Nova donatio. *Újtott adomány.*
- Consensus regius. *Királyi helybenhagyó adomány.*
- Donatarius. *Adományos.*
- Donationalis. *Adományi.*
- Litterae donationales. *Adománylevel.*
- Donatio inter vivos. *Ajándékozás élők között.*
- Donatio mortis causa. *Ajándékozás halál esetére.*
- Donum. *Ajándék.*
- Dos. *Hitbér.*
- legalis. *Törvényes-*
- scripta. *Irott-, kötött-*
- contractualis. *Kötött-*
- Contra-dos. *Visszonti hitbér.*
- Dotalista simplex. *Csupa jegyesség jussán álló özvegy.*
- Litterae dotalisticae. *Hitbérlevel.*
- Dotatio. 1. *Jegyruha, jegyjeszág.* 2. *Jegyjutalom adás.* 3. *Tartás, rendelés.*
- Ductus metalis. *Határ vonal.*
- Duellum. *Párviadal.*
- Provocans. *Kihívó.*
- Provocatus. *Kihívott.*
- Secundans. *Secundans.*
- Duplex titulus. *Két uton, két szín alatt.*
- Duplica. *Másoldfelelet.*
- Triplica. *Harmadfelelet.*
- Duplicare. *Kétszerezni.*
- Triplicare. *Harmadszorozni.*
- Duplum. *Két annyi.*
- Poena dupli. *Két annyiba büntetés.*
- Duplici titulo. *Két cím alatt.*

E.

- Ecclesiastici. *Egyházi személyek.*
- Ecclesiasticae censurae. *Egyházi fenyítékek.*
- Edictio debiti. *Adósság felmondása.*
- Edictum. *Köz-hirdetmény, közparancsolat.*
- Educillatio. *Italmérés.*
- Educillum. *Kortsma.*
- Jus educilli. *Italmérés, kortsmaáltatás jussa.*
- Effectus. *Fogamat, siker.*
- civilis. *Polgári.*
- legum. *Törvény.*
- Effectuatio. *Fogatosítás, sikereltetés, eszközlés, tellyesítés.*
- Effectivus status. *Valóságos állapot.*
- Efficacia, efficacitas. *Fogatososság, hathatosság.*
- Efficiens. *Eszközlő, szerző.*
- Causa efficiens. *Szerző ok, lúsd causa.*

- Ejectio e bonis. *Jószágból való kihányás.*
- Elenchus. *Lajstrom.*
- Eliminatio. *Kicsapás.*
- Eliberatio. *Ki-felszabadítás.*
- Elocatio. 1. *Költsönadás.* 2. *haszonbérbe adás.* 3. *Férjhezadás.*
- Elucubratio. *Kifejtés.*
- Elusio. *Kijátszás.*
- Emacillatio. *Húsvágatás, húsmérés, lásd macellum.*
- Emanatio literarum. *Levélkölte, lásd datum.*
- Emancipatio. *Felmentés, szabadon, szárnyra bocsájtás.*
— *ex patria potestate. Atyai hatalom alól való felszabadulás.*
- Emaritatio. *Kiházásítás.*
- Embrio. *Idétlen magzat.*
- Emenda capititis. *Főváltás.*
— *lingvae. Nyelv-*
- Emigratio. *Kivándorlás, kiköltözés.*
- Emphyteusis. *Örökhaszonbérlet.*
- Emphyteuta. *Örökhaszonbérlető.*
- Canon emphyteuticus. *Örökhaszonbér.*
- Emptio- venditio. *Adás, vevés.*
- Emptionale pretium. *Vételár.*
- Emptitius. *Vett, vásárlott.*
- Epocha. *Időszakasz.*
- Epocillatio. *Italmérés, lásd educillum.*
- Eqvatium. *Ménes,*
Eqvi eqvatiales. *Ménesb. lovak.*
- Erogatio. *Kiadás, lásd perceptio.*
- Error. *Tévelygés.*
— *substantialis. A' dolog érdemére nézve.*
- Error accidentalis. *Mellekes.*
— *in persona. Személyvétés.*
- Eruere. *Kinyomozni, kitapogatni.*
- Essentia rei. *Dolog veleje, dolog volta.*
- Essentialis. *Velős, sarkalatos.*
- Eventus. 1. *Kimenetel.* 2. *Eset.*
- Eventualis adj. *Előfordúlható, származható.*
- Eventuales expensae. *Előfordúlható költségek.*
- Eventualis successio. *Származható örökösödés.*
- Eventuale jus. *Származható jus.*
- Evictio. *Szavatosság.*
- Evictio mutua. *Költsönös.*
- Evictio defensiva. *Védelmes szavatosság.*
— *satisfactiva. Elegettevő.*
- Evictor. *Szavatos.*
- Superevictor. *Másod, harmad, 's a' t. szavatos.*
- Evincendus. *Szavatosságot követő.*
- Evictoratus. *Szavatosság.*
— *perpetuus. Örökös.*
- Evictionales. *Szavatos-level.*
- Evincere. *Szavatosolni.*
- Evidens. *Nyilvános.*
- Evocatio. *Törvénybe hívás, lásd citatio.*
- Evocatoriae. *Törvénybehívó-level.*
- Evolutio. *Kifejtőzés.*
- Exactio. *Zsarolás.*
- Exaeqvatio. *Egyenlítés, kiegyenlítés.*
- Examen. *Kikérdés, kérdezés, vallatás.*

- Examen benevolunt.** Szabad vagy önkénti vallatás.
Exarendatio. Haszonbérlet, kiárendulás, lásd *arrenda*.
Exasperatio. Súlyosítás.
 — *poenae.* Büntetés súlyosítása.
Mors cum exasperatione. Súlyosított halál nem.
Exauthoratio. Hivatulból kitétel.
Excensuatio. 1. Bérbeadás. 2. Bérbevevés.
Exceptio. Kifogás, kivétel.
 — *meritoria.* Érdembeli.
 — *dilatoria seu condescensoria.* Halasztó vagy le szállító.
 — *peremptoria.* Pervesztő.
Eunek nemei:
Praescriptio. Időmúlás, elidőzés.
Calumnia. Patvar.
Exceptio justa, fundata. Igaz, helyes kifogás.
 — *infundata.* Helytelen.
 — *protelatoria.* Késleltető.
 — *vana.* Hiú kifogás.
 — *frivola.* Kötődő.
Excessus. 1. Nagyítás. 2. Csin, kihágás.
Per excessum. Nagyítva.
Per defectum. Fogyatkozva.
Excludere. Kizárni, kirekeszteni, kitűdni.
Exclusive. Kirekesztőleg, lásd *inclusive*.
Excontentatio. Kielégítés.
Excussio. Kivetés, kiütés.
Executio. Végrehajtás, bírói foglalás.
 — *realis.* Valóságos.
- Executio symbolica.** jel képes.
Reexecutio. Bírói visszafoglalás.
Executione mediante. Végrehajtás által.
Executionales. Végrehajtólevél.
Exequens, executor. Végrehajtó.
Executiva potestas. Végrehajtó hatalom.
Exemptio. Kivétel, felszabadítás.
Exemptus. Kivétetett.
Exercitium juris. Jus gyakorlás.
Exhaereditatio. Kitagadás, kirekesztés az örökségből.
Exhibitio. Benyújtás, átadás.
 — *actionis, citationis.* Kereset-idező-levél benyújtása.
Exilium. Számkivetés.
Exitus. Kimenetel.
Exmissio. Kiküldés.
Exmissus. Kiküldött.
Exmissis de jure exmittendis. Kihagyván a' törvény szerint kihagyandókat.
Expeditio. Kiadó.
Expeditio. Kiadás.
 — *authentica.* Hiteles.
Expeditoriae super quartalittii solutione. Leány-negyedkiadásáról szóló nyugtató.
Expensae. Költségek.
 — *processuales.* Per-
Expensarium. Költségjegyzék.
Expilatio. Kirablás.
Explicite. Nyilván.
Implicite. Értve, értetődve.
Expositio. Előadás, kitétel.
 — *actionalis.* Kereseti előadás.

Expositio infantis. *Csecsemő kitétele, lásd infans.*

Expressio. *Kifejezés.*

— simplex. *Pusztá-*

— falsa. *Hamis-*

Expressus adj. *Kített, kifejezett.*

Expresse, 1. *Nyilván, világosan.* 2. *Egyátaljában, egyedül.*

Tacite. *Halgatólag.*

Exprobratio. *Szemrehányás.*

Expromissio. *Válalt adósság, adósság átvétele.*

Expromissor. *Válaló adós, lásd fidejussio.*

Expunctio. *Kitörlés.*

Excisio. *Kivágás, kihatás.*

Exspirare. *Elenyészni.*

Evanescere. *Eltűnni.*

Exspiratio literarum. *Levél ereje vesztése, lásd literae.*

Exstirpatura. *Irtás.*

Exstirpare. *Kiirtani, irtani.*

Extabulatio. *Kijegyzés, lásd intabulatio.*

Extensio. 1. *Terjedés, kiterjedés.* 2. *Kiterjesztés.*

Extensoria sententia. *Kiterjesztő ítélet.*

Externi. *Külföldiek.*

Extractus. *Kivonat, foglalat.*

Extradata notarialis. *Jegyzői kiadás.*

Extra dominium. *Birtokon kívül, lásd appellata.*

Extraneus. *Idegen, Külföldi, lásd intraregnanus.*

Extraordinarius. *Rendkívüli.*

Extraserialis. *Sorkívüli.*

Extraserialis causae revisio. *A pernek soron kívül vizsgálás alá vétele.*

Extravillanum. *Külső birtok.*

Extrema necessitas. *Vég-szükség.*

Exturbatio. *Kizavarás,*

Exul. *Számkivetett.*

Exustio cremati. *Pálinkafőzés.*

F.

Facies loci. *Hely színe.*

— judicii. *Törvény-*

Facinorosus. *Gonosztévő.*

Factio. *Pártoskodás, szakadás, felekezetesség.*

Factiosus. *Pártoskodó.*

Factum. *Cselekedet, tett.*

Facultas. *Hatalom, szabadság-*

Facultas. *Érték, vagyon.*

Facultatibus lapsus. *Értékfogyott.*

Facultas theologica. *Hittudomány osztálya.*

— juridica. *Törvényes-*

— medica. *Orvosi-*

— philosophica. *Bölcselkedési-*

Falcastrum. *Íkaszáló.*

— unum. *Egy embervágó.*

Falcidia. *Lehuzás, veszteség.*

Fallimentum. *Bukás, lásd crida.*

— speciosum. *Szinlett-*

— fraudulentum. *Csalárd-*

Fallimentarius. *Megbukott.*

Falsarius. *Hamisító.*

Falsarius monetae cursor. *Hamis pénzverő, pénzhamisító.*

Falsarius ponderum. *Mérték hamisító.*

- Falsum subst. *Hamisság, hamis lelkűség.*
- Crimen falsi. *Hamisság vétké.*
- Falsificatio. *Meghamisítás.*
- Falsa expositio. *Hamis előadás.*
- Falsa delatio. *Hamis vádolás.*
- Falsarum literarum confector. *Levélkohló, hamisító.*
- Fama. *Hír.*
- communis, rumor. *Köz hír.*
- Familia. 1. *Nemzetség.* 2. *Ház nép.*
- Familiae stirpes, rami. *Nemzetség ágai.*
- Famosus libellus. *Betstelenítő irás.*
- Fassio. *Vallás, bevallás.*
- benevola, *Szabad-*
- necessaria. *Szükséges-*
- simplex. *Szükségtelen-*
- rationalis. *Okon épült-, alapos-*
- irrationabilis. *Ok nélküli-*
- perennalis. *Örök-*
- pignoratitia. *Zálogos bevallás.*
- revocabilis. *Visszahízható megmásolható-*
- rescindibilis. *Elbontható-*
- irrevocabilis. *Visszavonhatatlan-*
- mutua. *Visszonos, költsönös-*
- fraudulenta. *Csalárd-*
- praejudiciosa. *Sérelmes-*
- sub privatis sigillis. *Tulajdon pecsét alatti-*
- Rationabilitas fassionis. *Bevallás alapossága.*
- Irrationabilitas fassionis. *Bevallás aaptalansága.*
- Invalidatio fassionis. *Örök eladás felbontása.*
- Invalidatio fassionis ex praejudicio. *Ósi jus sérelemlől.*
- ex neglecta praemonitione. *Elmulasztott megkiáltásból.*
- Fassionales literae. *Bevallólevél.*
- Fatens. *Valló, bevalló.*
- Fassionarius, *Bevallató.*
- Fatalitas. *Baleset, szerencsétlen eset.*
- Fatales dies. *Megválasztó, kiszabott napok, lásd dies.*
- Fatigia. *Fáradság.*
- Fautor. *Orgazda.*
- Fautoratus. *Orgazdaság, lásd delictum.*
- Favor. *Kedvezés.*
- Favorabilis sententia. *Kedvező ítélet.*
- Disfavorabilis sententia. *Terhes ítélet, lásd sententia.*
- Fenus. 1. *Uzsora.* 2. *Kamat, lásd internsurium.*
- Fenerator. *Uzsorás.*
- Feriae. *Szünetidő, lásd juristitium.*
- Ferramenta. *Vas.*
- Festifragium. *Ünneptörés, ünnepszegés.*
- Festifragus. *Ünneptörő, ünnepszegő.*
- Fictio juris. *Törvényes fellevés.*
- Fidei commissum. *Fidei commissum.*
- Majoratus. *Majoratus.*
- Senioratus. *Senioratus.*
- Fidelitas. *Hívőség.*
- Infidelitas. *Hívégtelenség.*

- Fidelitatis juramentum. *Hiv-
segbeli esküvés.*
- Homagium. *Hivsegbeli hódó-
lás.*
- Fidelis. *Hivseges.*
- Infidelis. *Hivtelen.*
- Fideles manus. *Hivseges, biz-
tos kezek.*
- Fidejussio. *Kezesség.*
- Cautio. *Jótállás.*
- Vadimonium. *Személy kezes-
ség.*
- Fidejussor. *Kezes.*
- Fidejussionales. *Kezes-level.*
- Fides. 1. *Hit.* 2. *Hitel.*
- bona. *Jólelkűség.*
- mala. *Roszlelkűség.*
- publica, *Közhitel.*
- instrumentorum. *Okleve-
lek hitele.*
- Fidefragus. *Hitszegő.*
- Fiduciaria domus. *Zálog-ház.*
- Figura judicii. *Törvény színe,
lásd facies.*
- Finalis. *Vég, végső.*
- Firma. *Firma.*
- Firmare. *Erősíteni.*
- Fiscus. *Fiskús.*
- regius. *Királyi-*
- magistratualis. *Tiszti ü-
gyész.*
- Fiscalis. *Ügyész.*
- Fiscalitas. *Fiskálisság.*
- Fluctuatio. *Habzás, ingadozás.*
- Fodina. *Bánya.*
- Fodinarum cultores. *Bányá-
szok.*
- Foedus. *Frigy, lásd confoedera-
tio.*
- Foenetum. *Kaszáló, lásd fal-
castrum.*
- Foetus. *Magzat.*
- Abactio foetus. *Magzat elü-
zése.*
- Forma, formula. *Forma.*
- Formula juramenti. *Hitfor-
mája.*
- Forma intrinseca. *Belsőforma.*
- extrinseca. *Külső.*
- Formulare. *Példázat,*
- Formalitas. *Szertartás.*
- Formalitas juris. *Törvény szer-
tartása.*
- processus. *Per-*
- Formalis. *Valóságos szertar-
tó.*
- Fortuitus. *Véletlen, történeti.*
- Fortuito. *Véletlenül, törté-
netből.*
- Forum. *Törvényszék, bíróság-
piatz.*
- primae instantiae. *Első-
bíróság.*
- appellatorium. *Feljebbvi-
telbeli-*
- revisorium. *Megvizsgáló-*
- superrevisorium. *Fővis-
gáló-*
- pedaneum. *Al-*
- octavale. *Oktávás-*
- contradictorium. *Vitató-*
- delegatum. *Delegatum-*
- competens. *Illető-*
- incompetens. *Helytelen-*
- forensis praxis. *Törvény-
széki szokás-*
- Az országbeli törvényszé-
kek és bíróságok nemei:
- I. *Fora ecclesiastica. Egy-
házi törvényszékek.*
- Sedes sacra. *Szent Szék.*

- a) Sedes pontificia. *Római-szék.*
Delegatus pontificius. *Pápai delegált bíró.*
- b) Sedes primatialis. *Primási szent-szék.*
Delegatus primatialis. *Primási delegált bíró.*
- c) Sedes metropolitana. *Érseki szent-szék.*
- d) Sedes episcopalis. *Püspöki szent-szék.*
Sedes vicarialis. *Helytartói szent-szék.*
Vicarius et causarum auditor generalis. *Egyházi helytartó, és közönséges ügyhallgató.*
— episcopalis. *Püspöki* —
— capitularis. *Káptalani helytartó.*
Praeses sacrae sedis. *Szentszéki elölülő.*
Assessores sacrae sedis. *Szent szék bírúji.*
Fiscus consistorialis. *Szentszék ügyésze.*
Matrimonii defensor. *Házasságvédője.*
- II. Fora secularia. *Világi törvénytársaságok.*
1. Curia regia. *Királyi Kúria.*
- a) Tabula septemviralis. *Hét-törvénytársaság, hét-személyes tábla.*
- b) Tabula regia judiciaria. *Királyi törvénytársaság tábla.*
Personalis praesentiae regiae in judiciis locumtenens. *Királyi személyes jelenlétnek törvénytársasági helytartója.*

- Personalis. *Personalis.*
Referentes. *Előadók, előterjesztők.*
Protocollista. *Bejegyző.*
Pauperum advocati. *Szegények ügyvédjei.*
2. Forum palatinale. *Nádori, nádor ispányi törvénytársaság.*
- a) Forum palatinale delegatum. *Delegált nádori törvénytársaság.*
Praeses delegatus. *Delegált Elölülő.*
Judices delegati. *Delegált bírák*
- b) Judicium palatinale. *Nádori szék.*
Convocati. *Meghívott bírák.*
3. Tabula banalis. *Báni tábla.*
4. Tabula districtualis. *Kerületi tábla.*
— Cis-danubiana. *Dunán innéti -*
— Trans-danubiana. *Dunán túli -*
— Cis-tibiscana. *Tiszán innéti -*
— Trans-tibiscana. *Tiszán túli -*
- Tabula judiciaria regnorum Croatiae, Slavoniae et Dalmatiae. *Horvát, Tót és Dalmát országoknak Törvénytársaság táblája.*
Praeses. *Elölülő.*
5. Fora comitatensia. *Vármegyei törvénytársaságok, és bíróságok.*
- a) Sedes judiciaria, sedria. *törvénytársaság.*
— Civilis. *Polgári -*
— Criminalis. *Penyítő, büntető -*

- Sedes urbarialis. *Ürbéri szék.*
 Fiscus magistratualis. *Tiszti ügyész.*
- b) Forum vice comitis. *Alispányi bíróság.*
- c) Forum iudicis nobilium. *Szolgabírói bíróság.*
6. Fora civica. *Városi törvényszékek.*
- a) Sedes tavernicalis. *Tárnoki szék.*
- b) Sedes personalitia. *Personalis szék.*
- c) Iudicium septem foederatarum montanarum civitatum. *A' 7 szövetséges bányavárosok törvényszéke.*
- d) Magistratus civicus. *Városi tanács.*
7. Fora Jazygum et Cumanorum. *Kunok és Jászok bíróságai.*
- a) Iudicium palatinale. *Nádori, nádorispányi szék, lásd felsejebb.*
- b) Iudicium supremi capitanei palatinalis. *Nádori főkapitány széke.*
- c) Iudicium districtualis capitanei. *Kerületi kapitány széke.*
- d) Senatus localis. *Helybeli tanács.*
8. Fora oppidorum hajdonicalium. *Hajdu városok bírósága.*
- a) Sedes districtualis. *Kerületi törvényszék,*
- b) Localis magistratus. *Helybeli bíróság, városi tanács.*
9. Fora provinciae XVI. oppidorum Scepusiensium. *XVI Szepesi városok vidékének bíróságai.*
- Judicium provinciale. *Vidéki bíróság.*
10. Sedes dominalis. *Uri szék.*
 Testimonium legale. *Törvényes bizonyság.*
 Fiscus dominalis. *Uradalmi ügyész.*
11. Fora montanistica. *Bányászati bíróságok.*
- a) Iudicium montanum districtuale. *Bányászati kerületi bíróság.*
- b) Substitutio iudicii montani. *Bányászati albiróság.*
12. Fora praedialium sedium. *Papi nemes székek törvényszékei.*
1. In sedibus praedialibus primatialibus. *A' primási nemes székekben.*
- a) Septemviratus primatialis. *Primási főtörvényszék.*
- b) Forum octavale. *Oktavális törvényszék.*
13. Fora mercantilia in littorali Hungarico. *A' magyar tengerparti vidékben lévő kereskedési bíróságok.*
- a) Forum revisorium causarum mercantilium, cambialium et consulatus maris. *Kereskedési váltó-levellelbeli, és tengeri ügyeknek vizsgáló törvényszéke.*
- b) Regium tribunal cambio mercantile, et consulatus maris forum primae instantiae. *Kereskedési, váltó-levellelbeli, és tengeri ügyeknek királyi első bírósága.*

14. Universitas nobilium campi Turopolya. *A' Turopolyai nemesség közönsége.*
15. Judicia communitatum privilegiatarum. *Szabados községek bíróságai.*
- Senatus civitatum episcopalium. *Püspöki városok tanácsa.*
- oppidorum privilegiatorum. *Szabados mezővárosok tanácsa*
- Forense pretium. *Piaczi ár, lásd pretium.*
- Fratres indivisi. *Osztatlan atyafiak.*
- generationales. *Vér szerénti -*
- Frater natu major. *Idősbb atyafi.*
- natu minor. *Ifjabb -*
- reliquorum congenerationum jura sustentans. *Rokonság jussait fentartó atyafi.*
- Carnalis uterinus. *Apul- anyul-testvér.*
- adoptivus. *Fogadott -*
- Fraternalis. *Atyafiu -*
- Adoptio. *Atyafinak fogadása*
- Fratricidium. *Testvér- gyilkosság.*
- Fraus. *Csalárdság, lásd dolus.*
- Fraudulentus. *Csalárd.*
- Fraude, dolo, vi, aut metu. *Csalárdul, erőszakkal, és félelemmel.*
- Frigiditas. *Hidegvérűség, hitvesi hidegség.*
- Frivulus. *Kötődő, hijában való, lásd exceptio.*
- Fructus. 1. *Gyümölcs.* 2. *Haszon.*
- Fructus medio tempore percepti. *Időközben vett haszon.*
- pendentes. *Küggyő -*
- Fructus refundere. *Hasznot megtéríteni.*
- Fructificare. 1. *Gyümölcsöt hozni.* 2. *Hasznot hajtani, hasznot hozni.*
- Fructuosus. 1. *Gyümölcsöző.* 2. *Hasznot hajtó.*
- Fugitivus. *Szökevény, szökött.*
- Functio. *Foglalatostkodás.*
- judiciaria. *Birói foglalatosság, birói eljárás.*
- Fundamentum. *Alap, talpkő, fundamentom.*
- Fundamentalis. *Fő, sarkalatos, alapos.*
- processus. *Anyaper, lásd processus.*
- Fundatio. *Fundatio, alapítvány.*
- pia. *Kegyés -*
- saecularis. *Világi -*
- Bonum politico fundationale. *Polgári alapított 's fundationális jószág.*
- Litterae fundationales. *Alapítólevél.*
- Fundator. *Alapító, fundator.*
- Mens fundatoris. *Alapító, fundator szándéka.*
- Fundatus. *Alapos, helyes.*
- Infundatus. *Alaptalan, helytelen.*
- Fundus. 1. *Érték.* 2. *Házhely, hely.*
- Fundi defectus. *Érték fogyta.*
- selectivitas. *Értékválaszthatás -*

Fundus excontentationis. *Kielégítési érték.*

— Religionis. *Egyházi közérték.*

— studiorum. *Oskolai közérték.*

Fundus nobilitaris. *Nemesi házhely, hely.*

— curialis. *Udvarhely.*

— Intravillanus. *Házhely, belső telek.*

— extravillanus. *Külső birtok.*

— instructus. *Fundus instructus, gazdasági instructio.*

Fundualis liber. *Házhelyi könyv.*

Funditus. *Fenekestől.*

Funebrales expensae. *Temetési költségek.*

Fungibilis. *Elélhető.*

— non fungibilis. *Elnemélhető.*

Fur. *Tolvaj.*

Furtum. *Lopás, tolvajság.*

— qualificatum. *Fortélyos.*

— simplex. *Pusztu.*

Furia. *Düh.*

Furiosus. *Dühös.*

Fustigatio. *Botozás.*

G.

Genealogia. *Származás rendje.*

Tabella genealogica. *Származás rendje táblája.*

Generalis. *Közönséges, köz, általában való.*

Genericus. *Átaljános.*

Generatio. 1. *Nemzés.* 2. *Nemzettség, ivadék.* 3. *Származás.*

Generans. *Nemző.*

Genuinus. *Valóságos.*

Genus. *Nem, faj, fajzat.*

Gradus. *Iz.*

— genealogicus. *Származási iz, lásd genealogia.*

— consangvinitatis. *Vérségi iz, lásd consangvineitas.*

— affinitatis. *Sógorsági iz.*

— remotior. *Távolabb iz.*

— proximior. *Közelebb iz.*

Gradualis. *Izenként való.*

— condescendentia. *izenkénti leszármazás, lásd condescendentia.*

Gratia. 1. *Kegyelem.* 2. *Megkegyelmezés.*

Gratiae via. *Kegyelem utja.*

Grationale. *Kegyelmi.*

Grationales. *Kegyelmező-level.*

Gremium. 1. *Kebel.* 2. *Megye.*

Gremialis. 1. *Kebelbéli.* 2. *Megyebéli.*

H.

Habitus. *Megrögzött szokás, megrögzöttség.*

Habituatus. *Megrögzött.*

Haeres. *Örökös.*

— legalis. *Törvény szeréinti.*

— legitimus. *Törvényes.*

— testamentarius. *Testamentomi.*

— universalis. *Átaljános.*

— immediatus. *Közbeveetlen.*

— substitutus. *Másod-*

- Haeres et posteritates. *Örökösök és maradékok.*
- Haereditas. *Örökség.*
- Haereditatio. *Örökösödés.*
- Haereditare. *Örökösödni.*
- Haereditarius. *Örökös.*
- Haereditatio institutio. *Örököszt nevezés.*
- Haereditario jure. *Örökös jussal.*
- Homagium. 1. *Hódolás.* 2. *Díj.*
 — fidelitatis. *Hívésbeli hódolás.*
 — mortuum. *Vérdíj.*
- Homagialis 1. *Hódoló, jobbágyi.*
 — obligatio. *Jobbágyi kötelesség.*
- Homicida. *Gyilkos.*
- Homicidium. *Gyilkosság.*
 — voluntarium, dolosum. *Szántsándékos -*
 — culposum. *Hibás -*
 — casuale. *Történetes -*
 — proditorium. *áruló -*
 — praemeditatum, deliberatum. *Eltökélt -*
- Homo regius. *Király embere.*
 — palatinalis. *Nádor -*
 — capitularis. *Káptalan -*
 — conventualis. *Konvent -*
 — archiepiscopalis. *Érseki -*
 — impositus. *Jószág-talan ember.*
- Honorarium. *Jutalom.*
- Honoratior. *Tisztos.*
- Honor. *Becsület.*
- Hypotheca. 1. *Lekötés, lekötött jószág.* 2. *Zálog.*
 — expressa. *Nyilvános lekötés, lekötött Jószág.*
- Hypotheca tacita, vel legalis. *Törvényes -*
 — generalis. *Általános lekötés, általában lekötött -*
 — specialis. *Különös lekötés, különösen lekötött jószág.*
 — selectiva. *Szabad választással lekötött jószág.*
- Hypothecarius. 1. *Lekötető.* 2. *Zálogos.*
- I.**
- Identitas. *Azonság.*
 — juris. *Jus azonsága.*
 — personae. *Személy -*
- Ignobilis. *Nemtelen.*
- Ignominia. *Alacsonyítás.*
- Ignorantia. *Tudatlanság.*
 — juris. *Törvény nem tudása.*
 — facti. *Tett -*
 — vincibilis. *Meggyőzhető -*
 — invincibilis. *Győzhetetlen -*
 — culpabilis. *Hibás -*
 — inculpabilis. *Hibátlan -*
 — affectata. *Szinlett -*
- Illegalis. *Törvény ellen való.*
- Illegitimus. *Törvénytelen, lásd legitimus.*
- Proles illegitima. *Törvénytelen gyermek.*
- Illimitatus. *Határtalan.*
- Limitatus. *Határozott.*
- Illocatio. *Behelyeztetés.*
- Imaginatio. *Képzelődé.*
- Immatriculatio. *Anyá könyvbe írás: lásd matricula.*
- Immediatus. *Közbevetetlen.*
- Mediatus. *Közbevetett.*
- Immediate; mediate. *Közbevetetlenül, közbevetőleg.*

Immemorialis. *Emlékezetet haladó.*

Immoralitas. *Erkölcstelenség.*

Immunitas. *Szabadság, mentesség.*

— personalis. *Személyi-*

— realis. *Értéki-*

— localis. *Helybeli-*

— ecclesiastica. *Egyházi-*

Immunis. *Szabados, ment.*

Immunitare. *Szabaddá-, mentté tenni, felszabadítani.*

Impartialitas. *Részre nem hajlás, lásd disinteressentia.*

Impedimentum. *Akadály.*

Impedimenta matrimonii. *Házassági akadályok.*

a) Impedimenta matrimonii impedientia. *Házasságot gátoló akadályok.*

Tempus sacratum. *Szent idő.*

— vetitum. *Tiltott.*

Sponsalia. *Jegyváltás.*

Votum simplex. *Egyszerű fogadás.*

b) Impedimenta matrimonii dirimentia. *Házasságot felbontó akadályok.*

1. A római Catholikusoknál:

Error. *Elvétés.*

Conditio. *Rabszolga sors.*

Votum solenne. *Szerzetes fogadás.*

Cognatio. *Vérség.*

Crimen. *Bűn.*

Cultus disparitas. *Hitkülömbőség.*

Vis. *Erőszak.*

Ordo. *Egyházi rend.*

Ligamen. *Fennálló házasság.*

Honestas publica. *Előző eljegyzés.*

Affinitas. *Sógorság.*

Clandestinitas. *Alattomoság.*

Impotentia. *Teketlenség.*

Raptus. *Elragadás.*

2. Az Agostai és Helvécziai vallástételt követőknél:

Insidiae vitae alterius conjugis structae. *Hitves társélete elleni törekedés.*

Adulterium. *Házasságtörés.*

Malitiosa desertio. *Hivtelen elhagyás.*

Odium irreconciliabile. *Engesztelhetetlen gyűlölség.*

Impedire. *Akadályoztatni.*

Impensio. *Törvénytisztogatás.*

Causa impensionalis. *Törvény szolgáltatási ügy.*

Impendere iudicium. *Törvényt tisztogatni.*

Imperturbate. *Háborgatás nélkül.*

Impetitor. *Megtámadó, háborgató, kereső.*

— legitimus. *Törvényes kereső.*

— illegitimus. *Törvénytelen háborgató.*

Impetratio. 1. *Felkérés.* 2. *Megnyerés.*

— nobilitatis. *Nemességnyerése.*

— boni ex defectu, ex nota. *Jószág felkérés, v. nyerés, magvaszakadásból, hívégtelenségből.*

- Impetrator, impetrans.** 1. *Felkérő.* 2. *Nyerő, megnyerő.*
 — *primus. Első adományos.*
Deductio ad impetrantem. *A' megnyerővel való öszvekapcsolás.*
- Impignoratio.** *Elzálogosítás, zálogba adás, lásd pignus.*
- Impignoratum bonum.** *Elzálogosított jószág.*
- Implementum.** *Teljesítés, betöltés.*
- Implicite.** *Értve, értetődve, lásd explicite.*
- Imponere.** *Meghugyni.*
 — *judicialiter. Biróiképen.*
- Impopulatio.** 1. *Népesség.* 2. *Népesítés, megülés, megszállás.*
 — *praedii. Pusztának megülése, megszállása.*
- Impopulata sessio.** *Megült telek, népes telek.*
- Impossessionatus.** *Birtokatlan.*
- Impostura.** *Impostorság.*
- Impostor.** *Impoztor.*
- Impotentia.** *Tehetlenség, lásd impedimentum.*
 — *antecedens. Megelőző, házasságot előző.*
 — *subsequens. Következő házasság alatti.*
 — *vera. Igazi.*
 — *putativa. Képzelt.*
 — *perpetua. Orvosolhatatlan.*
 — *absoluta. Átalyános.*
 — *respectiva, vagy relativa. Személyt illető.*
- Impotens.** *Tehetetlen.*
- Impraegnatio.** *Teherbe ejtés.*
- Improbare.** *Helybe nem hagyni, helytelennek találni, lásd reprobare.*
- Inprolis.** *Magtalan.*
- Impropertio, dispropertio.** *Eránytalanság, lásd proportio.*
- Inprotocollatio.** *Jegyzőkönyvbe iktatás.*
- Impulsio.** *Behajtás, lásd damna per pecora illata.*
- Impune.** *Büntetlenül.*
- Imputare.** 1. *Beszámítani, betudni.* 2. *Tulajdonítani.*
- Imputatio.** *Beszámítás, betudás.*
- Inactare.** *Béperesíteni.*
- Inactionare.** *Keresetbe foglalni, keresetbe venni.*
- Inactionatus.** *Keresetbe foglalt, keresetbe vett, beperesített.*
- Inaequalitas juris.** *Jus egyenlensége, lásd aequalitas juris.*
- Inantiquatus.** *Elavúlt.*
- Inarticulatio,** *Törvénybe iktatás,*
- Incaninatio litis.** *Per kezdése.*
- Incapax possidendi.** *Jószágot nem birható.*
 Capax possidendi. *Birható.*
- Incaptivatio, captivatio.** *Befogás, lásd captivatio.*
- Incarceratio.** *Tömlöczözés, tömlöczbetétel, lásd carcer.*
- Incattus.** *Alperes fél.*
- Incautus.** *Vigyázatlan.*
 — *emtor. Vevő, lásd cautus.*
- Incendiarinus.** *Gyújtogató.*
 Incendii crimen. *Gyújtogatás.*
- Incestus.** *Vérfertőztetés, lásd delicta carnis.*
- Incestuosus.** *Vérfertőztető.*

- Incidens.** *Közbe jövetel.*
Ex incidenti. *Közbejövöleg.*
Incidentalís. *Közbe jövö, lásd principium.*
Incineratio. *Megégetés.*
Incitamentum, incitatio. *Gerjesztés, ingerlés.*
Incitare. *Ingerelni.*
Inclavatio. *Befoglalás, besze-
 gellés.*
Inclusive. *Berekesztöleg.*
Exclusive. *Kirekesztöleg.*
Incolatus. *Lakás, lakosság.*
Incommodum. 1. *Kár.* 2. *Alkal-
 matlanság, lásd commodum.*
Incompatibilis. *Egybe- öszve-
 férhetellen.*
Compatibilis. *Egybeférhető.*
Incompetens. *Nem illető, hely-
 telen.*
Incompetentia. *Nem illetőség,
 helytelenség, lásd compe-
 tentia.*
Inconsequentia. *Következellen-
 ség, lásd consequentia.*
Inconsultus. *Gondatlan, vigyá-
 zatlan.*
Inconvenientia. *Illetlenség, hely-
 telenség.*
**Inconvenientia, vel incompe-
 tentia fori.** *Bíróság hely-
 telensége.*
Convenientia, competentia fori.
Bíróság illetősége.
Inconsiderantia. *Vigyázatlanság.*
Incorporatio. *Eggyesítés.*
Inculpatus. 1. *Büntelen,* 2. *Vádolt.*
Moderamen inculpatæ tutelæ.
*Szabad, büntelen védelem
 mértéklete, ön- védelem
 mérséklete.*
- Incuria.** *Gondatlanság.*
Incusatus. *Bevádolt, vádolt.*
Indebita. *Helytelen panasz, hely-
 telen kereset.*
Pœna indebitæ. *Helytelen
 panasz büntetése, helyte-
 len kereset terhe.*
Indebite. *Helytelenül, méltat-
 lanul.*
Indemnissatio. *Kármegtérítés.*
Indemnitas. *Kármentés.*
Indemnis. *Kártól ment.*
Indemnissatus. *Kártól mentett.*
Indemnissare. *Kárt téríteni.*
Independentia. *Függetlenség.
 lásd dependentia.*
Indeterminatio. *Határozatlan-
 ság, lásd determinatio.*
Indicium. *Jelenség.*
 — **delicti.** *Bűnjelenség.*
Indicia delicti necessaria. *Szük-
 séges bűnjelenségek.*
 — **contingentia.** *Történeti -*
 — **mediata.** *Közbevetett -*
 — **immediata.** *Közbevetet-
 len -*
 — **proxima.** *Legközelebbi -*
 — **remota.** *Távolabb való -*
 — **legalia.** *Törvénytörési -*
 — **naturalia.** *Természeti -*
 — **antecedentia.** *Megelőző -*
 — **concurrentia.** *Eggyüttjá-
 ró -*
 — **consequentia.** *Következő -*
 — **vaga.** *Határozatlan -*
 — **adjuvantia.** *Megerősítő -*
- Indictatio.** *Bemondás, bevallás.*
Indifferens. *Érdekellen.*
Indigena. *Honosított.*
Indigenatus. *Honosítás.*
Individuum. *Személy.*

- Individualis.** Személyes.
Indivisus. Oszthatlan, lásd *divisio*.
Indoles. Mivolt, természet.
Indorsatio. Hátírás.
Inducere. 1. Bevezetni, betenni.
 2. Reávenni.
Indultus. Engedelem.
Industria. Szorgalom, iparkodás.
Industriosus. Szorgalmatos, iparkodó.
Inefficax. Fogatlan, sikertelen.
Inexigibilis. Beszedhetetlen.
In facie loci. Hely színén, lásd *facies*.
Infamia. Becsületvesztés.
 — *juris.* Törvény által -
 — *facti.* Cselekedet által -
Infamis. Becsülete vesztett.
Infanticidium. Gyermekek ölés, vesztés.
Infantia. Gyermekkor.
Inferre. 1. Behozni, bevinni. 2. Következtetni.
Illatio. 1. Behozás, bevitel.
 2. Következtetés.
Infidelis. Hívségtelen, hivatelen.
Perfidus. Hitellen.
Perjurus. Hítséggett.
Infidelitas. Hívségtelenség, hivatelenység.
Nota infidelitatis. Hívségtelenség vagy hivatelenység vétke.
In flagranti. Hevenyében, rögtön.
Influxus, influenza. Befolyás.
Informatio. Ertesítés, tudósítás.
Ingressio. Avatkozás.
 — *in litem.* Perbeni -
Ingerens. Avatkozó.
Ingerere se in litem. A' perbe avatkozni.
- Inhaerere.** Ragaszkodni.
Prioribus inhaeret. Az előbbiekhöz ragaszkodik.
Inhibitio. Tiltás.
Prohibitio. Megtiltás, tilalmazás.
Inhibitoriae. Eltiltólevél.
Inhibitorium. Eltiltó parancsolat, lásd *mandatum*.
Inhypotheatio. Lekötés.
Subinhypotheatio. Másodlekötés, lásd *hypotheca*.
Injuria. 1. Méltatlanság. 2. Sérelem.
 — *personalis.* Személybeli -
 — *verbalis.* Szóbeli -
 — *realis.* Tettbeli -
Inimicus. Ellenség.
In instanti. Tüstént, hevenyében, rögtön, lásd *in flagranti*.
Innocens. Ártatlan.
Innovatio. Újítás.
Renovatio. Megújítás.
Inoneratio. Megterhelés.
In partibus. Megyei híró.
Improprie. Tulajdonatlanul.
Inqvilinus. Zsellér.
 — *domiciliatus.* Házas -
 — *subinqvilinus.* Házatlan.
Inqvisitio. Tanúvallatás, vizsgálódás.
Investigatio. Nyomozás, vizgálás.
Inqvisitio authentica. Hiteles -
 — *authenticata.* Hitelesített -
 — *collateralis.* Törvényenkivüli -
 — *communis.* Köz -
 — *magistratualis.* Tiszti -
Inquri faciens. Vizgáltató.
Inqvisitor. Vallató.
Inqvisitus. Vallattatott.

Inscriptio. *Inscriptio.*

- pro fidelibus servitiis. *Hiv szolgálati jutalom adás.*
- temporanea. *Ideigi-*
- perennis. *Örök-*

Bonum inscriptionale. *Inscribált birtok.*

Inscriptionalista. *Inscriptionalista.*

Insidiae. *Leselkedés,*

Insidiator. *Leselkedő.*

Insidiari. *Leselkedni.*

Insigne. *Czimer.*

Insignia nobilitaria. *Nemes czimer.*

Insinuatio. *Be-megjelentés.*

Insinuatoriae literae. *Időjelentő, megjelentő levél,*

In solidum. *Egymásért.*

Insontes. *Ártatlanok.*

Sontes. *Vetkesek.*

Inspectio. 1. *Felvigyázás.* 2. *Megtekintés, szemrevétel.*

Inspectio medica. *Orvosi megtekintés.*

- corporis medica. *Testnek-
orvosi megtekintése.*

Instantia. 1. *Esedezés, kérelem.*

2. *Esedező levél, könyörgő-
levél.*

Recursus. *Folyamodás.*

Via instantiae. *Kérelem útja.*

Instans. *Esedező, kérő.*

Instigatio. *Unszolás.*

Instinctus. *Ösztön, inger.*

- naturalis. *Természeti-*

Institutio. 1. *Elintézés.* 2. *Ren-
delés.*

- haeredis. *Örökös-neve-
zés, lásd haeres.*

Institutum. *Per-út, Ügy-út.*

Condescensio instituti. *Per-út
leszállítása.*

Instructio. 1. *Utasítás.* 2. *Ké-
szület.*

- domestica. *Házi készü-
let, ház nemű.*

Instrumentum. 1. *Eszköz, szer-
szám* 2. *Oklevél.*

Instrumenta literalia originalia.
Eredeti oklevelek.

- authentica. *Hiteles -*

- privata. *Magános -*

Transumptum authenticum. *Hi-
teles másolat.*

- judiciale. *Bírói -*

- capitulare. *Káptalan
előtti -*

Requisita literarum instrumen-
torum. *Oklevelek tu-
lajdonságai.*

- interna. *Belső -*

- externa. *Külső -*

- communia. *Köz -*

Intabulatio. *Adósság bejegyzése.*

Extabulatio. *Adósság kitörü-
lése.*

Intabulatus. *Bejegyzett hite-
lező.*

Debita intabulata. *Bejegyzett
adósságok, lásd debitum.*

Integritas. *Épség.*

Integratio, reintegratio. *Egészí-
tés, kiegészítés.*

Intentio. *Szándék.*

Interceptio literarum. *Levelek
elfogása.*

Intercessio. *Közbenjárás, lásd
intermediatio.*

Interemptio. *Megölés.*

Interesse. 1. *Java, haszna,
valakinek.* 2. *Köze vala-*

- mihez, részvétel, kamat, interes.
- Interessatus. 1. Haszonkereső, részre hajló. 2. Interessatus iudex, akadályoztatott bíró. 3. Résztvevő.
- Disinteressatus. Részrehajthatatlan, részre nem hajló.
- Interessentia. 1. Haszonkeresés, részre hajlás. 2. Részvétel.
- Disinteressentia. Részre nem hajlás, részre hajthatatlanság.
- Interimialis. Időközi, ideigleni.
- Interimialiter. Ideig óráig.
- Interlocutoria sententia. Közbe szálló ítélet.
- Intermediatio. Közbenjárás.
- Intermediator. Közbenjáró.
- Intermedius. Közben való.
- Intermedio tempore. Időközben.
- Interpolatio. Közbenírás.
- Interpositio. Közbenvetés.
- Interpretatio. Magyarázat, magyarázás.
- authentica. Hiteles magyarázat.
 - legalis. Törvényes -
 - judicialis. Bírói -
 - usualis. Szokásbeli -
 - doctrinalis. Tudományos -
 - stricta. Szoros -
 - extensiva. Terjesztő -
 - restrictiva. Szorító -
 - analogica. Hasonlító -
- Interpres. Tolmács, magyarázó.
- Informativa vel inviatoria puncta. Utasító pontok.
- Interruptio. Megszakasztás, felbszakasztás.
- Interusurium. Interes, kamat. — legale. Törvényes -
- Intervallum. Időköz.
- Intervenire. Közbe jönni.
- Intervenientes. Közbe jövők, közbe érkezők.
- Intimare. Rendelni, intézni.
- Intimatum. Intéző levél, lásd mandatum.
- Intoxicatio. Megétetés.
- Intra dominium. Birtokba, birtokon belől, lásd appellatio.
- Intraregnanus, intraneus. Belföldi, honni.
- Extraneus, extraregnanus. Külföldi, idegen.
- Intravillaneum. Belső birtok.
- Intravillaneitas. Belső birtokosság.
- Introductio. Bevezetés.
- Invagiatio. Behajtás kárból, lásd damna per pecora illata.
- Invalescere. Elhatalmazni, szokásba jönni.
- Invalidatio. Felbontás.
- Invalidatio fassionis. Vallás felbontása, lásd fassio.
- Invalidabilis. Felbontható.
- Invalidare. Felbontani.
- Invalidus. Fogatlan.
- Invasio. Rámenés, ráütés, megtámadás.
- curiae nobilitaris. Udvarhelyre való ütés.
- Invasor. Rámenő, megtámadó.
- Inventio. Találás.
- Inventatio. Feljegyzés, számbavétel.
- Inventarium. Inventárium.

- Investigatio. *Nyomozás, vizsgálás, lásd inquisitio.*
- Investitio. 1. *Jószágba vert költség, jószágba verés, jószágra fordítás.* 2. *Jószágon fekvő pénz.*
- Investitiones necessariae. *Jószágba vert szükséges költségek.*
— *utiles. Hasznos.*
- Investitiones voluptuariae. *Kedvtöltő, szükségtelen.*
- Investitio allaturae bonis maritalibus. *A' hozománynak a' férj javaiban fordítása.*
- Investitionem reluere. *A' jószágon fekvő pénzt letenni.*
- Investire. *Jószágba verni, jószágra fordítani.*
- Investitura. 1. *Jószágba vert költség.* 2. *Tiszt beiktatás.*
- Investitus. 1. *Benne, rajta fekvő.* 2. *Tisztbe állított.*
- Summa bonis investita. *Jószágon fekvő pénz.*
- Inviatio. *Utasítás.*
- Invigorosus. *Sikeretlen, lásd vigor.*
- Invincibilis. *Győzhetetlen, lásd vincibilis.*
— *ignorantia. Tudatlanság, lásd ignorantia.*
- Invinculatus. *Raboskodó, lásd captivitas.*
- Invinculare. *Vasra verni.*
- Involatio. *Becsúszás, átcsapás.*
- Involare in jura alterius. *Másnak igazába behatni.*
- Involutio. *Békeverés, bézárás, involutio.*
- Involvere. 1. *Bekeverni.* 2. *Befoglalni.*
- Involutus. 1. *Szövevényes.* 2. *Bekevert.*
- Irregularis. 1. *Rendetlen.* 2. *Alkalmatlan.*
- Irrevisibilis causa. *Itelet alá nem vétethető ügy.*
- Irrevocabilis. *Visszavonhatatlan.*
— *fassio. Vallás, lásd fassio.*
- Irruptio. *Berohanás.*
- Iteratus. *Többszörözött.*
- Repetitus. *Ismételt.*

J.

- Judex. *Bíró.*
- *superior. Felsőbb -*
- *supremus. Legfőbb -*
- *inferior. Alsóbb -*
- *pedaneus. Megyei bíró.*
- *primae instantiae. Első bíró.*
- *appellationis. Felsőbb, fellyebb vitelbeli -*
- *revisionis. Megvizsgáló -*
- *superrevisionis. Fővizsgáló -*
- *ordinarius. Rendszerénti -*
- *extraordinarius. Rendkívüli -*
- *competens. Illető -*
- *incompetens. Nem illető -*
- *loci ruralis. Falusi -*
- Judices regni ordinarii. *Ország fő bírái.*
- Judicatus. *Bíróság.*
- Judicatus adj. *Megítelt.*
- Res'judicata. *Megítelt dolog*

- Judicium. 1. *Itélet.* 2. *Itélettétel.* 3. *Itélőszék, törvény, törvényszék, lásd forum.*
- plenum. *Teljes számú törvényszék.*
 - octavale. *Oktávás -*
 - statarium. *Talpon álló -*
 - delegatum. *Delegált -*
 - sangvinis. *Vérbíróság.*
 - regale. *Királyi -*
- Judiciorum dies. *Törvénykezés napjai, lásd terminus.*
- Judicium impendere. *Igazságot, törvényt szolgáltatni.*
- Judicialis. *Törvényes.*
- Judiciarius. *Bírói, törvényi.*
- Judicialis vel judiciarius actus. *Törvényes vagy bírói tett.*
- Judiciaria admonitio. *Bírói megintés, lásd admonitio.*
- Judiciariae functiones. *Bírói eljárások, foglalatosságok.*
- Judicium tabulae regiae. *A királyi táblának itélettétele.*
- Sententia sedriae comitatus. *A megye törvényszékének itélete.*
- Jugerum. *Hód.*
- Juramentum, jusjurandum. *Hit, hitletétel, esküvés.*
- judiciale. *Törvény előtti esküvés.*
 - extra judiciale. *Törvény kívüli -*
 - assertorium. *Allító -*
 - promissorium. *Igérő -*
 - voluntarium. *Önkényti -*
 - necessarium. *Kénytelenített -*
 - oblatum. *Ajánlott -*
 - delatum. *Átengedett -*
- Juramentum relatum. *Visszázott, visszajánlott -*
- revelatorium. *Felfedező -*
 - litis decisorium. *Pert végző -*
 - suppletorium. *Pótló -*
 - purgatorium. *Tisztító, mentő.*
 - corporale. *hitletétel.*
 - decretale. *Dekretomi hitforma.*
 - calumniae. *Patvar hit.*
 - credulitatis. *Hiedelmeztető -*
- Juramentum offerre. *Hitet ajánlani.*
- deferre. *Esküvéssel megkínálni.*
 - referre. *Visszázni, vissza kínálni -*
 - acceptare. *Elfogadni -*
 - recusare. *El nem fogadni -*
 - denegare. *Hitletételt megtagadni -*
- Juratus, adjuratus. *Hites, meghittelt.*
- Juratus tabulae regiae notarius. *Királyi tábla hites jegyzője.*
- loci. *Hites ember.*
- Jurgium. *Garázdálkodás.*
- Juridicus. *Törvényes.*
- Juridica remedia. *Törvényes orvosló módok.*
- extrajudicialia. *Per kívüli -*
 - provisoria. *Előzőleg -*
 - sustentativa. *Fentartó -*
 - judicialia. *Per alatti -*

Ennek nemei:

- Depositio. *Letétel.*
 Revocatio procuratoris. *Ügy-
véd visszahuzása.*
 Prohibita. *Prohibita.*
 Appellatio. *feljebbvitel.*
 Oppositio. *Ellentállás.*
 Repulsio. *Vissza üzés*
 Novum. *Per újítás.*
 Jurisconsultus, jurisperitus. *Tör-
vénytudó.*
 Jurisdictio. 1. *Törvényhatóság.*
 2. *Hatalom, felsőség.*
 — eminens. *Legfelsőbb ha-
talom.*
 — civilis. *Polgári törvény-
hatóság.*
 — militaris. *Hadi, katonai -*
 — ecclesiastica. *Egyházi -*
 — dominalis. *Uradalmi -*
 Jurisdictionatus. *Alattvaló.*
 Jurisprudentia. *Törvénytudo-
mány.*
 Juristitium. *Törvénytisztség.*
 — messis. *Árattási -*
 — vindemiae. *Szüreti -*
 — nativitatis domini. *Ka-
rácsonyi -*
 — bachanale. *Farsangi -*
 — paschale. *Hísvéti -*
 — pentecostes. *Pünkösdi -*
 Tres dies rogationum. *Kereszt-
járó héti törvénytisztség.*
 Juristitium diaetale. *Ország-
gyűlési -*
 Insurrectionale. *Felkelési -*
 Jus. 1. *Törvény.* 2. *Jus.* 3. *Tör-
vénytörvény, törvény.*
 Jus criminale. *Büntető, fe-
nyítő törvény.*

- Jus personale. *Személybeli v.
személyes jus.*
 — reale. *Értéki, valósdgos -*
 — praetensivum. *Képzelt -*
 — proprium. *Tulajdon -*
 — alienum. *Más jussa.*
 — perennale. *Örök jus.*
 — temporaneum. *Ideig való -*
 — validum. *Erős, fogantatos -*
 — invalidum. *Erőtlen, foga-
natlan -*
 — paternum. *Atyai jus.*
 — maternum. *Anyai -*
 — radicale. *Gyökeres -*
 — avitum, aviticum. *Ősi -*
 — haereditarium. *Örökségi -*
 — successionale. *Örökösö-
dési, öröklési -*
 — quaesitum, acquisitum. *Szerzett, szerzeményi -*
 — coacquisitum. *Közszerze-
ményi -*
 — innatum. *Vele született -*
 — majestaticum. *Felségi -*
 — postliminii. *Helyre állott -*
 — possessionarium. *Birtoki -*
 — virtuale. *Virtualis -*
 — capillare. *Hajadoni já-
randóság.*
 — viduale. *Özvegyi -*
 — gladii. *Vér hatalom -*
 — exclusivum. *Kirekesztő -*
 — crediti. *Hitelezés -*
 — selectus optionis. *Választás -*
 — praelationis prioritatis. *El-
sőbbbségi -*
 — praemptionis. *Elsőség a'
vételhez -*
 — privative masculinum. *Fü-
úi ágának kirekesztő -*

Jus regium latens. *Lappangó királyi* -
 — clarum. *Nyilvános királyi* -
 — regale. *Királyi haszonvétel*.
 — dominale. *Uri hatalom*.
 — montanum. *Hegyvám* -
 — patronatus. *Patronatus*.
 — aesque alienum. *Másnak jussa 's pénze*.
 Jus in re. *Jus a' dologban*.
 — ad rem. *A' dologhoz*.
 Coram et in jure stare. *Törvény előtt megjelenni, törvényt allani*.
 Juri exhibere. *Törvényszéknek beadni, bemutatni*.
 In jus vocatus. *Bíró, törvény elejébe idéztetett*.
 Juri statuere. *Törvénybe állítani*.
 Juri statutio. *Törvénybe állítás*.
 Juris dies. *Törvény napok*.
 — terminus. *Perszakasz*.
 — cautela. *Törvényes óvás*.
 Sui juris. *Magával szabad, független*.
 Juris alterius. *Mástól függő*.
 Juris aequalitas. *Jus egyenlősége*.
 Juris inaequalitas. *Jus egyenetlensége*.
 Jure perpetuo et irredemptibiliter. *Örökösen és visszaválthatatlanul*.
 Ex jure procedere. *Gyökeres just keresni*.
 Salvo jure alieno. *Másoknak jussa menten maradván*.

In recognitionem juris dominialis. *Uri hatalom megismerése jeléül*.
 Justitiae administratio. *Igazság kiszolgáltatása*.
 Justus. *Igaz*.
 Justo titulo. *Igaz uton módon*.

L.

Labor. *Munka*.
 — manualis. *Kézi*.
 — jugalis. *Jármas*.
 Laesio. *Sértés*.
 — lethalis. *Halálos, lásd lethale*.
 Larva. *Alorczaság*.
 Larvatus. *Alorczás*.
 Latens jus regium. *Lappangó királyi jus, lásd jus*.
 Latro. *Rabló, gyilkos*.
 Praedo. *Haramia, rabló*.
 Obsessor, grassator viarum. *Uton álló*.
 Spoliator. *Fosztogató*.
 Latrocinium. *Rabló gyilkosság*.
 Latus. *Oldal*.
 Translatum. *Áttávitel*.
 Lateralis. *Oldalal*.
 Lateraliter. *Oldalalag, mellesleg*.
 Laterisatio. *Oldal számítás*.
 Laudemium. *Vételrész*.
 Lecta notarialis. *Jegyzői aláírás*.
 Legalis. *Törvényes, törvényszerinti*.
 Illegalis. *Törvény elleni*.
 Legale testimonium. *Törvényes bizonyosság*.
 Legalitas. *Törvényesség*.

- Illegalitas. Törvénytelenység,**
lásd legitimus.
- Legatum. Hagyomány.**
 — *pium. Kegyes.*
- Legare. Hagyni.**
- Legator. Hagyó.**
- Legatarius. Hagyományos.**
- Legitimatío. Törvényesítés.**
- Legitimatío per subsequens matrimonium. Törvényesítés a' következett házasság által.**
 — *nobilitatis. Nemesség bebizonyítása.*
- Legitimare. Törvényesíteni.**
- Legitimus. Törvényesített.**
- Legitimatae proles. Törvényesített gyermekek.**
- Legitimus. Törvényes.**
- Illegitimus. Törvénytelen.**
- Legitima aetas. Törvényes kor,**
lásd aetas.
- Legimitas. Törvényesség.**
- Illegimitas. Törvénytelenység.**
- Leno. Kerítő.**
- Lenocinium. Kerítés.**
- Lethale. Halálos.**
 — *per se. Magától -*
 — *per accidens. Történetből -*
 — *absolute. Kerülhetetlenül -*
- Levata. Ügyfelvétel.**
 — *ex paribus. Mászából való -*
 — *continuativa. Folytatólagos -*
- Levatae taxa. Ügyfelvétel díjja.**
Levare. Felvenni.
- Lex. Törvény, lásd jus.**
 — *scripta. Írott -*
 — *consuetudinaria. Szokásbeli -*
- Lex positiva. Meghagyó -**
 — *negativa, prohibens. Tiltó -*
 — *poenalis. Fenyítő, büntető -*
 — *criminalis. Főbenjáró, büntető -*
 — *ambigua. Kétséges -*
- Legis interpretatio. Törvény-magyarázatja.**
 — *ignorantia. Törvény nem tudása.*
 — *promulgatio. Törvény kihirdetése.*
 — *abrogatio. Eltörlése -*
 — *derogatio. Csorbítása - foganatlanítása -*
 — *dispensatio. Törvénybeli feloldozás.*
- Libellus actionalis. Kereset levél, lásd actio.**
 — *supplex. Esedező -*
 — *famosus. Gyalázó irás, lásd pasquillus.*
 — *querulosus. Panaszlevél.*
- Libellatorius processus. Levelező per.**
- 1. Libera dispositio. Szabad rendelés.**
Liberae migrationis. Szabad meneteli.
- 2. Liber mercantilís. Áros, kereskedési könyv.**
 — *regius. Királyi -*
 — *fundualis. Birtokmutató -*
- Liberi. Gyermekek.**
 — *naturales et legitimi. Természetes és törvényes -*
- Libertas. Szabadság.**
- Libertinus. Szabados.**
- Licentia. Fekeltenség, zabolátlanság.**

- Licitatio.** *Kótyavetye, árve-rés.*
- Licitationale pretium.** *Kótya-vetyebeli ár.*
- Licitare.** *Dobra ütni, dobra verni, kótyavetyélni.*
- Liga.** *Szövetség, kötés.*
Bonae ligae moneta. *Igaz ér-tékű pénz.*
- Lignatio.** *Fűzás.*
- Limes.** *Határ, lásd meta.*
- Limitatio.** 1. *Meghatározás.* 2. *Árszabát.*
Limitatus. 1. *Meghatározott.* 2. *Ára szabott.*
- Linea.** *Ág.*
 — *recta. Egyenes.*
 — *collateralis. Oldalag, Mel-lékes ág.*
 — *ascendens. Felmenő, nem-ző -*
 — *descendens. Lemenő, nem-zett -*
 — *collateralis aequalis. E-gyenlő oldal -*
 — *inaequalis. Egyenetlen oldal -*
- Liquidatio.** *Felszámítás.*
- Liquidus.** *Világos.*
Liquidum debitum. *Szembetű-nő, nyilvános adósság.*
- Lis.** *Per, lásd processus.*
Litis consortium. *Per társa-ság.*
Litis quotta. *Perkeresetbeli rész.*
Litis curator. *Per gondviselő.*
- Litterae.** *Levelék.*
 — *ablicentiales. Szabad-ságos levél.*
 — *absolutionales. Felmentő -*
- Litterae acquisitionales.** *Szerző, szerzeményi -*
 — *adjudicatoriae. Megadó, ítélő -*
 — *arendatitiae. Haszonbérlő -*
 — *armales. Nemes -*
 — *assecuratoriae, assecura-tionales. Bátorosító, bi-zodalmasító -*
 — *attestatoriae. Bizonyító -*
 — *auctionales. Ráadó, fel-fizető -*
 — *cambiales. Csere.*
 — *campusoriales. Váltó -*
 — *certificatoriae.* 1. *Tudó-sító.* 2. *Idéző -*
 — *cessionales. Atengedő, engedményi -*
 — *circulares. Kerülő -*
 — *cautionales. Jótálló -*
 — *citatoriae, evocatoriae. I-déző levél.*
 — *compassuales. Áttévő -*
 — *contradictoriae, protesta-toriae. Ellenmondó, el-lenszólló -*
 — *credentiales. Megbízó, meghívó -*
 — *currentales. Futó -*
 — *donationales. Adományi -*
 — *dimissionales. Elbocsájtó -*
 — *dispensatoriae. Feloldó, felszabadító -*
 — *divisionales. Osztály -*
 — *evictionales. Szavatós -*
 — *emptionales, venditiona-les. Alkú -*
 — *executionales. Végrehaj-tási -*
 — *expeditoriae quietantiona-les. Nyugtató -*

Litterae fassionales. *Valló, bevalló -*
 — fidejussionales. *Kezes -*
 — funduales. *Birtok, birtok mutató -*
 — grationales. *Kegyelem levél.*
 — inhibitoriae. *Tiltó -*
 — invitatoriae. *Meghívó -*
 — metales. *Határ.*
 — obligatoriae. *Kötelező -*
 — originales. *Eredeti -*
 — passuales. *Úti -*
 — pignoratitiae. *Zálog.*
 — plenipotenciales. *Teljes hatalmat adó, teljes hatalmú -*
 — praesidiales. *Elölülői -*
 — privilegiales. *Kiváltsági -*
 — procuratoriae. *Ügyvédi-prokátor vallás.*
 — reambulatoariae. *Határjáró -*
 — recognitionales. *Elismérő -*
 — regales. *Királyi meghívó -*
 — requisitoriae. *Megkérő -*
 — reversales. *Visszatérítő -*
 — revisionales. *Korbizonyító -*
 — salvi conductus. *Oltalom -*
 — sententiales. *Ítélet -*
 — sententiales executionales. *Ítélet végrehajtási levél.*
 — statutoriae. *Jószágba iktató -*
 — testimoniales. *Bizonyság -*
 — transactionales. *Eggyeségi -*
 — transmissionales. *Feljebbküldő -*

Literale documentum, instrumentum. *Oklevél.*
Literarum conservator. *Levelék gondviselője.*
Literarum repetitio. *Levél követés.*
 — detentio. *Letartóztatása -*
 — suppressio. *Elsikkasztása -*
 — violatio. *Feltörése -*
 — interceptio. *Elfogása -*
 — communicatio. *Oklevelek közlése.*
 — duratio. *Levelék ideje.*
 — expiratio. *Levelék ereje vesztése.*

Litigatio. *Perlekedés, törvénykezés.*

Litigiosus. 1. *Peres.* 2. *Versengő, perlekedő.*

Litigator. *Perlekedő.*

Litura. *Kitörlés, általvonás, lásd cancellatio.*

Localitas. *Helyheztetés.*

Localis. *Helybeli.*

Locatio. *Bérbeadás.*

Conductio. *Kibérlés.*

Locatio - conductio. *Bérbeadás 's vevés.*

Locans. *Bérbeadó.*

Conducens. *Kibérlő.*

Locumtenens. *Helytartó.*

Locus. *Hely.*

— **credibilis authenticus.** *Hiteles -*

— **originis.** *Eredeti -*

— **domicilii.** *Lak*

— **delicti.** *Bűn -*

— **supplicii.** *Vesztő -*

Locus pacifice possessus. *Békével birattatott.*

— controversus. *Peres villongás alatti-*

Lotteria. *Sorsjáték -*

Lucrum. *Nyereség.*

Lucrum cessans et damnium emergens. *Megszűnt haszon és eredhető kár.*

Lucrum et damnium fratrum indivisorum. *Osztatlan atyafiak hasznok és károk.*

Lusus. *Játék.*

— illicitus. *Hazard, szerencse játék.*

— alae fortunae. *Sorsos -*

Lythrum. *Sarcz.*

III.

Macellum. *Vágószék, mészárszék.*

Macellationis jus. *Mészárszéki, húsvágási jus vagy szabadság.*

Machinatio. *Fortélyoskodás.*

Magistratus. *Tisztí kar, tisztség.*

Magistratualis. 1. *Tiszt viselő,*
2. *Tisztí, tisztviselői.*

Majorennis. *Ember korú.*

Minorennis. *Kis korú.*

Major potentia. *Hatalmaskodás.*

Casus majoris potentiae antiqui, seu quinque casus. *Hatalmaskodásbeli régi esetek, vagy öt esetek.*

Casus majoris potentiae novi. *Hatalmaskodási új esetek.*

Mala fides. *Rosz lelkűség, lásd fides.*

Maleficium. 1. *Kártétel.* 2. *Terh, terhelet.*

Maleficia loci. *Hely terheletjei.*

Beneficia loci. *Hely hasznvételei.*

Malefactor. *Gonosztévő.*

Maleversatio. *Csempeskedés*

Malevolus. *Roszakaró.*

Malitia. *Gonoszság, rosszság.*

— praeconcepta. *Ellökélt-*

Malitiosus. *Gonoszlelkű, gonosz.*

Malitiose. *Gonoszul.*

Malitiosa desertio conjugis. *Házastárs hitetlen elhagyása, lásd impedimentum.*

Mancus adj. *Hijános, Csonka,*

Mancum documentum. *Hijános, csonka oklevél.*

Mancipium. *Rabszolga.*

Mandatum. *Parancsolat.*

Intimatum. *Intéző levél.*

Edictum. *Közhirdetmény, közparancsolat.*

Patentales. *Patens.*

Decretum regium. *Udvari rendelő levél.*

Rescriptum regium. *Királyi levél*

Resolutio regia. *Királyi válasz.*

Normalis resoluta regia. *Királyi rendszabás.*

Circulare. *Kerülő levél.*

Currentales, *Futó levél.*

Mandata judiciaria. *Bírói parancsolatok.*

— legitima. *Törvényes -*

— illegitima. *Törvénytelen -*

— simplicia. *Egyszerű -*

Mandata composita. *Egybefog-*
lalt -

- contraria. *Ellenkező -*
- missilia. *Zárt -*

Mandatum acceleratorium. *Sit-*
*ettető parancsolat*Mandatum admonitorium. *Intő,*
kináló -

- adursorium. *Sürgető -*
- brachiale. *Hatalom kart*
rendelő -
- captivatorium. *Letartóz-*
tató -
- cassatorium. *Semmisítő -*
- cassatorio continuatorium.
Semmisítve folytató -
- cassatorio reexecutorium.
Semmisítve visszafoglal-
lató -
- cassatorio reexecutorio in-
- viatorium. *Semmisítve*
visszafoglaltató 's uta-
sító -
- compulsorium. *Vallató -*
- continuatorium. *Folytató -*
- correctorium. *Igazító -*
- declinatorium. *Elmellőző -*
- delegatorium. *Delegáló -*
- dilatorium. *Halasztó -*
- evocatorium. *Törvénybe*
hívó -
- executorium. *Végre haj-*
tató -
- executorio correctorium.
Végre hajtást igazító -
- extraseriale. *Sorból ki-*
vevő -
- fulminatorium. *Fenyegető -*
- incaptivatorium. *Befoga-*
tó -
- inhibitorium. *Eltiltó -*

Mandatum interpretatorium. *Ma-*
gyarázó -

- introductorio- statutorium.
iktató -
- moratorium. *Halasztó -*
- novi cum gratia. *Kegy-*
lemből ujjitó -

Mandatum praeceptorio conti-

- nuatorium. *Folytatást ren-*
delő parancsolat.
- praeceptorio divisionale.
Osztályt rendelő -
- promotorium. *Előmozdító -*
- prorogatorium. *Pert állító -*
- protectionale. *Oltalmazó,*
oltalom levél.
- reambulatorium. *Határt*
járató -
- redintegratorium. *Hely-*
re állító -
- reexecutorio in viatorium.
Vissza foglaltatva uta-
sító -
- relaxatorium. *Feloldó -*
- relegatorium. *Eligazító,*
elutasító -
- renovatorium. *Ujjitó -*
- requisitorium. *Levélkeres-*
tető -
- reseratorium. *Zártnyitó -*
- resuscitatorium. *Felélesz-*
tő -
- salvi conductus. *Szabad*
menetelt engedő -
- statutorium. *Iktató -*
- superabundans. *Felesle-*
ges -
- suspensorium. *Felfüg-*
gesztő -
- suspensorio inhibitorium.
Felfüggesztve letiltó -

- Mandatum transmissionale. *Atküldető* -
- Mandatum acceptare. *A' parancsolatot elfogadni* -
- seponere. *Felretenni* -
- ad forum contradictorium. *relegare. Vitatásra becsajítani* -
- Mandatum expiravit. *A' parancsolat elenyészik.*
- Mandati clausula. *Parancsolat kikötése, lásd clausula.*
- Mandans. 1. *Parancsoló.* 2. *Megbízó, hatalmazó.*
- Mandatarius. *Bizott, megbízott, meghatalmazott, lásd plenipotentarius.*
- Maniacus. *Őrült, lásd mente captus.*
- Manifestum. *Nyilatkoztatás.*
- Manipulatio. *Vele bánás, eszközés.*
- Manus judiciaria. *Bírói kéz.*
- Manuum impositio. *Kézzráétel.*
- Manumissio. *Felszabadítás.*
- Manutentio. *Feltartás.*
- Manus mortuae. *Holtkezek.*
- Manualis labor. *Kézi munka lásd labor.*
- Mappa. *Föld rajzolat, föld abrosz, mappa.*
- Mappatio. *Földszíneinek felvétele, lerajzolása.*
- Marca. *Gira, márka.*
- auri. *Arany gira,*
- gravis ponderis. *Nehéz -*
- levis ponderis. *Könnyű -*
- Marcalis. *Girás, márkás.*
- Marginaliter. *Szélére, szélén.*
- Intra marginem. *Szélén belül.*
- Maritidinum. *Férj ölés, férjgyilkosság.*
- Masculinus sexus. *Férfi ág.*
- Massa. *Érték, vagyon, összevesség.*
- concursualis. *Megbukott adós vagyona.*
- In massa. *Öszveséggel.*
- Massae curator. *Vagyon gondviselője.*
- Matricidium. *Anyagylkosság.*
- Matricula. *Anyakönyv.*
- Extractus matricularis. *Anyai könyv kivonása.*
- Matrimonium. *Házasság.*
- legitimum. *Törvényes -*
- illegitimum. *Törvénytelen.*
- ratum. *Helyes.*
- consummatum. *Telyesített.*
- validum. *Foganatos, sikeres.*
- publicum. *Nyilvános.*
- clandestinum. *Alattomos -*
- mixtum. *Elegyes -*
- conscientiae. *Titkos -*
- Matrimonii vinculum. *Házasság kötele.*
- Matrimonii indissolubilitas. *Házasság bonthatatlansága.*
- defensor. *Házasság védő.*
- Medela. *Orvoslás.*
- Mediate. *Közbe vetve.*
- Mediator, intermediator. *Közbenjáró.*
- Melioratio. *Javítás.*
- Membrana, pergamena. *Pergament.*
- Mensura. *Mérték.*

Mensura regalis. *Királyi mérték.*

Mentalis reservata. *Elmebeli tartalék.*

Mercantilil liber. *Kereskedési könyv, lásd liber.*

— codex. *Kereskedési törvény könyv.*

Mercantile iudicium. *Kereskedési törvényszék.*

Merces. 1. singul. *Bér.* 2. plur. *Portéka.*

Mercenarius. *Béres.*

Mercipotus. *Áldomás.*

Meritum. *Érdem.*

— rei. *Dolog érdeme.*

— causae. *Per' dereka.*

In meritum causae se inmittere.

Per derekába bocsájtkozni.

In merito agere. *A' dolog derekát, velejít vitatni.*

Meritorius adj. *Dolog derekát érdeklő.*

Meritoria defensa. *Derek védelem.*

— sententia. *A' dolog velejét vagy derekát illető.*

Messorialis pecunia. *Sarló pénz.*

Meta. *Határ.*

Bimeta. *Kettős határ.*

Trimeta. *Hármas -*

Meta capitalis. *Fő -*

— cursualis. *Folyó -*

— initians. *Kezdő -*

— intercalaris. *Közben fekvő -*

— usualis. *Fennálló, használati -*

Metarum erectio. *Határhányás.*

Metarum reambulatio. *Határjárás.*

— rectificatio. *Igazítás -*

— renovatio. *Ujítás -*

Metalis. *Határbeli -*

— ductus. *Határvonal.*

— quaestio. *Kérdés -*

— controversia. *Villon-gás -*

— cumulus. *Halom, hányás.*

Metalis complanatio, accomodatio. *Határbeli elintézés.*

Metae controversae. *Peres határok.*

Metatio. *Határozás, határjelés.*

Metus. *Félelem.*

— gravis. *Nagy -*

— levis. *Csekély.*

— ab extrinseco vel intrinseco incussus. *Kivülről vagy belülről okozott -*

Migratio colonorum. *Jobbágyás szabad költözködése.*

Miles in procinctu. *Készülő katoná.*

Minera. *Ásvány.*

Minorennis. *Kiskorú, lásd majorennis.*

Minor potentia. *Erőszaktétel, lásd violentia.*

Missi. *Küldöttek, lásd violentia.*

Mittens. *Küldő.*

Missiles literae. *Levél, lásd literae.*

Mitigatio poenae. *Büntetés enyhítése.*

Mixtus. *Elegyes.*

Mixta donatio. *Adomány, lásd donatio.*
 — investigatio. *Visgálat*
 Mobilis adj. *Ingó.*
 immobilis. *Ingatlan, fekvő, lásd bonum.*
 Modalitas. *Mód, út, lásd modus.*
 Moderamen. *Mérséklet.*
 — inculpatae tutelae. *Ön védelem mérséklete.*
 Modificatio. *Módosítás.*
 Modus. *Mód, út.*
 — acquisitionis. *Kereset útja, módja.*
 Titulus acquisitionis. *Kereset czimje.*
 Modus acquisitionis naturalis. *Természetes kereset módja.*
 — civilis. *Polgári*
 Mola, molendinum. *Malom.*
 Molendini jus. *Malombeli jus.*
 Molaris rata. *Malom vám.*
 Nocivae molae et aggeres. *Ártalmas malmok és gátak.*
 Moneta. *PéNZ, lásd pecunia.*
 — currens. *Folyó*
 — conventionalis. *Konvenziós, pengő pénz.*
 — cuprea. *Kongó, rézpéNZ.*
 — falsa. *Hamis*
 Cusor falsae monetae. *Hamis pénzverő.*
 Monopolium. *Kizáró kereskedés.*
 Monstrum. *Rém, szörnyeteg.*
 Montanus. *Hegyi.*
 Jus montanum. *Hegyvám, lásd jus.*
 Montanistae. *Bányászok.*
 Montanisticus. *Bányai, bányász, lásd forum.*
 Mora. *Késedelem, haladék.*

Moratorius. *Késlettelő.*
 Morosus. *Késedelmes.*
 — debitor. *Adós*
 Moralitas. *Erkölcsiség.*
 Mos. *Szókás, lásd consuetudo.*
 Motivum. *Indító ok.*
 Mulcta. *Bírság.*
 Mundus muliebris. *Asszonyi ékességek.*
 Munus publicum. *Közhivatal.*
 Mutilatio. *Csonkítás.*
 Mutuum. 1. *Hitel, kölcsön.* 2. *Kölcsön adás.* 3. *Kölcsön vétel.*
 Mutuare. 1. *Hitelezni, kölcsönözni,* 2. *Kölcsön adni.* 3. *Kölcsön venni.*
 Mutuans. *Hitelező, kölcsönadó.*
 Mutuarius. *Kölcsönt vevő, kölcsönöző.*
 Mutuus. *Kölcsönös.*
 — consensus. *Eggyetértés. egyezés.*
 — successio. *Örökösödés.*

N.

Nationalisatio. *Nemzetesítés.*
 Nationalis. *Nemzeti.*
 Nationale. *Nemzetiségi.*
 Nativus. *Született.*
 Natura. *Természet.*
 Naturae producta. *Termésmények.*
 Artis producta. *Készítmények.*
 Naturalis. *Természet szerinti természeti.*
 Naturalia. *Termések, eleségek.*
 In naturalibus praestare. *Termésbe megadni.*

- In natura. *Természetiben.*
 In aequivalenti. *Hason becsbe megváltva.*
 Naulum. 1. *Rév.* 2. *Révpénz, révbér.*
 Telonium. 1. *Vám.* 2. *Vámber, vámpénz.*
 Necessarius. *Szükséges.*
 Necessarium in se. *Magában*
 — per accidens. *Bizonyos történetből.*
 Necessitas. *Szükség.*
 — extrema. *Végső.*
 Negativus. *Tagadó.*
 Negative. *Tagadólag, lásd affirmatio.*
 Neglectus. subst. *Elmulasztás.*
 Neglectus adj. *Elmulasztott.*
 Neglecta praemonitio. *Elmulasztott megkínálás, lásd praemonitio.*
 Negligere. *Elmulasztani.*
 Negligentia. *Késedelem, restség, tunyaság.*
 Negotium. *Dolog.*
 — publicum. *Köz.*
 Negotiorum gestor. *Sáfár.*
 Nemora. *Berkek.*
 Nexus. *Öszvekötés, köz.*
 Connexio. *Egybe-öszveköttetés.*
 Nexus sanguinis. *Vérség köze, vérségi öszvekötés, vérség.*
 — Juris. *Jus köze, jusbeli öszvekötés, osztályosság.*
 Nobilis. *Nemes.*
 — Donatarius. *Adományos.*
 — armalista. *Czimeres*
 — praedialista. *Praedialista*
 — curialista. *Udvarhelyes*
 — possessionatus. *Birtokos*
 Nobilis impossessionatus. *Birtokatlan nemes.*
 — unius sessionis. *Egyház helyes*
 — in sessione colonicali degens. *Jobbágyhelyen lakó*
 — suspectus. *Gyanús*
 Nobilitas. *Nemesség.*
 — gentilitia. *Nemzetségi*
 Testimoniales super nobilitate. *Nemesi bizonyosságlevel.*
 Nobilitaris. *Nemesi, nemességi.*
 — processus. *Nemességet vitató per.*
 Nomen. *Név, keresztnév.*
 Cognomen. *Vezetéknév.*
 Praedictum. *Praedictum.*
 Nominatum. *Nevezetesen.*
 Nona. *Kilenczed.*
 Non venientia. *Megnemjelenés, elnem jövés.*
 Onus non venientiae. *Terhe*
 Norma. *Sinórmétek.*
 Normativa. *Rendszabás.*
 Normalis resolutio regia. *Királyi rendszabás, lásd mandatum.*
 Nota. 1. *Hivségtelenség, hivateltenség.* 2. *Jegyzés.* 3. *Jegybélyeg, lásd crimen et donatio.*
 Notoreitas, notitia publica. *Köz tudomány.*
 Nova divisio. *Új osztály.*
 Novellaris lex. *Újabb törvény.*
 Novum, Per *újítás.*
 — simplex. *Első.*
 — cum gratia. *Kegyelembeli*
 Via novi. *Újítás útja.*
 Novisatio. *Újítás.*
 Novisare. *Újítani.*

- Novisans. *Ujító fél.*
 Novisatus. *Ujitott fél.*
 Novum iudicium. *Uj ítélet.*
 Nullitas. *Semmiség.*
 Numericus. *Szám szeréuti.*
 Numerica proportio. *Szám szeréuti egyarányosság.*
 Nundinae. *Vásár, sokadalom.*
 — annuariae. *Országos -*
 — pecuariae. *Barom -*
 — mercatoriae. *Belső -*
 — hebdomadales. *Héti -*
 Nundinale privilegium. *Vásárbeli privilegium.*
 — jus. *Vásári jus.*
 — forum. *Vásár-bíróság.*
 Nuptiae. *Menyegző.*
- ①.
- Obaeratus. *Eladósodott.*
 Obductio. *Bonczolás.*
 — legalis. *Törvényes -*
 Obex. *Akadály.*
 Objectio. *Ellenvetés.*
 Objectum. *Tárgy.*
 Oblatum, oblatio. *Ajánulás.*
 — spontanea. *Önkényes -*
 Obligatio. *Kötelezés, lekötelezés.*
 — personalis. *Személyes -*
 — realis. *Dologbeli -*
 — mixta. *Elegyes -*
 Obligare. *Kötelezni, lekötelezni.*
 — in solidum. *Egymásért, egyetemben lekötelezni.*
 Obligatoriales. *Kötelező levél, lásd contractus.*
 Observatio. *Észrevétel.*
 Obsignatio. *Lepecsétlés.*
- Obsistere. *Ellent állani.*
 Obsoletus. *Avúlt.*
 Obstaculum. *Akadály.*
 Obstinatus. *Megátalkodott.*
 Obtingentia. *Járandóság, illetőség.*
 Obtusus. *Tekintet.*
 Occasio. *Alkalmom, alkalmatosság.*
 Occasionalis. *Alkalmi, alkalmatossági.*
 Occasionaliter. *1. Történetből. 2. Mellesleg.*
 Occisor. *Gyilkos, lásd homicidium.*
 Occultatio. *Rejtegetés, lappangtatás.*
 — delinquentium. *Gonosztévők lappangtatása.*
 Occultus. *Titkos.*
 Occulte. *Titkon.*
 Occupatio. *Elfoglalás.*
 Reoccupatio. *Visszafoglalás.*
 Occupatio legitima. *Törvényes elfoglalás.*
 — violenta. *Erőszakos -*
 Octavale iudicium. *Oktávás törvényszek, bíróság.*
 Oculata, oculus revisio. *Bírói szemlélet.*
 Oculatus testis. *Szemmel látott tanú, lásd testis.*
 Odium. *Gyűlölség.*
 — implacabile. *Engesztelhetetlen, lásd impedimentum.*
 Oeconomia. *Gazdaság.*
 Oeconomicus officialis. *Gazdasági tiszt.*
 Offensio. *Megbántás.*
 Offensive. *Támadólag.*

- Officium. 1. Tiszttség, hivatal.**
2. Tiszt.
 — nobile. *Nemesi Tiszt.*
Ex officio. Hivatalból.
Officialis. Tiszt, tisztviselő.
 — civilis. *Polgári -*
 — militaris. *Hadi -*
 — cameralis. *Kamarai -*
 — dominalis. *Urasági -*
 — subalternus. *Altiszt.*
Officiolatus. Tiszttség, tisztviselés.
Ex officiolatu citare. Tisztsegből idézni, lásd citatio.
Officiosus. Hivatalos, hivatalbeli, tiszt.
Officiosa relatio. Hivatalos jelentés.
Onus. Teher.
 — reale. *Értéki -*
 — personale. *Személyes -*
 — responsionis. *Felelet terhe.*
Onus actionis. Kereset terhe.
 — revocationis procuratoris majus vel minus. *Ügyvédi visszahúzás nagyobb vagy kisebb terhe, lásd revocatio procuratoris.*
Onus non venientiae. Meg nem jelenés terhe, lásd non venientia.
Onus assumere. Terhet vállalni.
Operatio. Munkálódás.
Opifex. Mesterember, kézműves.
Opinio. Vélekedés, vélemény.
 — sinistra. *Bal -*
Oppidum. Mezőváros.
 — privilegiatum. *Szabados, lásd forum.*
- Oppignoratio. Elzálogosítás, lásd pignus.**
Opportunitas. Czélszerűség.
Oppositio. Ellentállás.
 — **Oppositio binaria. Másodszori ellentállás.**
Rationes oppositionis. Ellentállás okai.
Poena oppositionis. Ellentállás büntetése.
Oppressio. Elnyomás.
Optio. Szabad választás.
Optionalis contractus. Szabad választási kötés, kötelező level.
Ordo. Rend.
 — religiosus. *Szerzet.*
 — bonorum possidendorum capax vel incapax. *Jószágot bírható vagy nem bírható szerzet.*
Ordines regni. Ország rendjei.
Ordinarius. 1. Rendszerinti. 2. Közönséges. 3. Első, fő.
Ordinaria juris via. A törvény rendes, szokott útja.
Organisatio. Szerkeztetés.
Orgia. Öl.
 — quadrata. *Négyszegű -*
 — cubica. *Köbös -*
 — currens. *Folyó -*
Origo. Eredet, származás.
 — **In origine. Eredetiben.**
Originalis. Eredeti.
Originale. Eredeti level.
Originale exemplar. Eredeti példány.
Originalitas. Eredetiség.
Originarie. Eredetikeppen.
Orphanus. Árva.

Orphanalis deputatio. *Árvákra ügyelő biztosság.*
Substantia orphanalis. *Árva vagyona.*

P.

Pabulatio. *Étetés.*
Pactum. *Fogadás, felfogadás, lásd contractus.*
Pactatus. *Fogadott.*
Pacisci. *Fogadni, felfogadni.*
Pactum conventum. *Fogadott, egyezés.*
Pagina. *Lap.*
Palatinele iudicium. *Nádori ítelőszék, lásd forum.*
— mandatum. - *Parancsolat.*
Palliare. *Palástolni.*
Palliative. *Palástolva.*
Par. *Pár, más, másolat, lásd copia.*
Pariare. *Lemásolni.*
Paragraphus. *Szakasz.*
Paraphernum, res paraphernalis. *Menyegzői ajándék.*
Parata pecunia. *Készpénz.*
Parens. *Szülő.*
Paria. *Más, másolat, lásd copia.*
Paritas. *Hasonlítás.*
A paritate. *Hasonlítva.*
Parochia. *Plebánia.*
Parochus. *Plebánus.*
Parochianus, parochialis. *Plebániabeli.*
Comes parochianus. *Megye ispánnya, főispánnya.*
Domus parochialis. *Plebánia.*
Jura parochialia. *Plebánia jussai.*

Pars. *Rész, fél.*
— actorea. *Felperes fél.*
— incattea. *Alperes -*
— triumphans. *Nyertes -*
— succumbens. *Vesztes -*
Partes. *Felek.*
Judices in partibus. *Első bírák.*
Ad partes remittere. *Megyei bíróhoz visszaküldeni.*
Parsimonia. *Takarékosság.*
Partialis. *Részes, részrehajló.*
Participatio. **1. Részesülés. 2. Részesítés.**
Partitio. *Felosztás.*
Particula. *Részecske.*
Particularis. *Részszerinti.*
— congregatio. *Kis gyűlés, különös -*
Partus. *Szülés.*
Pascuum. *Legelő.*
— commune. *Köz -*
— privativum. *Különözött -*
— prohibitum. *Tiltott -*
Pascuum prohibitivum. *Tilalmazott legelő.*
Pascuatio. *Legeltetés.*
Pasquillus. *Gúny- vagy gyalázó irás.*
Passivus status. *Terhelő, tartozó állapot, lásd activus status.*
Passive. *Szenvedőleg.*
Passuales. *Uti levél.*
Pastor. *Pásztor.*
— animarum. *Lelki -*
Patentales. *Patens.*
Paterfamilias. *Házi gazda.*
Filiusfamilias. *Fü. házfia.*
Patibulum. *Akasztófa.*
Patientia. *Türedelem.*
Patria. *Haza, hon.*

- Patriota. *Hazafi, honfi.*
 Patriotismus. *Hazafiság.*
 Patria potestas. *Atyai hatalom.*
 Parricidium. *Szülőgyilkosság.*
 Patricidium. *Atya gyilkosság.*
 Parricida. *Szülőgyilkos.*
 Patrinus. *Kereszt atya.*
 Patrocinium. *Pártfogás.*
 Patrocinari. *Pártolni.*
 Patronus. 1. *Pártfogó.* 2. *Patronus.*
 Jus patronatus. *Pátronatusi jus.*
 Testimoniales super paupertate. *Szegénységet bizonyító levelek.*
 Peccatum. *Vétek, lásd crimen.*
 Peculatus. *Közpénz-lopás.*
 Peculium. *Tulajdon érték, tulajdon.*
 — regium. *Királyi tulajdon.*
 — castrense. *Hadi érdem által szerzett -*
 — quasi castrense. *Polgári érdem által szerzett -*
 Pecunia. *Pénz.*
 — parata. *Kész -*
 — messorialis. *Sarló -*
 — christianitatis. *Kereszténység pénze.*
 — chartacea. *Papíros pénz.*
 Pecuniae cusio. *Pénzverés.*
 — numeratio. *Pénzszámlálás.*
 Exceptio non numeratae pecuniae. *Pénz számlálás iránt tett kifogás.*
 Pecuniae fluctuans cursus. *Pénz értékének habzása.*
 Pecuniae procurator. *Pénzkerítő.*
 Pecuniariae mulettae. *Pénzbeli bírságok.*
 Pedaneus iudex. *Alsó bíró, lásd iudex.*
 Pennaticum. *Írásváltás.*
 Pensio. *Nyugalom pénz, fizetés.*
 Perceptio. 1. *Bevétel.* 2. *Átvétel.*
 In perceptum sumere. *Bevételbe venni.*
 In erogatum ponere. *Kiadásba tenni.*
 Ad manus percipere. *Kézhez venni.*
 Reductio. *lásd nota.*
 Peremptorius. 1. *Haladást nem szenvedő, nem halasztható, halaszthatlan.* 2. *Elölő, semmisítő.*
 Peremptoria exceptio. *Peresztő kifogás, lásd exceptio.*
 Peremptorie. *Hirtelen, nyakra före.*
 Perennalis. *Örök, örökös.*
 Perennialitas. *Örökség.*
 Perennialiter vendere. *Örök áron, örökösen eladni, elörökíteni, lásd fassio.*
 Perfidia. *Hitetlenség, lásd infidelis.*
 Perfide. *Hitetlenül.*
 Periculum. *Veszedelem.*
 — in mora. *A késedelem veszedelemes.*
 Perjurium. 1. *Hitszegés.* 2. *Hamis esküvés.*
 Perjurus. 1. *Hitszegett.* 2. *Hamis esküvő.*
 Permanens. *Állandó.*
 Permanentia. *Allandóság.*
 Permissive. *Éngedőleg.*
 Perpendere. *Meggondolni, háyni, vetni.*

- Perpetuus. *Örökös.*
- Perplexitas. *Habzás, zavarodás.*
- Perplexus. *Habzó.*
- Persona. *Személy.*
- moralis. *Öszves -*
 - physica. *Természeti, egygyes -*
 - bene merita. *Érdemes -*
 - idonea. *Alkalmas -*
 - spiritualis seu ecclesiastica. *Pap, egyházi személy.*
 - secularis. *Külsőrendi, világi -*
- Personalis. *Personális.*
- Personalis descriptio. *Személyes leírás.*
- Personaliter. *Személyesen.*
- Personale. *Személyek száma.*
- Personalitas. *Személyesség.*
- Personalitia sedes. *Personális székek.*
- Pertinentia. *Tartozandóság.*
- Pertractatio. *Elintézés.*
- Petitum. *Kérelem.*
- A petito amovere. *A kérelemtől elmozdítani.*
- Petitorium. *Kérelem útja.*
- Pia legata. *Kegyves hagyományok.*
- Pignus. *Zálog.*
- Hypotheca. 1. *Lekötés.* 2. *Lekötött jóság.*
- Pignus legale. *Törvényes zálog.*
- judiciaire. *Bírói -*
 - contractuale. *Kötött -*
 - colligatum. *Öszvekötött -*
- Partitio pignoris vel summae pignori colligato inhaerentis. *Az öszvekötött zálognak, vágy az öszvekötött zálogon fekvő summának felsosztása.*
- Pignoris realitas. *Zálog valósága.*
- Pignoris reluendi jus. *Zálog váltásjoga.*
- Pignoris devolutio. *Zálog átszállása, háromlása.*
- Pignoris localitas, quidditas. *Zálog fekvése, misége.*
- Conditiones pignoris. *Zálog feltételei.*
- legales. *Zálog törvényes feltételei.*
 - illegales. *Törvénytelen -*
- Pignoris transvestitio. *Zálog átruházása.*
- Impignorans. *Elzálogosító.*
- Pignoratarius. *Zálogba vevő, zálogtartó, zálogos.*
- possessor. *Zálogos birtokos.*
- Pignoratitia bona. *Zálogos jószág.*
- Pignoris redemptio. *Zálog kiváltása.*
- Pignoratitiae. *Zálog level.*
- Praepignus. *Előzálog.*
- Subpignus. *Másodzálog.*
- Auctio. *Ráadás.*
- Piscatio. *Halászat.*
- Piscina. *Halastó.*
- Pisetum. *Pisetum.*
- Placetum regium. *Placetum.*
- Plaga. *Hely, tájék.*
- Planum. *Elő képzelet, rajzolat.*
- tabulare. *Főtörvénytársi ítélet-tár.*
- Planus. *Egyenes.*

- Successio plana. *Egyenes örökösödés, lásd successio.*
- Plebs. *Köznép.*
- Plebejus. *Köznépi, pór.*
- Plenipotencia. *Teljes hatalom. teljes hatalmu megbizás.*
- generalis. *Közönséges -*
 - specialis. *Különös -*
 - usque revocationem. *Viszszahuzásig tartó -*
 - usque reditum. *Visszajövetelig tartó -*
- Revocatio plenipotenciae. *Teljes hatalom visszahuzása.*
- Plenipotentiaris. *Teljes hatalmú biztos.*
- Mandatarius. *Megbizott, meghatalmazott.*
- Credentionarius. *Meghitt.*
- Plenipotentians. *Meghatalmazó, teljes hatalmat adó.*
- Plenipotentiatius. *Teljesen meghatalmazott, teljes hatalmú.*
- Plenipotenciales. *Meghatalmazó levél.*
- Constitutio plenipotentiaris. *Teljes hatalmú biztos rendelése.*
- Pleno jure. *Teljes hatalommal.*
- Poena. *Büntetés.*
- legitima, legalis. *Törvényes.*
 - arbitraria. 1. *Birótól függő.* 2. *Ideigi -*
 - legalis, definita, ordinaria. *Törvényes, kiszabott, rendes -*
 - ordinaria. *Halálos büntetés, (más értelemben.)*
- Poena legalis extraordinaria. *Törvényes rendkívüli -*
- mitigata. *Könnyített, lágyított -*
 - exasperata. *Sulyosított -*
 - simpliciter arbitraria. *Egészlen bírótól függő -*
- Poena secundum quid arbitraria. *Nemére nézve bírótól függő büntetés.*
- decretalis. *Decretális -*
1. Poena capitalis, mortis. *Főbenjáró, halálos büntetés.*
 2. — corporalis. *Testi -*
 3. — libertatem restringens. *Szabadságot megszorító -*
 4. — famosa. *Hir vesztő -*
 5. — pecuniaria. *Pénzbeli -*
1. Poena capitalis simplex. *Egyszerű főbenjáró, halálos -*
 - a) Decollatio seu poena gladii. *Hóhér pallosa, fővétel.*
 - b) Patibulum, suspendium. *Akasztófa, felfasztás.*
 - c) Trajectio. *Agyon lövés.*
- Poena capitalis qualificata. *Módosított halálos büntetés.*
2. Poena corporalis mutilans. *Csonkító testi büntetés.*
- Poena corporis afflictiva. *Test sanyargató -*
- a) Ictus baculorum. *Pálczaütések.*
 - b) — scuticarium. *Korbács -*

- c) — virgarum. *Vessző -*
d) Labores publici. *Köz
munka -*
e) Jejunium in pane et aqua. *Kenyéren vizen va-
ló böjt.*
f) Abstinencia a liquoribus. *Hevitő italoktól va-
ló megtartóztatás -*
g) Compedes. *Vas.*
3. Poena carceris. *Tömlöczöz-
tetés.*
Domus correctoria. *Javi-
tó ház.*
Relegatio. *Elutasítás.*
Exilium. *Számkivetés.*
Confinatio. *Egy helyhez
való szorítás.*
4. Objurgatio judicialis. *Birói
dorgálás.*
Deligatio ad columnam in-
famem. *Pelengér-
re való kitétel.*
Infamia. *Gyalázat.*
5. Muleta pecuniaria. *Bírság.*
Confiscatio. *Jószág elfog-
lalása.*
Poena talionis. *Viszontagolt
büntetés.*
— emendae linguae. *Nyelv
váltság, lásd emenda.*
— capitis. *Fő váltság -*
— temere litigantium. *Vak-
merő perlekedés bün-
tetése, lásd temere li-
tigans.*
— indebitae. *Helytelen pa-
nasz, lásd indebita.*
— perjurii. *Hitszegés -*
— falsi. *Hamisítás -*
- Poena scandali. *Botránkoztá-
tás büntetése.*
— canonica. *Egyházi -*
Poenalis. *Büntetésre méltó.*
Punire. *Büntetni.*
Pollicitatio. *Kecsegtetés.*
Polygamia. *Több feleségűség,
vagy több férjűség.*
Polyandria. *Több férjűség.*
Polygynecia. *Több feleségűség*
Pondera et mensurae. *Fontok,
's mértékek.*
Populatio. 1. *Népség.* 2. *Pusz-
títás.*
Populosus. *Népes.*
Sessio populoza. *Népes telek,
lásd sessio.*
Portio. 1. *Rész.* 2. *Adó.*
— oralis. *Kenyér-rész.*
— eqvilis. *Ló-rész.*
— possessionaria. *Részjószág*
— praedialis. *Puszta rész.*
Portus. *Révpárt, kikötő hely.*
Positio. *Tétel.*
Positivus. *Allító.*
Negativus. *Tagadó.*
Positivus testis. *Allító tanú.*
Positive. *Allítva.*
Possessio. 1. *Birtok.* 2. *Helység.*
Possessionatus. *Birtokos.*
Possessorium. *Birtok.*
— pacificum. *Békessé-
ges -*
— longi temporis. *Em-
lékezetet haladó -*
— bonae fidei. *Jó hi-
szemű -*
— malae fidei. *Rosz hi-
szemű -*
Possessorii capacitas. *Birha-
tóság.*

Possessorii incapacitas. *Birtokatlanság.*

— titulus. *Birtok cím.*

Ex possessorio. *Birtokból.*

In petitorio. *Birtokon kívül.*

Possessor. *Birtokos.*

Compossessor. *Köz birtokos.*

Possidere. *Bírni.*

Posteri. *Maradékok, lásd proles.*

Posthumus. *Méhben hagyott.*

Postliminium. *Helyre állás, lásd jus.*

Postulatum. *Kivánság.*

Potentia. 1. *Hatalom.* 2. *Tehetség.*

Impotentia. *Tehetlenség, lásd impedimentum.*

Potentia major. *Hatalmaskodás, lásd major potentia.*

— minor. *Erőszaktétel, lásd violentia.*

Potentarius. *Hatalmaskodó.*

Potentialiter. *Erőhatalommal.*

Potestas. *Hatalom.*

— legislativa. *Törvényhozó*

— executiva. *Végre hajtó-*

— judiciaria. *Bírói-*

— ordinaria. *Rendes-*

Potestas delegata. *Megbízott hatalom.*

— patria. *Atyai-*

— tutorea. *Gyámoli-*

— dominica. *Uri-*

Potior. *Főbb.*

— compossessor. *Főbb birtokos.*

Qui prior tempore, potior jure. *Időben első, jusban első.*

Praearendatio. *Előhaszonbértés.*

Praebenda. *Egyházi hivatal, jövedelem.*

Praecautio. *Előgondosság.*

Praecavere. *Előre gondoskodni.*

Praeceptoriae. *Rendelőleg, parancsolólag.*

Praeceptorie sonans. *Rendelőleg szóló.*

Praecedentia. *Elsőbbség.*

Praecipitantia. *Hirtelenkedés, hamarkodás.*

Praecipitare. *Hamarkodni.*

Praeco. *Kikiáltó, poroszló.*

Praecludere. *Elzárni, elrekeszteni.*

Praeclusi terminus. *Zár, határidő.*

Praedecessor. *Elő, előtte való.*

Praedialista. *Papi nemes, lásd nobilis.*

Praedium. *Pusztá.*

— impopulatum. *Megült, népesített-*

Praedo. *Rabló, harania, lásd latro.*

Praedocinium. *Rablás, haraniaság.*

Praeda. *Ragadomány.*

Praedominium. *Előuraság, lásd dominium.*

Praemptio. *Vevésbeli elsőbbség.*

Praeexistencia. 1. *Jelenvalóság.* 2. *Előbbi létel.*

Praefatio. *Előszó, előbeszéd.*

Praefectio. *Fűsítés, férűsítés.*

Praefecta. *Fűsített, férűsített.*

Praeferentia. *Elsőbbség.*

Praeferenter. *Előlegesen.*

Praegnans. *Nehézkes, terhes.*

Praejudicium. 1. *Bal ítélet, elő ítélet.* 2. *Sérelem.*

- Praejudicia curiae.** *Éstörvény székek bevett ítéletei.*
- Praejudiciosus.** 1. *Előíteletű.*
2. *Sérelmes.*
- Praejudicare.** *Sérelmére lenni, sérteni.*
- Praejunctura.** *Vontató, vontatás.*
- Taxa praejuncturalis.** *Vontatóbér.*
- Praelatio.** *Elsőbbség, elsőség.*
Jure praelationis gaudere. *Elsőség jussával birni.*
- Praeliminaris.** *Eleve való, előre való.*
- Articuli praeliminares.** *Előljáró czikkelyek.*
- Praematurus.** *Idő előtti.*
- Praemature.** *Idő előtt.*
- Praemeditatus.** *Eltökélt, meg gondolt.*
- Praemium.** *Jutalom, díj.*
- Praemittere.** *Előre bocsájtani.*
- Praemonitio.** *Megkínálás, (jószágra), felmondás (kölcsonre nézve).*
— *neglecta.* *Elmulasztott*
- Praemonere condivisionales.**
Az osztályosokat megkínálni.
- Praenumeratio.** *Előfizetés.*
- Praepedire.** *Elzárni, akadályoztatni.*
— *cursum juris.* *Törvény útját elzárni, törvény folyamatját akadályoztatni.*
- Praepignus.** *Elő zálog, lásd pignus.*
- Praepotentia.** *Rendkívüli tehetőség, vagy hatalom.*
- Praepotens.** *Rendkívül tehetős.*
- Praerogativa.** *Jelesség, szabadság.*
- Privilegium.** *Privilegium, kiváltság.*
- Praerogativa cardinalis.** *Sarkalatos szabadság.*
— *nobilitaris.* *Nemesi.*
- Praescindere.** *Elmellőzni, felhagyni.*
- Praescriptio.** *Időmulás, elidőzés.*
— *non habet locum.* *Az időmulásnak nincs helye.*
— *interrumpitur.* *Az időmulás megszakad.*
- Praescriptio dormit.** *Az időmulás alúszik, nyugszik.*
— *non currit.* *Nem foly.*
- Praescribere.** *Elidőzni.*
- Praesentae jus.** *Bemutatósi jus.*
- Praesentia.** *Jelenletel.*
— *personalis.* *Személyes.*
- Praeses.** *Elölülő.*
- Praesidium.** 1. *Elölülés, előlülőség.* 2. *Vár, őrizet erőség.*
- Praesidiarii.** *Vár-őrzők.*
- Praestatio.** *Turtozás.*
- Datia.** *Adózás.*
- Praestatio colonorum.** *Jobbgyi turtozás.*
- Praesumptio.** 1. *Feltevés.* 2. *de se.* *Maga hitség.*
— *juris.* *Törvényenépült, törvénybeli.*
— *juris tantum.* *Törvénybeli, megczáfolható.*
— *juris et de jure.* *Megczáfolhatatlan.*
— *hominis.* *Emberi.*
— *gravis.* *Nyomos.*

Praesumptio levis. *Csekély feltevés.*

— *violenta.* *Erőltető -*

— *facti.* *Tetten épült, tettbeli -*

Praesumptus. *Gyanított.*

Praetensio. *Követelés, kereset.*

Praetendere. 1. *Követelni.* 2. *Allítani.*

Praetendens. 1. *Követelő.* 2. *Allító.*

Praetensus. 1. *Követelt.* 2. *Vélt.*

Praetensive. *Allítólag.*

Praeterire. 1. *Elmellőzni.* 2. *neutr. Elmúlni.*

Praetextus. *Ürügy, szin, örv.*

Praetextuare. *Szinleni.*

Praetextuatus. *Szinlett.*

Praevaricatio. 1. *Általhágás.* 2. *Ellenfellel tartás.*

Praeventio. *Előzés, megelőzés.*

Praeventiois jus. *Megelőzési jus, lásd jus.*

Praevenire. *Megelőzni, elejét venni.*

Praevisio. *Előrelátás.*

Praevie. *Eleve.*

Praxis. 1. *Gyakorlás, tapasztalás,* 2. *Szokás.*

— *judiciaria.* *Törvénykezési -*

— *criminalis.* *Bűn perbeli -*

Practicus. *Gyakorlott.*

Practice. *Gyakorolva, tapasztaltatva.*

Praecarius. *Elnézett, kéremésbeli, bitanglott.*

Pretium. *Árr.*

— *currens.* *foljó -*

— *aestimationale.* *Becs -*

Pretium licitationale. *Kótyavetyebeli árr.*

— *forense.* *Piaczi -*

— *comparationale.* *Vételbeli -*

— *adproximativum.* *Közeli -*

— *proportionatum.* *Arányzott.*

— *affectionis.* *Kénybecsi -*

Pretiosa. *Drágaságok, ékeségek.*

Primigenitus. *Eredeti.*

Primipilus. *Fő kezdő.*

Primogenitus. *Első szülött.*

Primogenitura. *Elsőszülöttség.*

Primores. *Előjárók.*

Prioritas. *Elsőbbség.*

Principium. 1. *Eredet, kezdet.* 2.

Alapok, derék ok, fő ok.

Principalis. *Fő, első, derék.*

Principalis persona. *Fő személy.*

— *causa.* *Fő ok, derék ok.*

— *quaestio.* *Főkérdés.*

Incidentalis quaestio. *Közbe jövő kérdés.*

Principalis patratior violentiae.

Fő erőszakoskodó.

Principaliter. *Főképpen.*

Prioritas juris. *Jusbeli elsőbbség.*

Privatus. *Magányos.*

Privativus. *Magányozott.*

Privilegium. *Kiváltság, Privilegium.*

— *generale.* *Közönséges -*

— *speciale.* *Különös -*

— *personale.* *Személybeli -*

— *personale stricte tale.* *Egyes személybeli -*

— *moraliter personale.* *Öszves személybeli -*

Privilegium gentilitium, seu familiare. *Nemzetségbeli privilegium.*

- locale. *Helybeli -*
- reale. *Birtokbeli -*
- praeter legem. *Törvény kívüli -*
- contra legem. *Törvény elleni -*
- perpetuum. *Örökös -*
- temporaneum. *Ideigleni -*
- mere gratuitum. *Ingyen adott -*
- onerosum. *Terhes -*
- in usu constitutum. *Gyakorlott -*
- extra usum. *Gyakorlás kívül való -*
- exclusivum. *Kizáró -*
- obsoletum. *Elavult -*

Privilegiatus. *Kiváltságos, szabados.*

Privilegiatum oppidum. *Szabados mező város, lásd oppidum.*

Privilegiata communitas. *Szabados község, lásd communitas.*

Privilegiatum debitum. *Elsőséggel bíró adósság, lásd debitum.*

Proba, probatio. *Bizonyítás, próba.*

Reprobatio. *Ellen bizonyítás, ellen próba.*

Proba interna, ex visceribus causae. *Belső a' dolog velején épült.*

Proba externa. *Külső próba.*

- subsidiaria. *Segéd -*

Proba plena. *Teljes, egész -*

- minus plena. *Nem teljes, nem egész -*
- semiplena. *Fél -*
- plusquam semiplena. *Félnél több -*
- minus quam semiplena. *Félnél kevesebb -*
- homogenea uniformis. *Egy nemű -*
- heterogenea, mixta. *Elegyes -*
- positiva. *Állító -*
- negativa. *Tagadó -*

Probatio per literas. *Bizonyítás oklevelek által.*

- per testes. *Tánik által -*

Actori incumbit proba. *A' bizonyítás felperest illet.*

Probare. 1. *Próbálni, bizonyítani.* 2. *Jótáhtagyni, helybehagyni.*

Probatorium instrumentum. *Bizonyító oklevelek.*

Probabilitas. *Hihetőség.*

Probabilis. *Hihető.*

Probabiliter. *Hihetőképpen, alkalmasint.*

Procedere. *Eljárni.*

Procedura judiciaria. *Törvényfolyamatja.*

Procedens iudex. *Első bíró.*

Procentum. *Kamat.*

Procentuatio. *Kamatolás.*

Processus. *Per.*

- Causa. *Ügy.*
- Lis. *Per, Ügy.*

Processus iudiciarius. *Törvényutja.*

A' pereknek közönséges
felosztása.

- Causa activa. *Követelő per.*
 — passiva. *Szevedő-*
 — personalis. *Személybeli-*
 — realis. *Értékbeli -*
 — civilis. *Polgári -*
 — criminalis. *Büntető-*
 — principalis. *Fő-*
 — accessoria. *Mellék -*
 — fundamentalis. *Anyá, törsök*
 — secundaria. *Oldal -*
 — primae instantiae. *Első bi-*
rósági -
 — appellata. *Feljebb híjt, fel-*
jebb vitt, feljebb hozott-
 — ordinaria. *Rendszerinti -*
 — extra ordinaria. *Rendki-*
vüli-
- Processus solemnus. *Rendes per-*
 — summarius. *Sommás -*
 — scriptus. *Írásbeli -*
 — verbalis. *Szóbeli -*
 — libellatorius. *Leveledzősi-*
 — juris. *Gyökeres just vi-*
tató -
 — ex usu. *Birtokbeli, bír-*
tokon épült -
 — serialis. *Sorbeli, sorttar-*
tó -
 — extra serialis. *Sor kívüli -*
 — compromissionalis. *Vá-*
lasztott bíróságbeli -
 — longae litis. *Hosszú fo-*
lyamatú -
 — brevis litis. *Rövid folya-*
matú -

A' pereknek különös
felosztása.

- Processus legitimi matorius. *Nemes-*
ség bizonyító per.
 — productionalis. *Nemes-*
ség bizonyítató -
 — ad implementum sponsa-
lium. Eljegyzés tellye-
sítését sürgető -
 — ad poenam resultus. *Je-*
gyesi csábítást bosszúló-
 — divortialis. *Váló -*
 — ad separationem totalem
 ob subversans impedi-
mentum dirimens. Sem-
misítő akadály miatt tel-
lyes elválást kereső -
 — ad divortium quoad tho-
rum et mensam. Lakás-
beli elválást kereső -
 — ad poenam scandali et
 concubinam ducendam aut
 dimittendam. *Botránkoz-*
tatást büntető, és az á-
gyas elvételt, vagy el-
eresztését sürgető -
 — ad poenam turbati ma-
trimonii. Házasság há-
borgatását büntető -
 — ad executionem senten-
tiae sacrae sedis. Sz. szék
ítéletét végre hajtató -
 — ad obtinendam praelatio-
nem in tutela vel cura-
tela. Gyámság, vagy
gondviselés elsőbbségét
vitató -

Processus ad exigendas tutelares
vel curatelares rationes.

*Gyámsági, vagy gond-
viselési számadásra szo-
rító per.*

- accusatorius ad remotio-
nem ex suspicione. *Gyám-
atyát vagy gondviselőt
gyámság miatt elmoz-
dító -*
- ad recuperanda bona e
manibus tutoris vel cu-
ratoris. *Árva jószágot
vissza adató -*
- contrariae tutelae actio-
nis seu ad recipienda bo-
na. *Árva jószágot vis-
sza vétető -*
- repositionalis penes se-
positionem fassionis, vel
impignoracionis tutoreae.
*A' gyám- atya, vagy
gondviselő által tett
vallás, vagy elzúlogo-
sítás felre vetése mel-
lett vissza tétető -*
- ad invalidationem trans-
actionis noxiae. *A' gyám-
atya vagy gondviselő
által kötött káros egy-
gyességet megsemmisi-
tő -*
- urbarialis. *Urbéri -*
- ex saevitie. *Jobbágy sa-
nyargatást boszuló -*
- ad translationem coloni,
ad alium comitatum. *Más
megyébe szállított job-
bágyok vissza állíttató -*
- repetitorius fugitivi servi,
vel coloni. *Szökött szol-*

*gát vagy jobbágyot vis-
sza kívánó -*

Processus ob susceptionem coloni
absqve dimissoriis. *Elbo-
csájtó levél nélkül be-
fogadott Jobbágy miatt
indított per.*

- ob detentionem legitime
migrare volentium. *Tör-
vényesen költöző jobbá-
gyokat elbocsájtató -*
- ad ex- vel ab-aestima-
tionem fundorum. *Job-
bágy telkeket ki- vagy
elbecsültető -*
- violentialis ob illegiti-
mam abaeſtimationem.
*Törvénytelen ki becsül-
tetést büntető -*
- adversus hominem regi-
um vel palatinalem, hoc
munus obire detrectan-
tem. *A' királyi vagy ná-
dori embert hivatalának
felvételére szorító -*
- contra hominem regium
et testimonium capituli
vel conventus ob falsam
statutionem vel relatio-
nem. *Az iktató szemé-
lyeknek csalárdságokat
boszuló -*
- expuritate statutionis. *El-
len mondás nélkül vég-
re hajtott iktatásbeli -*
- ad revindicationem bono-
rum contra contradic-
tionem statutioni oppositam
occupatorum. *Az ellenmon-
dás ellenére elfoglalt
jószágot vissza szerző -*

Processus ob clandestinam et fraudulentam statutionem. *A^o lattomos és csalárd ik-tatásbeli per.*

- ad dandam et recipiendam contradictionis rationem. *Ellenmondás okát adó vagy kívánó -*
- ad invalidationem donationis palatinalis. *Nádori adományt megtámadó -*
- ex coronalitate. *Koronaságon épült -*
- ex radicalitate juris. *Gyökéres jusbeli -*
- ad transumpta literarum. *Levelek hiteles mását kívánó -*
- ad communicationem literarum. *Levelek közlését kívánó -*
- ad aequalitatem juris. *Just egyenlítő, jus egyenlőséget kereső -*
- ad exclusionem sexus foeminei. *Leányágot ki-rekesztő -*
- ad excisionem quartaliti. *Leánynegyedét kereső -*
- ad excisionem juris capillaris vel vidualis. *Hajadon vagy özvegy tartást kereső -*
- ad reducendam puellam vel viduam ad justam suam competentiam. *Hajadon vagy özvegy tartást mérseklő -*
- ad acquisitionem dotis legalis coacquisitionis, al-

laturae - vel parapherni. *Törvényes hitbért, közkeresményt, hozományt menyegezői ajándékot kereső -*

Processus ad implementum contractus dotalistici. *Hitbéres kötetést betöltető per*

- ad invalidationem excessivae dotis scriptae. *Szerfeletti hitbért sikeretlenítő -*
- ad invalidationem testamenti vel fassionis uxoreae de coacqvisitis nobilitaribus contra consensum mariti celebratae. *A' feleség által a' férjegygyezete nélkül, a' nemesi közkeresményekről tett vallást, vagy zálogot sikeretlenítő -*
- ad amissionem dotis. *Hitbért vesztő -*
- ad revindicationem bonorum per dotalistas abalienatorum. *A' hitbéresek által elidegenített jószágokat visszaszerző -*
- ad sublacionem educilli v. macelli non privilegiati. *A' kiváltság nélküli korcsmáltatást, v. mérszárszéket eltöröltető -*
- ad poenam legalem ob adhibitam illegales mensuras, aut admissum in admensione dolum. *A' mértékben vagy mérésben közbejött csalárdságot büntető -*

Processus ad exclusionem extranei ex arenda educilli. *Az idegenyt a' korcs-máltatás haszonbérletéből kizáró per.*

— ad sublationem Telonii non privilegiati. *A' kiváltság nélküli vámot eltörültető -*

— ob excessus tricesimales. *Harminczadi kicsapongásokat büntető -*

— decimalis ex jure. *Jusson épült tizedbeli -*

— ad poenam dupli. *A' megtagadott tizednek kétszeres értékét követelő -*

— ad amissionem vineae v. agri ob denegatam nonam. *A' kilenced eltagadását szőlő vagy föld elvesztésével büntető -*

— nonalis ex jure. *Jusson épült kilencedbeli -*

— ad jus patronatus sibi vindicandum vel a se amolendum. *Patronatusi just kereső vagy magától elhárító -*

— ad implementum testamenti. *Testamentom tellyesítettő -*

— ad invalidationem testamenti ex praejudicio seu defectu solennitatis internae. *Testamentom isé-relem vagy is belső jelességekhijánossága miatt sikeretlenítő -*

— ad invalidationem fassionis ex defectu solennita-

tis externae aut ex dolo. *Felvallást külső jelességek hijánossága v. csalárdság miatt sikeretlenítő -*

Processus successionalis. *Örökösödésbeli per.*

— antiquae successionalis. *Régi örökösödésbeli -*

— ad reparationem communium aedificiorum. *Középületek javítását eszközö -*

— divisionalis. *Osztálybeli -*

— successorio divisionalis. *Örökösödés 's osztálybeli -*

— ad rectificationem divisionis. *Osztályt igazító -*

— novae divisionis. *Osztályt újító, új osztály -*

— proportionalis ex jure. *Birtok arányos felosztását gyökeres jusnál fogva kereső -*

— ex usu. *Birtokból kereső -*

— metalis ex jure aut usu. *Jusson vagy birtokon épült határper, Határper jusból, birtokból.*

— ad interimalem compositionem metalem. *Ideigleni határ elintézését eszközö -*

— ad poenam notae. *Hivtelenséget bosszuló -*

— ad implementum contractus. *Kötést tellyesítettő -*

— ad invalidationem contractus. *Kötést sikeretlenítő -*

Processus ad redintegrationem
aviticarum alienationum.

- *Elidegenített ösiséget
vissza szerző -*
- ad invalidationem fassio-
nis ex neglecta prae-
monitione vel admoniti-
one. *Elmulasztott meg-
kínálás, vagy megintés
miatt a' felvállást át-
ruházató -*
- ad invalidationem fassi-
onis ex praejudicio. *Sé-
relmes felvállást erőt-
lenítő -*
- ad invalidationem fassi-
onis vel contractus vel
transactionis ex fraude
et dolo. *Álnok és csalfa
felvállást vagy kötetést,
vagy eggyességet erőt-
lenítő -*
- ad invalidationem condi-
tionum pignoratitiarum.
*Zálog feltételeit erőt-
lenítő -*
- ad transvestitionem condi-
tionum pignoratitiarum.
*Zálog feltételeit átru-
házató -*
- pignoris seu reluatorius.
Zálogváltó -
- liquidatorio reluatorius.
*Öszve számítva vissza
váltó -*
- admonitorio reluatorius.
Megkínálva visszaváltó
- ad acquisitionem ex inca-
pacitate possessorii. *Bir-
hatatlanság miatt kire-
kesztő -*

Processus locati. *Bérbe adást
sikeresítő per.*

- conducti. *Kibérlést si-
keresítő -*
- commodati. *Haszon, köl-
csönbeli -*
- depositi. *Letett jószágot
kereső -*
- ad poenam dupli et per-
petuae infamiae ob do-
losam depositi detentio-
nem. *A' csulárdúl meg-
turtóztatott leteteményt
gyalázattal megadó-
sequestratorius. Zárató-
sequestri reserationis.
Zárnyitó -*
- debiti. *Adósságbeli, a-
dós -*
- liquididi debiti. *Szembetü-
nő adósságbeli -*
- ausngalis. *Hiteljegy-
zéki -*
- debiti ex praelatione.
*Elsőbbség jussán adós-
ságot kereső -*
- ad superinscriptionem.
Felül fizettető -
- indebite soluti. *Helyte-
len fizetésbeli -*
- convocatorius. *Hitelező-
ket öszvehívó -*
- concursualis. *Hitelezők
öszvejövő -*
- computualis. *Számvevői-
ad desumptionem vinculi.
Magszegett kötésdíjt
kereső -*
- fidejussionalis. *Kezességi*
- majoris potentiae. *Ha-
talmaskodási -*

Processus violentialis seu quaerulus. *Erőszakoskodási per.*

- repositionalis. *Visszahelyeztető -*
- politico repositionalis. *Polgári visszavételbeli -*
- impensionalis. *Törvény szolgáltatási -*
- ad poenam non impensionis. *Törvényt szolgáltatás megtagadását büntető -*
- ad poenam larvae. *Állorczaságot büntető -*
- ad poenam prodicionis fraterni sanguinis. *Vértagadást bosszuló -*
- contra falsarum literarum confectores. *Hamis levél koholást bosszuló -*
- ad repetitionem literarum *Leveleket visszakivánó -*
- ad poenam perpetui evictoratus. *Örökös szavatosságot követelő -*
- ad poenam violationis literarum missilium. *Levelek feltörését büntető -*
- Damni. *Kárt követelő -*
- ad demolitionem v. emendationem molae nocivae. *Kártékony malom szétbontását vagy javítását követelő -*
- ad poenam infaniae. *Gyalázatban büntető -*
- marcalis. *Márkás, girás -*
- dehonestationis. *Becstelést bosszuló -*
- ad desumptionem marcarum ob denegatam testi-

ficationem. *Tanuvallást tenni nem akaró ellenvaló girás per.*

Processus ad poenam usurariae pravitatis. *Úztoráskodást büntető per.*

- ob exactionem vectigalis in fluminibus publicis. *Ha-jókázás háborgatását büntető -*
- ob abusus juris gladii. *Vérhatalom visszaélése ellen indított -*
- ob detentionem instrumentorum ex publico officio confectorum. *A'közírományok letartóztatása miatt indított -*
- contra judicem sententiam exequi nolentem. *Az ítéletet végre hajtani nem akaró bíró ellen indított -*
- ob non comparitionem ad Diaetam aut contra abinde contumaciter discedentem. *Az országgyűlésen való meg nem jelenés, vagy onnet való makacs eltávozás miatt indított -*
- ob exclusionem ex officii v. emptione fundorum civicorum. *Városi hivataloktól vagy városi fundusok megvételestől való kizárás miatt indított -*
- ad poenam violati seqvestri. *Zár felbontást büntető -*

Processus succisionis et decorticationis sylvarum. *Erdő lopást vagy fa hántást büntető* -

— ad poenam violationis sedis judiciariae. *Szék sértést büntető* -

— ob lusum vetitum. *Tiltott játékot büntető* -

— evictionalis. *Szavatosági* -

— oppositionalis seu brachialis. *Ellentállásbeli* -

— reoccupationis. *Vissza foglalásbeli* -

— ad poenam eorum, qui bona contra oppositionem occupant. *Az ellent állás ellenére tett jószág foglalást büntető* -

— repulsionalis. *Visszaűzési* -

— executionalis. *Végrehajtási* -

— ad correctionem executionis. *Bírói végrehajtást, bírói foglalást igazító* -

— ad renovationem sententiarum. *Ítéletet újító* -

— ob non obtentionem mandatis judiciariis. *Bírói parancsolat megvetését büntető* -

— novi. *Újító* -

— novi cum gratia. *Kegyelemmel újító* -

Meritum processus. *A' pernek érdeme, dereka.*

Solennitates processus. *Törvénykezés rendtartásai.*

Proclamata, proclamatio. *Kikiáltás.*

Proclamatus. *Kikiáltott.*

Procreatio. *Termés.*

Procurator. *Ügyvéd, prokátor.*

Advocatus. *Ügyviselő, ügyvéd.*

Fiscus, fiscalis. *Ügyész, fiskális, fiskus.*

Agens. *Ügyellő.*

Procuratorius. *Ügyvédi, prokatori.*

Procuratoria constitutio. *Ügyvédi, prokátor vallás.*

— cum nostris. *Törvény előtt tett prokatori, ügyvédi vallás, törvény előtt velt ügyvéd, prokátor.*

Sufficienti mandataria instru-ctus. *Elegendőképen meghatalmazott.*

Revocatio procuratoris. *Ügyvéd, prokátor visszahuzása.*

Procuratoriae literae. *Ügyvédet, prokátort valló levél.*

Procuratoria. *Pertár, ügyészterem.*

Prodigus. *Tékozló, pazérló.*

Prodigalitas. *Tékozlás.*

Proditio. *Árulás.*

— fraterni sanguinis. *Vértagadás.*

Proditor. *Áruló.*

Producere. 1. *Előmutatni, előadni, felhozni, állítani.* 2. *Termeszteni.*

Producens. 1. *Előadó, mutató.* 2. *termesztő.*

Producens nobilitatem. *Nemességét vitató, vagy mutató.*

- Productio. 1. *Előmutatás.* 2. *Termesztés.*
- Productum. *Perbeli íromány.*
2. *Termesztmény.*
- Productum naturale. *Termesztmény.*
— artificiale. *Készítmény.*
- Profanare. *Szentségteleníteni, megfertőztetni.*
- Profugere. *Elszökni.*
Profugus. *Szökevény.*
Profugium. *Szökés.*
- Progenies. *Ivadék.*
- Progenitores et praedecessores
Eleink.
- Progressus. *Előlépés, haladás.*
- Prohibita. *Prohibita, ítélet tiltás.*
— simplex. *Első -*
— cum onere. *Telherrel járó -*
- Prohibere. 1. *Tiltani.* 2. *Tiltani eltiltani, prohibeálni.*
- Prohibitio. *Tiltás, megtiltás, Tilalmazás.*
- Projectum. *Javallat.*
— sumptuum. *Költség -*
- Proles. *Magzat.*
Liberi. *Gyermekek.*
Posteri. *Maradékok.*
- Proles naturalis. *Természetes magzat.*
— legitima. *Törvényes -*
— illegitima. *Törvénytelen -*
— naturalis et legitima. *Természetes és törvényes -*
— legitima tantum. *Fogadott -*
— naturalis. *Törvényes ágykivüli -*
— spuria. *Faltyni -*
— sacrilega. *Szentségtörésbeli -*
— incestuosa. *Vérfertőztetésbeli -*
- Proles adulterata. *Házusságtörésbeli -*
— posthuma. *Méhbe hagyott -*
— gemella. *Egyhási, iker, kettős -*
- Prologus. *Előbeszéd.*
- Prologialis. *Előbeszédi.*
- Prologiales articuli. *Előbeszédi czikkelyek.*
- Prolongatio. *Meghosszabbítás.*
- Promissio. *Igérlet.*
— onerosa. *Terhes -*
— gratuita. *Ingyen.*
— spontanea. *Önkényes -*
— extorta. *Kifacsart -*
— acceptata. *Elfogadott -*
- Promontorium. *Szöllőhegy.*
- Promovere. *Előmozdítani.*
- Promotio. *Előmenetel.*
- Promulgatio. *Kihirdetés.*
— trina. *Háromszori -*
- Dispensatio a trina promulgatione. *Felzabadítás a háromszori kihirdetéstől.*
- Pronuntiatio sententiae. *Itélet kimondás.*
- Propago. *Ivadék.*
Propagativus haeres. *Származásbeli örökös -*
- Propinquitas. *Rokonság, atyafiság.*
- Propositio. 1. *Feltétel.* 2. *Előadás.*
Propositum. *Feltétel.*
- Proportio. *Arányosság.*
- Proportionatus. *Arányos.*
- Poena delicto proportionata. *Vétekhez mérsékelt büntetés.*
- Propositio. *Előadás.*
- Proprietas, proprium. *Tulajdon.*
Proprietarius. *Tulajdonos.*

- Proprie. Tulajdonképen.
 Prorogatio. Halasztás.
 Prosecutio. Folytatás.
 — causae. Ügy-
 Proscriptio. Megfogatást ren-
 delő levél.
 Exilium. Számkivetés.
 Protectio. Óttalom, pártfogás.
 Defensio. Védelmezés.
 Protegere. Óttalmazni, pár-
 tolni.
 Protector. Óttalmazó, pártfo-
 gó.
 Protectionatus. Óttalmazott,
 pártfogott.
 Protectionales. Óttalom levél.
 Protelatio. Halasztás.
 Protervus. Vakmerő.
 Protestatio. Ellenmondás, lásd
 contradictio.
 Reptestatio. Viszont ellen-
 mondás.
 Protocollum. Jegyzőkönyv.
 Improtocollare. Bejegyezni.
 Protractio causae. Ügyhalogató-
 sa.
 Proventus. Jövedelem.
 Provisio. Intézet, intézettétel.
 Provisorio modo. Ideig tartó.
 Provocatio. 1. Felszólítás. 2.
 Hivatkozás. 3. Bajvásra
 kihívás, lásd duellum.
 Provocans. 1. Felszollító. 2.
 Hivatkozó. 3. Kihívó (a'
 bajvásra).
 Pseudo. Ál, hamis.
 Puber. Felserdült.
 Pubertas. Felserdültkör, ser-
 dültség.
 Anni pubertatis. Serdültség
 esztendei.
 Publicum subst. 1. Közönség. 2.
 Közhely, lásd communitas.
 Publicus. 1. Közönséges. 2.
 Nzilvánságos.
 — locus. Közönséges hely.
 — fundus. Közönséges jó-
 szág, érték.
 Publicatio. Kihirdetés, köz-
 hirretétel.
 Pudicitia. Szemermetesség.
 Vis pudicitiae illata. Erőszak-
 tétel, erőszakos megszeplő-
 sítés, lásd vis.
 Puella in capillis. Hajadon leány.
 Punctum. Pont.
 Puncta interrogatoria. Kérdő
 pontok, lásd de eo utrum.
 — suggestiva. Szájradoó -
 — inviatoria. Utasító -
 Punctualitas. Pontosság.
 Pupillus. Arva.
 Pupillaris. Árvát illető, árva-
 beli -
 Purus adj. Tiszta.
 Possessorium purum. Tiszta
 birtok.
 Purisare. 1. Letisztálni. 2.
 Tiszta birtokúvá tenni.
 Puritas conscientiae. Lelki es-
 méret tisztasága.
- Q.**
- Quaestio. Kérdés.
 — juris. Törvényes -
 — facti. Esetbeli -
 — suggestiva. Szájradoó -
 lásd suggestio.
 — exceptiva. Kifogó -
 Quaestor. Kereskedő.

Qvaestor magnarius. *Nagykereskedő.*

Qualificatio. *Módosítás, mellékes magyarázat.*

Qualificatus. *Módosított.*

Qualificata responsio. *Módosított felelet.*

Qualificatum furtum. *Mesterseges lopás, lásd furtum.*

Qualitas. *Minéműség.*

Proprietas. *Tulajdonság.*

Qualitas essentialis. *Főminéműség.*

— accidentalis. *Mellékes-*

Quantitas. *Mennyiség.*

Qvartalitium. *Leánynegyed.*

Qvartalitii excisio. *Leánynegyed kiadása.*

Expeditoriae super solutione qvartalitii. *Leánynegyedi levél.*

Qvasi delictum. *Vétkeesség, lásd delictum.*

Qvaerela. *Panasz, panaszolkodás.*

Qvaerulans. *Panaszló, panaszolkodó.*

Qvaerulatus. *Panaszlott, panaszolkodott.*

Qvaerulosus. *Panaszos.*

Qvidditas. *Miség,*

Qvietantia. *Nyugtató, nyugtatóvány, menedék levél.*

Contraqvietantia. *Ellen-*

Qvietare. 1. *Nyugtatóványt adni.* 2. *Megnyugtatóni.*

Qvindena. *Tizenöt nap.*

— legalis. *Törvényes.*

Qvotta. *Hányad rész.*

Qvotta litis. *Per keresetbeli rész.*

Qvotalitas. *Hányadság.*

R.

Rabula. *Törvényt csavarító.*

Radix. *Gyökér.*

Stipes. *Törzsök.*

Ramus. *Ág.*

Surenlus. *Csemete.*

Radix acquisitionis. *Szerzés gyökere.*

Radicalis. *Gyökeres, gyökös.*

Radicalitas juris. *Jus gyökereessége.*

Radicari. *Gyökerezni, gyökéztetni.*

Ramus. *Ág.*

Ramalitas. *Ágazat, lásd radix.*

Rapina. *Ragadomány.*

Raptus. *Szűz ragadás.*

Raptor. *Szűzragadó.*

Rasio, rasura. *Vakarás, lásd cancellatio.*

Rata. *Rész.*

— divisionalis. *Osztály.*

Ratum tempus. *Szabott idő.*

Ratificare, ratihabere. *Megerősíteni, helybe, jóváhagyni.*

Erga ratificationem. *Jóváhagyás feltétele alatt.*

Ratio. 1. *Ész.* 2. *Ok.*

Rationabilis. *Alapos, helyes.*

Ratiocinatio. *Okoskodás.*

Ratiocinium. 1. *Okoskodás.* 2. *Számadás.*

Ratiocinari. 1. *Okoskodni.* 2. *Számot adni.*

Rationes. *Számadás.*

Reactio. *Viszont követés kereset. lásd actio.*

Readjudicatio. *Visszaitélés.*

Realitas. *Valóság, valódiság.*

- Realis. *Valóságos, valódi, értéki.*
 Realiter et effective. *Valóságosan és voltaképen.*
 Realisare. *Valósítani.*
 Realisari. *Megvalósodni.*
 Reambulatio metalis. *Határjárás, lásd meta.*
 Reapplicatio. 1. *Visszakapcsolás.* 2. *Visszakapcsoltatás.*
 Reassumpta, reassumptio. *Uj felvétel.*
 Reassumere. *Ujra felvenni.*
 Reatus. *Bűnösség, lásd delictum.*
 Reus. *Bűnös.*
 — conventus. *Perben fogott.*
 Rebellio. *Pártütés.*
 Rebellis. *Pártütő.*
 Recalculare. *Ujra felvetni, felszámolni.*
 Recapitulare. *Öszveszedve előadni.*
 Recapitulatio. *Öszveszedett előadás.*
 Recensio. *Előszámlálás.*
 Receptio. 1. *Visszavétel.* 2. *Befogadás.*
 — fugitivi coloni. *Szőkevény jobbágy befogadása.*
 Reciprocus. *Visszonos.*
 Reciproce. *Viszont, viszontag.*
 Reciprocitas. *Viszonosság.*
 Reciprocatio. *Viszontaglás.*
 Reciprocare. *Viszonozni, viszontagolni.*
 Reclamatio. *Ellenkiáltás, lásd contradictio.*
 Recognitio. *Megismerés.*
 Recognitionales. *Megismerő levél.*
 Reconciliatio. *Öszvebékeltetés.*
- Reconventio. *Viszont kereset.*
 Reconveniens. *Viszonkereső.*
 Reconventus. *Viszonkereset.*
 Reconvenire. *Viszonkeresettel élni.*
 Rectificatio. *Igazítás, megigazítás.*
 — divisionis. *Osztály-*
 — metarum. *Határ-*
 Recuperatio. *Visszaszerzés.*
 Recursus. *Folyamodás, lásd instantia.*
 Redactio. *Szerkeztetés.*
 Redemptio. *Váltás, megváltás.*
 — juris armorum. *Fegyver költség megváltása.*
 — capitis. *Fő-, lásd caput.*
 Redimere. *Megváltani.*
 Redemptus. *Megváltott.*
 Redintegratio. *Helyre állítás kipótolás.*
 — aviticorum. *Őseinek kiegészítése, helyre állítása.*
 Reditus. *Jövedelem.*
 Reductio. *Leszállítás, leszámítás.*
 Reexecutio. *Bírói visszavétel, lásd executio.*
 Refellere. *Megczáfolni.*
 Referre. 1. *Előadni.* 2. *jelenteni, tudósítani.*
 Referens. *Előadó.*
 Referada. *Előadás.*
 Reflexio. 1. *Észrevétel.* 2. *Tekintet.*
 Reflectere. *Emlékeztetni,*
 Reflexoria citatio. *Emlékeztető idézés.*
 Reflexe. 1. *Emlékeztetőleg.* 2. *Tekintve.*

Reformatio. *Változtatás. meg-
változtatás.*
— sententiae. *Itelet változ-
tatása.*

Refractarius. *Fügedellen, ellent
álló.*

Refusio. *Meg-visszatérítés.*

Refutatio. *Megczáfolás.*

Regalia beneficia. *Királyi ha-
szonvételek, lásd beneficium.*

Registrum. *Lajstrom.*

Regressus. *Visszahatólépés.*

Regula. *Szabás, rendszabás.*

Regulatio. *Rendbeszedés.*
— urbarialis. *Urbéri -*
— fluviorum. *Folyók iga-
zítása.*

Regulativus, regulatorius. *Sza-
bályozó.*

Reincorporatio. *Visszakapcsol-
tatás.*

Reiterare. *Ismételni.*

Rejecta judicialis. *Birói áttétel.*

Relatio. 1. *Jelentés* 2. *Viszony,*
lásd referre.

Correlatio. *Öszveköttetés, egy-
befüggés.*

Relaxata, relaxatio. *Elegendés.*
— poenae. *Büntetés elenge-
dése.*

Relegatio. *Ki-el-visszaútasítás.*

Relicta, relicta vidua. *Özvegy
asszony, elhagyott özvegye.*

Relutio. *Vissza-kiváltás.*

Remanentia. *Maradék.*

Remanentiales terrae. *Maradék
földek.*

Remedia juridica. *Perbeli orvos-
lómódok.*

1. — extra judicialia seu provi-
soria et sustentativa. *Per*

*kivüli vagy is előzőlegi és
fentartó -*

Ennek nemei:

Admonitio. *Megintés.*

Praemonitio. *Megfinálás.*

Protestatio. *Ellenkezés.*

Inhibitio. *Eltiltás.*

Contradictio. *Ellenmondás.*

2. Remedia juridica, judicialia.
Perbeli -
— judicialia principalia. *Per-
beli főtörvényes orvoslás.*
— judicialia incidentia. *Köz-
bejövő törvényes orvos-
lás, per orvoslás.*

Ennek nemei:

Depositio. *Letétel.*

Revocatio procuratoris. *Próká-
tor szóváltás visszahuzása.*

Prohibita. *Itelet tiltás, pro-
hibita.*

Appellatio. *Feljebbvitel.*

Oppositio. *Ellent állás.*

Repulsio. *Visszaüzés.*

Novum. *Per újítás.*

Remissio processus. *Per vissza-
küldése.*
— pignoris. *Zálog kieresz-
tése.*

Remonstratio. *Felterjesztés,*

Remora. *Akadály, tartulék.*

Remuneratio. *Megjutalmazás.*

Renovatio. *Megújítás.*
— sententiarum. *Itelet uji-
tása.*

Renunciare. 1. *Lemondani, fel-
hagyni vele.* 2. *Visszaü-
zenni.*

- Reoccupatio. *Visszafoglalás.*
- Reparatio. *Igazítás, megigazítás.*
- Repartitio. *Felosztás kivetés.*
- Replica. *Szóváltás, felelet.*
 Dupplica. *Másod felelet.*
 Tripplica. *Harmad-*
 Qvadruplica. *Negyed-*
- Repositio, *Visszatétel.*
 — in integrum. *Tökélletes -*
 — summaria. *Rövid uton -*
 — in forma processus solennis. *Per által -*
 Repositionalis. *Visszatételbeli-*
 Reponere. *Visszatenni.*
- Repraesentatio. *Felírás.*
 Repraesentare. *Képet viselni.*
 Repraesentans. *Képviselő.*
- Reprehensio. *Megfedés, dorogálás.*
- Repressale. *Viszonozás.*
- Reprobare. *Jóvá nem hagyni.*
- Reprotestatio. *Viszont ellent szóllás, lásd protestatio.*
- Repudium. *Megvetés, elhagyás.*
 Repudiare. *Megvetni, elhagyni*
- Repulsio. *Visszaűzés, lásd juridica remedia.*
- Repellere. *Visszaűzni.*
- Requisitio. *Megkérés, megkeresés.*
 — privata. *Magányos -*
 Requisitoriae. *Megkérő levél.*
 Reqvirens. *Megkérő.*
 Reqviritus. *Megkért.*
 Reqviritum. *Kívántatóság. megkívánt tulajdon.*
- Res. 1. *Dolog.* 2. *Vagyon, lásd bonum.*
- Res sacra. *Szent vagyon.*
 — religiosa. *Vallásbeli -*
- Res communis. *Köz vagyon.*
 — publica. 1. *Köztársaság.* 2. *Köztársasági.*
 — universitatum. *Közönségi -*
 — privata. *Magányos -*
 — universalis. *Öszves -*
 — singularis. *Eggyes -*
 — corporalis. *Testbeli -*
 — incorporalis. *Testellen.*
 — mobilis. *Ingó -*
 — mobilis proprie. *Valodi ingó -*
 — mobili aeqvivalens. *Ingónak nézett vagyon.*
 — immobilis. *Ingatlan -*
 — fungibilis. *Elélhető -*
 — infungibilis. *Elnem élhető -*
 — avitica. *Ösi -*
 — praecise avitica. *Csupán ösi -*
 — fidei commissa, fidei commissum *Hitre bizott -*
 — acquisita. *Szerzett -*
 — acquisita castrensis. *Hadi -*
 — qvasi castrensis. *Polgári -*
 — adventitia. *Gyött.*
 — donationalis. *Adományi -*
 — extra donationalis. *Adomány kívüli -*
 — principalis. *Fő -*
 — accessoria seu pertinentia. *Mellék - tartozandóság.*
 — pertinentia essentialis. *Volta-beli tartozandóság.*
 — naturalis. *Természetes -*
 — accidentalis. *Szokásbeli -*
 — arbitraria. *Önkénybeli -*
 — domestica, familiaris. *Belső-házi vagyon.*
 — judicata. *Megítélt dolog.*
 Abivit in rem judicatam, *I-télt dologgá vált.*

- Res venales. *Árás, eladó dolgok.*
- Jus in re. *Jus a' vagyonba.*
- Jus ad rem. *Jus a' vagyonhoz.*
- Esse, essentia rei. *Dolog veleje, mivóltja.*
- Resanatio laesionis. *Sérelem orvoslása.*
- Rescindere. *Felbontani.*
- Rescissum testamentum. *Felbontott végintézet.*
- Rescriptum. *Királyi levél, lásd mandatum.*
- Reservata. *Fenntartás.*
- mentalis. *Elmebeli-*
- Reservatio. 1. *Kikötés.* 2. *Fenntartás.*
- Reservatus. *Kikötött, fenntartott.*
- Reservare. *Fenntartani, fenhagyni.*
- Reservat reservanda. *Fenntartja a' fenntartandókat.*
- Residentia. *Lakhely.*
- solitus residentiae locus. *Szokott lakhely.*
- Resignatio. 1. *Lemondás (a' hivatalról).* 2. *Átadás.*
- Resignatorium instrumentum. *Átadó levél.*
- Resilire. *Elállani.*
- Resiliens. *Elálló.*
- Resultus. *Elállás.*
- Resolutio. 1. *Rendelés, végzés.* 2. *Válasz.*
- regia. *Királyi válasz, lásd mandatum.*
- Resolvere. 1. *Rendelni, végezni.* 2. *Adni, jóváhagyni.*
- Respectus. *Tekintet.*
- Respective. *Illetőleg.*
- Respirium. *Időhaladék, pihenés.*
- Responsio, responsum. *Felelet.*
- Respublica. *Köztársaság.*
- Restantia. *Hátra lévő tartozás.*
- Restitutio. *Másodszori vagy bírói iktatás, lásd statutio.*
- Restitutio. *Visszaadás, megtérítés.*
- Restrictio. *Megszorítás.*
- Restringere. *Megszorítani.*
- Retentio. *Visszatartás.*
- Resultatum. *Fogant.*
- Resuscitare. *Felébresztteni, újra kezdeni, újra folytatni.*
- Litem resuscitare. *A' pert újra folyamatba hozni.*
- Retardatio. *Hátráltatás.*
- Retorsio. *Visszafordítás.*
- Retractatio. *Visszahzás, lásd contradictio.*
- Reus. 1. *Vélkes.* 2. *Alperes.*
- conventus. *Alperes.*
- Revelatio. *Felfedezés.*
- literalium instrumentorum. *Oklevelek felfedezése.*
- Revelatorium juramentum. *Felfedező esküvés, lásd juramentum.*
- Reversales. *Visszaadó levél.*
- Revindicatio. *Visszaszerzés.*
- Revisio. *Meg-átalvizsgálás.*
- causae. *Ügyvizsgálás.*
- rationum. *Számadás vizsgálás.*
- aetatis. *Korlátás, lásd aetas.*
- Revisorium forum. *Megvizsgáló törvényszék.*
- Superrevisorium forum. *Fővizsgáló törvényszék, lásd forum.*

Revidere. *Megvizgálni.*
 Revocatio. *Visszahuzás.*
 — procuratoris. *Ügyvéd szó-
 váltás visszahuzása, lásd
 remedium.*
 Rigor juris. *Törvény szoros tar-
 talma.*
 Ritus. *Szertartás.*
 Ripa. *Part.*
 Rixa. *Czivakodás.*
 Robotta. *Ur-dolga.*
 Rubrica. 1. *Rovaték.* 2. *Felezet.*
 — legis. *Törvény felezete.*
 Rumor. *Közhir, lásd fama.*

S.

Sacrilegium. *Szentség törés.*
 Sacrilegus. *Szentségtörő.*
 Saevities. *Kegyellenség.*
 Salarium. *Fizetés.*
 Salvare. *Megtartani, fenhagy-
 ni, megmenteni.*
 Salvus conductus. *Szabad me-
 nedék.*
 Violatio salvi conductus. *Sza-
 bad menedék megsértése, u-
 ti hitlevél.*
 Salva guardia. *Bátorságosított
 hely.*
 Literae salvi conductus. *Sza-
 bad menedéki levél, uti-hit-
 levél.*
 In salvo relinquere. *Épségben
 fenhagyni.*
 Salvificatoria clausula. *Mentő-
 rekeszték, lásd clausula.*
 Salvo jure alieno. *Másnak jus-
 sa fenmaradván.*
 Salvo errore calculi. *Fenma-
 radván a számolásbeli hiba.*

Salvis expensis eventualibus.
*Az előfordúlható költsége-
 ken kívül.*
 Sanctio legis. 1. *Törvény ereje,
 tartalma, okszabása.* 2. *Tör-
 vény megerősítése.*
 — poenalis. *Büntetés.*
 Sanctimonia. *Szentség.*
 — legum. *Törvénytisztelet.*
 — juramenti. *Esküvés.*
 — sanguinis. *Vér-*
 Sanguinis propago. *Vérségi szár-
 mazás.*
 — proditio. *Vérárulás.*
 — profusio. *Vérontás.*
 Satisfactio. *Elégtétel.*
 Scandalum. *Botránkoztatás.*
 Scandalosus. *Botránkító.*
 Scelus. *Gonoszság, lásd delictum.*
 Sceleratus. *Gonosz.*
 Scriptum, scriptura. *Írás, irat.*
 Authographum. *Authogra-
 phum, sajátkézirat, eredeti.*
 Apographum copia. *Pár, más,
 másolat.*
 Scrupulus. *Kétségeskedés.*
 Scrupulosus. *Kétségeskedő.*
 Scutum gentilitium. *Nemzetiségi
 czimer.*
 Secretum. *Titok.*
 Secretus. *Titkos.*
 Seculum. 1. *Század.* 2. *Világi
 állapot.*
 Secularis. 1. *Szabados.* 2. *Vi-
 lági külső rendű.*
 Usus secularis. *Százados ha-
 szonvétel.*
 Secretio. *Elválasztás.*
 Secundare, obsecundare. *Segi-
 teni, támogatni.*
 Securitas. *Bátorság.*

Securitas publica. *Közbátorság.*
 Securus. *Bátorságos, biztos.*
 Secura custodia. *Biztos őrizet.*
 Seditio. *Támadás, lázadás.*
 Seditiosus. *Fellázult.*
 Seductio. *Csábítás.*
 Seducator. *Csábító.*
 Semen. *Mag.*
 Defectus seminis. *Magva szakadás, lásd defectus.*
 Seminatura. *Vetés.*
 Senioratus. *Öregebbség.*
 Sensus. 1. *Értelem.* 2. *Érzés.*
 — literalis. *Betűszerinti-*
 — mysticus. *Titkos -*
 — vulgaris. *Köz -*
 — strictus. *Szoros -*
 — latus. *Tágas -*
 — proprius. *Tulajdon -*
 — improprius. *Idegen -*
 Sententia. *Ítélet.*
 — interlocutoria. *Közben szólló -*
 — finalis definitiva. *Végső -*
 — meritoria. *Dolog velejét érdeklő, derek -*
 — simpliciter interlocutoria. *Csupán közbenszólló -*
 — interlocutoria vim meritoriae habens. *Velősen közbenszólló.*
 — favorabilis. *Kedvező -*
 — disfavorabilis. *Terhes -*
 — appellabilis. *Feljeb vihethő -*
 — absolutoria. *Feloldozó, felmentő -*
 — convictiva. *Elmarasztó, elmarasztaló -*
 — condempnatoria. *Leszállító -*
 — remissoria. *Visszautasító -*
 — capitalis. *Halálos -*

Sententia ipso jure nulla. *Törvény szerint sikertelen ítélet.*
 Sententionatus. *Megítélt, elmarasztalt.*
 Sententionales. *Ítéletlelvel.*
 Seorsim. *Külön, különösen.*
 Separatio. *Elválasztás.*
 Sepsitio. *Félretétel, félrevetés.*
 Sequestrum. *Zár.*
 — judicarium. *Birói -*
 — benevolum. *Önkényes -*
 Sequestri curator. *Zárgondviselő, zártartó.*
 Sequestrare. *Zár alá tenni, venni.*
 Sequestrator. *Záró.*
 Sequestratus. *Zár alá vett.*
 Sequestrata bona. *Zár alá vett javak.*
 Sequestratio. *Zár alá tétel, vétel.*
 Series. *Sor, rend.*
 — causarum. *Per.*
 Serialis. *Sortartó.*
 Extraserialis. *Soronkívüli.*
 Serialitas. *Sorosság, sortartás.*
 Extraserialitas. *Soratlanság.*
 Servus conventionatus. *Szegődött szolgálta.*
 Servitus. *Szolgalat, szolgaság.*
 Servitia fidelia. *Hív szolgálata.*
 Sessio. 1. *Ülés.* 2. *Házhely, telek.*
 — curialis. *Udvarhelyi telek.*
 — nobilitaris. *Nemes -*
 — libera. *Szabad -*
 — elibertata. *Felszabadult -*
 — antiqua. *Régi -*
 — cespitalis. *Foglalt -*
 — deserta. *Pusztá -*
 — urbarialis. *Urbéri -*
 — colonialis. *Jobbágyi -*

- Sessio colonialis. *Jobbágyi telek.*
- censualis. *Taksás -*
 - integra. *Egész -*
 - media. *Fel -*
 - quartalis. *Fertály, negyed -*
 - octavalis. *Nyolczad -*
 - inqvilinaris. *Zsellér -*
- Constitutivum sessionis colonialis. *Jobbágy telek állománya.*
- intravillanum. - *belső tartozandósága.*
 - extravillanum. - *külső -*
- Connumeratio sessionum. *Telek öszvesszámlálása.*
- Sexus. *Nem, ág.*
- masculinus. *Férfiág.*
 - foemineus. *Leányág.*
- Sexus discrimen. *Nemek különbsége.*
- Sicarius. *Fogadott gyilkos.*
- Sigillum. *Pecsét.*
- authenticum. *Hiteles -*
 - regium. *Királyi -*
 - — majus. *Nagyobb királyi -*
 - — minus. *Kissebb királyi -*
 - — duplex. *Királyi ketős -*
 - — secretum. *Királyi titkos -*
 - — judiciaire. *Királyi bírói -*
 - — annulare. *Királyi gyűrűs -*
- Sigillum publicum. *Köz -*
- privatum. *Magányos -*
 - usuale. *Szokott -*
 - pendens. *Függő -*
 - appressum. *Lenyomott -*
- Signatura. *Jegyzék.*
- Significatio. *Jelentés, értelem.*
- Signum. *Jel.*
- Signa metalia. *Határjelek.*
- Silentiarius. *Nelyvkötött, elhaltatott.*
- Simplex. *Egyszerű, egygyűgyű.*
- Compositus. *Öszvetett.*
- Simplicitas. *Egyszerűség, egygyűgyűség.*
- Simul sumptum. *Öszveséggel.*
- Simultaneae. *Egyetemben.*
- Singillatim, singillative. *Eggyenként,*
- Singularis. *Eggyes, magányos.*
- testis. *Eggyes tanu, lásd testis.*
- Singularitas. *Magányosság, különösség.*
- Sistere. *Megállítani, megszünetni.*
- Situs, situatio. *Fekvés, helyzet.*
- Socidae pactum, seu arenda peccorum. *Barmok haszna kibérlése.*
- Societas. *Társaság.*
- civilis. *Polgári -*
 - mercatorum. *Kereskedési.*
 - contractualis. *Kötési -*
- Contractus socialis. *Társasági kötés.*
- Sodomia. *Sodoma bün.*
- Solemnis. *Jeles.*
- Solemne testamentum. *Jelesvégingézet, lásd testamentum.*
- Solemnitas. *Jelesség, megkívántatóság.*
- Solemnisare. *Jelesíteni.*
- Solide. *Velösen.*
- In solidum. *Egyetemben.*
- Sollicitare. *Szorgalmaztatni.*

- Sortilegium. *Sorsvetés.*
 Species. *Faj.*
 — facti. *Történet leírása.*
 In specie reddere. *Mivoltában visszaadni.*
 Specialis, specificus. *Különös.*
 Specialiter. *Jelesen, különösen.*
 Specialitas. *Különösség.*
 Specificatio. *Felszámlálás, feljegyzés.*
 In specifico. *Külön véve.*
 Speculatio. *Haszon keresés.*
 Speculans, speculativus. *Haszon kereső.*
 Sperativa successio. *Reménylhető örökösödés, lásd successio.*
 Spolia. *Zsákmány, ragadomány.*
 Spoliatus. *Megfosztatott.*
 Sponsalia. *Eljegyzés, kézfogás, gyűrű váltás.*
 — de futuro. *Pusztá eljegyzés.*
 — de praesenti. *Be nem tellyesített házasság.*
 Sponsalisticus contractus. *Eljegyzési kötés.*
 Sponsalisticum donum. *Eljegyzési ajándék.*
 Sportula judiciaria. *Per taksa.*
 Stabilire. *Megállapítani,*
 Stabilitas. *Allandóság.*
 Stallum. 1. *Szék.* 2. *Tehetőség.*
 — agendi. *Ügyvédi-*
 Statarium jus. *Talpon ítélő hatalom.*
 — judicium. — *szék.*
 Status. 1. *Kar, rend.* 2. *Allapot, mibenlétel.*
 Statutio. 1. *Beiktatás.* 2. *Törvénybe iktatás p.o. juri statuere.*
 Restatutio. *Másodszori vagy birói iktatás.*
 Statutio pura. *Tiszta beiktatás.*
 — purisata. *Tisztázott-*
 — vulnerata. *Sértett-*
 — contradicta. *Ellenmondott*
 Statorium mandatum. *Iktató parancsolat.*
 Statutionales. *Iktatólevél.*
 Statutum. 1. *Rendszabás.* 2. *Helybeli szabás.*
 Stellionatus. *Fortélyos család.*
 Stellio. *Fortélyos család.*
 Stigma. *Bélyeg.*
 Stigmatisatio. *Bélyegezés.*
 Stillicidium. *Eszterha, házcsorgás, eresz.*
 Jus stillicidii. *Ereszkinyujtás jussa.*
 Stimulus. *Ösztön, inger.*
 — naturalis. *Természeti-*
 Stipendium servitorum. *Szolgák-bére.*
 Stipes. *Törzsök, lásd radix.*
 Stipulatio. *Lekötés.*
 Stirps. *Nemzetség.*
 Stola. *Papi bér.*
 Stringere. *Kényszeríteni, kötelezni.*
 Stricte. *Szorossan.*
 Strictae interpretaationis. *Szoros magyarázatú, lásd interpretaatio.*
 Stricti juris. *Szoros törvényü.*
 Studium nocendi. *Ártani való szándék.*
 Stuprum. *Paráználkodás, lásd delicta carnis.*
 Stuprator. *Parázna, lator.*
 Stylus. *Írásmód.*

- Stylus curialis. *Törvényss írás-mód.*
- Subarhare. *Foglalót adni.*
- Subarhatio. *Fel-előpénzelés, foglalo-adás, lásd arha.*
- Subditus. *Alattvaló, jobbágy.*
- Subditela. *Jobbágy-ság.*
- Subductio. 1. *Levonás.* 2. *Elvonás.* 3. *Elillantás.*
- Subhastatio. *Kótya vetelés, árverés, lásd licitatio.*
- Subinquinus. *Házatlan zsellér.*
- Subjectum. 1. *Személy.* 2. *Alátétel.*
- Objectum. *Tárgy.*
- Subjective. *Személyre nézve.*
- Objective. *Tárgyra nézve.*
- Subreptio. *Becsúszás.*
- *occulata. Alattomos -*
- Subreptitius. *Becsúszott.*
- *usus. — használás.*
- Subscriptio. *Aláírás.*
- Subsidium. *Segedelem.*
- Subsidiarius. *Segéd.*
- Subsidiaria proba. *Segéd próba, lásd proba.*
- Subsistentia. *Élelem.*
- Substantia. 1. *Állomány.* 2. *Érték.*
- *caduca. Magvaszakadási érték.*
- *legata. Hagyományos -*
- Substernere. *Előterjeszteni, aláterjeszteni.*
- Substituere. *Helyébe venni.*
- Substitutio. *Máshelyébe állítás.*
- Substitutus. *Más helyébe állított, másod al.*
- *vice comes. Másod alispány.*
- *judlium. Alszolgabíró.*
- Substratum. *Tárgy.*
- Subtractio. *Levonás,*
- Successio. 1. *Örökösödés.* 2. *Következés (p.o. tisztségben).*
- Successio antiqua. *Régi örökösödés.*
- *manifesta, plana. Világos.*
- *directa. Egyenes -*
- *sperativa, virtualis. Reménylhető -*
- *involuta. Szövevényes:*
- *pura. Tiszta -*
- *onerosa. Terhes -*
- *naturalis. Természeti -*
- *legalis. Törvényes -*
- *testamentaria. Végintézet -*
- *abintestato. Végintézet -*
- *kivüli -*
- *in stirpes, lineas. Ágszerinti -*
- *in capita. Fejenként való -*
- *ascendentium. Nemzők örökösödése -*
- *descendentium. Nemzetek -*
- *collateralium. Mellékes örökösödés -*
- Successio conjugum mutua. *Hitvesi, kölcsönös örökösödés -*
- *viduarum. Özvegyi -*
- *fisci. Fiskus örökösödése.*
- Ad vires successionis. *Örökösödés erejéig.*
- Successor. 1. *Örökös.* 2. *Követő. (p. o. tisztségben).*
- Successivus. 1. *Jövendőbeli.* 2. *Rendbe következő.*
- Successive. 1. *Jövendőre, időjártával.* 2. *Rendelkövetve.*

- Succisio sylvarum.** Erdőrongálás, erdővágás, lásd sylva.
- Succrescentia.** Sarjadozás.
- Succrescens sylva.** Eresztvény, fiátalerdő, lásd sylva.
- Succumbens.** Ügyevesztett, vesztés fel.
- Suffragium.** Itélőszó, választószó, voks.
- Suggestio.** Szájradaás.
- Puncta suggestiva.** Utasító pontok.
- Sui juris.** Maga ura, lásd jus.
- Summa.** Somma, öszveség.
- integralis, Egész somma.
- minor. Kissebb, lásd admonitio.
- Summarius.** Öszveséges, rövid.
- Summaria procedura.** Rövid per folyamat, sommás per.
- Summarius extractus.** Rövid Kivonás.
- Summarium.** Sommázat.
- Sumptus.** Költség.
- Superabundans.** Felesleg való, bővelkedő.
- cautela, Felesleg való óvás.
- Superdifficultas.** Másod nehézség, lásd difficultas.
- Supererogans.** Felesleg kiadó.
- Supererogatum.** Bevételt meghaladó költség.
- Superficialis.** Felüleges, felüleg.
- Superficialitas.** Felülegesség, felülség.
- Superfluum.** Felesleges, felesleg.
- Superfluitas.** Feleslegesség, feleslegség.
- Superinscriptio.** 1. Felülfizetés.
2. Felülfizettetés.
- Supernatantia.** Fenmaradék.
- Superrevisio.** Felsőbb megvizsgálás.
- Superstitio.** 1. Babonaság. 2. Vakbuzgóság.
- Superstitiosus.** 1. Babonás. 2. Vakbuzgó.
- Supervacaneus.** Felesleges, lásd superabundans.
- Supplere.** Kipótolni, helyre pótolni.
- Suppletatio.** Pótlás.
- Supplementum.** Pótolék.
- Suppletorius.** Pótló.
- Suppletorie.** Pótlólag.
- Supplex libellus.** Esedezőlevél.
- Supplicans.** Esedező.
- Supplicatio.** Esedezés, könyörgés.
- Supplicium.** Halúlos büntetés.
- Supponere.** Feltenni.
- Supportare.** Viselni, elviselni.
- onus alterius. Más terhét viselni.
- Suppositum.** Feltétel.
- Ex supposito. Feltétel szerint.
- Suppositivus.** Felcserélt, ál.
- Supputare.** Leszámlálni.
- Surculus.** Csemete.
- ultimus. Utolsó csemete.
- Surrogatum.** Pótolék.
- Suscitatio litis.** Per támasztás.
- Suspendere.** Felfüggeszteni, függőbe hagyni.
- ab officio. Hivataltól felfüggeszteni.
- processum. A' pert függőbe hagyni.
- Suspicio.** Gyanú, gyanakodás.
- Suspicio fundata.** Helyes gyanú.
- infundata. Helytelen.
- levis. Csekély.

Suspicio gravis. *Nehéz gyanú.*

— violenta. *Kénszerítő -*

— temeraria. *Vakmerő -*

Sustentatio. *Fentartás.*

— juris. *Jus fentartása.*

— crediti. *Hitel.*

Sustentator jurium. *Jussók fentartója.*

Sylva succrescens. *Nevendék erdő.*

Decorticatio sylvarum. *Fahántás.*

Symbolum. 1. *Jelszó.* 2. *Jelkép.*

Symbolicus. *Jelképes.*

Symbolica executio. *Jelképes végrehajtás.*

Syngrapha. *Saját kézirat.*

Systema. *Rendszer, rendezet.*

Systematicus. *Rendszeres.*

T.

Tabella. *Lajstrom.*

Tabula. *Tábla, törvényszék.*

Tacite. *hallgatva, hallgatólag.*

Taciturnitas. *Hallgatás.*

Talionis poena. *Hason büntetés.*

Tariffa. 1. *Vám lajstrom in toniis.* 2. *Árlajstrom in imitationibus pretii.*

Taxa. *Taksa.*

— processualis. *Per taksa.*

— expeditionis. *Kiadási -*

— tolerantialis. *Türelmi -*

— indigenatus. *Hazaíúsítási -*

Taxare. *Taksálni.*

Taxatio. *Taksálás.*

Taxalista. *Taksás.*

Telonium. 1. *Vám.* 2. *Vámház.*

Teloniator. *Vámos.*

Temerarius. *Vakmerő.*

Temere litigantis poena. *Vakmerő perlekedőnek bírsága.*

Teneritas. *Vakmerőség.*

Temperare. *Mérsékelni.*

Temperamentum. *Mérséklet.*

Temporaneus. *Ideigi.*

Ex tempore. *Hevenyében.*

De tempore. *Idejekor.*

Tenor. *Tartalom, foglalat.*

Tenuta. *Biromány.*

— intravillana. *Belső telkek.*

— extravillana. *Külső -*

— post fundalia. *Telek utáni földek.*

Terminus. 1. *Kitetel, szó.* 2.

Idő határ, határnap.

— praeclusi. *Véghatárnap.*

— dilatio. *Határnap elhalasztása.*

— competens. *Illendő határidő.*

— causae. *Perszakasz.*

— generalium regni iudiciorum. *Törvénykezés ideje, törvénynapok, törvényfolyamat, törvényszakasz.*

— epiphaniaiis. *Vízkeresztű törvénynapok.*

— post paschalis. *Husvétutáni -*

— sancti Stephani. *Szent Istváni -*

— sancti Martini. *Szent Mártoni -*

Terra. *Föld.*

— arabilis. *Szántó -*

Terrae infixa. *Földhöz ragadt.*

Terrestris dominus. *Földes ur.*

Terragium. *Földbér.*

Territorium. *Határ.*

Testamentum. *Testamentom, végrendelet.*
 — scriptum. *Irott -*
 — nuncupativum. *Szóbeli -*
 — apertum. *Nyílt -*
 — clausum. *Bezárt -*
 — publicum. *Közhelyen tett -*
 — privatum. *Magányos -*
 — perfectum. *Tökélletes -*
 — imperfectum. *Nem tökéletes -*
 — authenticum. *Hiteles helyen tett -*
 — solenne. *Jeles.*
 — privilegiatum. *Privilegiált -*
 — pium. *Kegyes -*
 — militare. *Tábori, katonai -*
 — in procinctu. *Készületbeli -*
 — inter liberos. *Gyermekek közt tett -*
 — tempore pestis. *Döghalál alatti -*
 — purum. *Tiszta -*
 — conditionatum. *Feltételes -*
 — nobilitare. *Nemesi -*
 — civicum. *Polgári -*
 — rusticum. *Jobbágyi -*
 — ecclesiasticum. *Egyházi -*
 — validum. *Sikeres -*
 — invalidum. *Sikeretlen -*
 — praejudiciosum. *Sérelmes -*
 — nullum. *Magába sikeretlen -*
 — ruptum. *Megmásolt -*
 — irritum. *Tárgy nélküli -*
 — destitutum. *Elnem fogadott -*
 — rescissum. *Felbontott -*
 — inofficiosum. *Mostoha -*

Testamenti solennitates internaе. *Végintézet belső jelességei.*
 Testamenti solennitates externaе. *Végintézet külső jelességei.*
 Testandi activitas. *Végintézeti tehetőség.*
 Testandi activitatis defectus. *Végintézeti tehetőség fogyatkozása.*
 Testari. *Végintézetet tenni, testálni.*
 Testator. *Végintéző, végintézetet tevő, testáló.*
 Testamentarius. *Végintézeti.*
 — haeres. *Végintézeti örökös.*
 Testis. *Tanú.*
 — oculatus. *Szemmel látott -*
 — auritus. *Hallomási -*
 — juratus. *Megesküdt -*
 — authenticus. *Hiteles -*
 — authenticatus. *Meghitelesített -*
 — habilis, idoneus. *Alkalmas -*
 — inhabilis. *Nem alkalmas -*
 — omni exceptione major, classicus. *Kifogást nem szenvedő-, kifogáson kívül való -*
 — exceptioni obnoxius. *Kifogást szenvedő -*
 — fidedignus. *Hiteles -*
 — contradicens. *Ellenkező -*
 — dissentiens. *Eggyet nem értő -*
 — interessatus. *Részre hajló -*
 — prohibitus. *Eltiltott -*
 — varians. *Változtató -*
 — vacillans. *Tétovázó -*

- Testis qualificans.** *Módosító tanú.*
 — subornatus. *Rávelt -*
 — rogatus. *Meghitt -*
 — falsus. *Hamis -*
 — simultaneus. *Eggyütt lévő -*
 — singularis. *Eggyes-, ma-
gányos -*
 — singularis, obstativus, pug-
nans. *Ellenkező egyes -*
 — singularis diversificativus,
discrepans. *Különböző egy-
gyes -*
 — singularis cumulativus con-
spirans. *Öszveféréő egyes -*
 — uniformiter fatens. *Egyfor-
mán valló -*
Legalia requisita in testibus.
*A² tanúknak törvényes tu-
lajdonságaik.*
Testimonium. *Tanúság, tanú-
bizonyosság, bizonyosság.*
 — articulare. *Törvényes bi-
zonyosság.*
 — humanum. *Emberi -*
Testimoniales. *Bizonyoságle-
vel.*
Testificatio. *Bizonyoságtétel.*
Thesaurus. *Kincs.*
Titulus. *Czim.*
 — donationis. *Adomány ezim,
lásd donatio.*
 — possessorii. *Birtok czim.
lásd possessorium.*
Justo titulo. *Igaz czimmal,
igaz czim alatt.*
Titulo mutui. *Kölcsön czimje
alatt, kölcsön fejében.*
Titulo salarii. *Fizetés fejében.*
Tolerantia. *Türedelm.*
Tolerantiae taxa. *Türedelmi
pénz.*
Toleratus. *Türedelmes, türott.*
Toxicum. *Étető, lásd intoxica-
tio.*
Tractatus. *Alkudozás, lásd con-
tractus.*
Tractare. *Alkudozni.*
Traditio. *Átadás.*
 — realis. *Valóságos -*
 — symbolica. *Jelképes -*
 — brevi manu. *Kézre adás -*
 — longa manu. *Kimutatás-
sal, messziről tett átadás.*
**Traditores castrorum et fortali-
tiorum malitiosi.** *Várak és
erősségek csalárd feladóji.*
Trajectus. *Rév.*
Transactio. *Eggyesség, lásd
contractus.*
 — amicabilis. *Barátságos -*
 — judicialis. *Törvény előtti -*
 — ex dubio litis eventu. *Per
kétséges kimenetelle mi-
att tett eggyesség.*
Transigere. *Megeggyezni.*
Transgressio. *Athágás.*
Transmigratio. *Átköltözés.*
Transmissio. *Átküldés.*
 — causae. *Per átküldése.*
Transmissionales. *Átküldőle-
vel.*
Transumptum. *Hiteles más.*
Transumere. *Hitelesen lemá-
solni.*
**Transvestitio conditionum pigno-
ratarum.** *Zálogi feltéte-
leknek átruházása.*
Tribunal. *Ítélszék.*
Tributum. *Adó.*
Tricesima. *Harminczad.*
Trutinium. *Megfontolás,*
 — giudiciale. *Biróí-*

Tumultus. *Zenülés, lázadás.*
 Tumultuantes. *Felzenülők, zenebonáskodók.*
 Turbatio. *Háborgatás.*
 Turbator. *Háborító.*
 Turbulentus. *Háborgó.*
 Tutor. *Gyámtya, gyámol.*
 Tutrix. *Gyámnya.*
 Tutor naturalis. *Természeti -*
 — legitimus. *Törvényes -*
 — naturalis et legitimus. *Természeti és törvényes.*
 — testamentarius. *Végintézetli -*
 — dativus. *Rendelt -*
 — inmissivus. *Beavatkozott -*
 Tutela. *Gyámság.*
 Curatela. *Gondviselés.*
 Excusatio a tutela. *Felmentés a gyámság alól.*
 Remotio a tutela. *Elmozdítás a gyámságtól.*
 Tutor et simul curator. *Gyámtya és egyszersmind gondviselő.*
 Tutelatus. *Gyámság alatti.*
 Curatelatus. *Gondviselés alatti*

U.

Ubicatio. *Hollétel, hollét.*
 Ulnae regalis mensura. *Királyi réfmérték.*
 Ultimatum. *Végkijelentés.*
 Unilateralis. *Egyoldali.*
 Bilateralis. *Két oldali, viszonos, lásd contractus.*
 Unio. *Egyesülés.*
 Universalis. 1. *Közönséges.* 2. *Mindenes.*

Universalis haeres. *Mindenes örökös.*
 Universitas. *Közönség.*
 Scientiarum universitas. *Főiskolák, lásd communitas.*
 — Comitatus. *Vármegye közönsége.*
 Urbarium. *Urbér.*
 Urbarialis. *Urbéri.*
 — contractus. *Kötés -*
 — regulatio. *Rendelkezés -*
 — quaerela. *Panasz -*
 — praestatio. *Jobbgyi tartozás.*
 Urbariale tractamentum. *Urbér szeréni bánás.*
 Urbarialis vel fundialis liber. *Birtok könyv.*
 Urbura. *Bányabér.*
 Urburariatus. *Bánya birtokosság.*
 Urburarius. *Bánya birtokos.*
 Usucapio. *Birtokfogás, haszonvétel.*
 Usu fructuarius. *Haszonvevő.*
 Usus fructus. *Haszonvétel.*
 Usura. *Uzsora.*
 Usurarius. *Uzsorás.*
 Usuraria pravitás. *Uzsorabeli gonoszság.*
 Usuroboratio. *Birtokkal erősítés foganatosítás.*
 Usurpatio. *Bitangolás.*
 Usus. 1. *Szokás.* 2. *Használás, haszonvétel, gyakorlás.*
 Abusus. *Visszaelés.*
 Usus pacificus. *Békességes használás.*
 — publicus manifestus. *Nyilvánosságos -*

- Usus immemorialis.** *Emlékezet haladó használás.*
 — annuus. *Esztendei -*
 — turbatus. *Háborgatott -*
 — interruptus. *Megszakadt - felbeszakadt -*
 — precarius. *Elnézett, bitanglott -*
 — subreptitius. *Becsuszott -*
 — simultaneus, promiscuus. *Elegyes -*
 — contrarius. *Ellenkező szokás.*
Usualis. *Szokott, szokásbeli.*
Usuale sigillum. *Szokott pecsét,*
Usitatus. *Szokott, bevett.*
Utensilia. *Házi butor.*
Uxoridium. *Feleség ölés.*
Uxorica. *Feleség gyilkos.*
- V.**
- Vacillans.** *Tétovázó.*
Vadimonium. *Személykezesség. lásd fidejussio.*
Vas. *Kézes.*
Vadum. *Gázló, láboló hely.*
Vagabundus. *Csavargó, kóborló.*
Vagus. *Bitang.*
Vaga pecora. *Bitang marhák.*
Validitas. *Siker, sikeresség, állhatosság, alaposság.*
Validus. *Helyes, sikeres, állható, alapos.*
Valor. *Becs, érték.*
 — externus. *Külső -*
 — internus. *Belső -*
Valuta. *Érték.*
Vectigal. *Vám.*
 — inductionale. *Behozásbeli -*
- Vectigal transituale.** *Altalmenegeteli vám.*
 — educationale. *Kivitelbeli -*
Venditio. *Eladás.*
 — perpetua. *Örökös -*
 — temporanea. *Ideigeli, ideigleni -*
Veneficium. *1. Megétetés. 2. Bűbájlás.*
Veneficus. *1. Méreg keverő. 2. Bűbájos.*
Venia aetatis. *Kor engedelem. lásd aetas.*
Verbalis. *Szóbeli.*
Verbaliter. *Szóval.*
Versutus. *Agyafírt.*
Vestigium. *Nyom. -*
Vetitus. *Tilos, tilalmas, tiltott.*
Vetitum, vetitium, locus vetitus. *Tilalmas hely.*
Vexa. *Bosszantás.*
Redemptio vexae. *Bosszantás váltás.*
Vexandi studium. *Bosszantó indulat.*
Via juris. *Törvény útja.*
 — facti. *Ön hatalommal.*
 — recursus. *Folyamodás útja.*
 — instantiae. *Kérelem -*
 — gratiae. *Kegyelem.*
 — appellatae. *Feljebbvitel -*
 — novi. *Új út, lásd novum.*
Vicesimalitas. *Bírói huszad.*
Vicinus. *Szomszéd.*
Collimitaneus, commetaneus. *Hutáros.*
Vicissitudo. *Viszontagság.*
Victus. *Élelem.*
 — et amictus. *Élelem és ruházat.*
Victualia. *Élelembeliek.*

- Vidimare. *Mást hitelesíteni.*
Copia vidimata. *Hitelesített más, lásd copia.*
- Vidua ad alia vota se-transferens. *Nevét változtató özvegy.*
- Viduale jus. *Özvegyi jus, lásd jus.*
- Vidualis successio. *Özvegyi örökösödés, lásd successio.*
- Vigor. *Divat, siker.*
- Vigorousus. *Divatos, sikeres.*
- Invigorousus. *Sikeretlen.*
- Villa. 1. *Major.* 2. *Falú, lásd allodium.*
- Villanus. 1. *Majorbeli.* 2. *Falusi.*
- Vincibilis. *Meggyőzhető, lásd ignorantia.*
- Invincibilis. *Győzhetetlen.*
- Vinculum. 1. *Kötés.* 2. *Bánatpénz.*
— matrimonii. *Házassági kötés.*
- Vincula. *Vas.*
- Invinculatus. *Raboskodó, vasban álló.*
- Violatio sedis judicariae. *Szék-sértés.*
- Poena violationis sedis judicariae. *Szék-sértés díja.*
- Violatio ecclesiae. *Templom feltörése.*
— festi. *Ünneptörés.*
- Violator contractus, fidei literarum. *Alkú hitszegő, levél feltörő.*
— virginum. *Erőszaktevő.*
- Violentia, potentia minor. *Erőszakoskodás.*
— publica. *Megtámadás.*
— cum gentibus. *Néppel-*
- Violentia ex officiolatu. *Erőszakoskodás tisztségből.*
- Principalis patratior violentiae. *Főerőszakoskodó.*
- Assumpti. *Felvettek.*
- Missi. *Küldöttek.*
- Destinati. *Kirendelttek.*
- Commissionati. *Megbízottak.*
- Poena violentiae singillativa, distincta. *Az erőszakoskodásnak személyenként való büntetése.*
- Poena violentiae collectiva. *Az erőszakoskodásnak összes büntetése.*
- Violentus. *Erőszakoskodó, erőszakos.*
- Violenter. *Erőszakosan.*
- Violentialis. *Erőszakoskodásbeli.*
- Virtualis adj. *Reménylhető.*
- Virtuale jus. *Reménylhetési jus, lásd jus.*
- Virtualia bona. *Reménylhető javak, lásd bonum.*
- Vis. 1. *Erő.* 2. *Erőszak.*
— fluminis. *Vízszakasztás, lásd accessio.*
— pudicitiae illata. *Erőszakte-
tel, megszeplősítés, lásd delicta carnis.*
- Contractus vi et metu initus. *Erőszaktól és félelemből tett kötés.*
- Vim vi repellere. *Erőt erővel visszaverni.*
- Visitatio. *Visgálat.*
— cassae. *Pénztár visgálatja.*
- Visu repertum. *Orvosi látlelet.*

Visus punctum. *Szempont.*

Vita comite. *Élteben.*

Vitalitium. *Élelem adás.*

Vitiare. *Meghamisitani, hibásítani.*

Vitiatus adj. *Meghamisított.*

Vituperia. *Szidalom.*

Voluntas. *Akarat.*

Voluntarius. *Önkényes.*

Votum. 1. *Fogadás.* 2. *Voks,*
szó.

— simplex. *Egyszerű fogadás.*

— solenne. *Szerzetes-, lásd impedimentum matrimonii.*

Votum informativum. *Értesítő voks.*

— consultativum. *Tanácskozó -*

— decisivum. *Határozó -*

Votisare. *Voksolni.*

Votisatio. *Voksolás.*

Vox. *Szavazat, voks.*

Vulgo. *Közönségesen.*

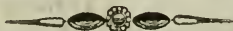
Vulnus. *Seb.*

Vulneratio. *Megsebesítés.*

Z.

Zelotypia. *Szerelemföltés.*

Zelotypus. *Szerelemföltő.*

45 - 10288

106024/69

22/2/74

PLEA
CARDS O

UNIVERSI

tezesi szotar

K Magyar torvenykezesi szotar

M21378

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 09 02 23 04 009 4